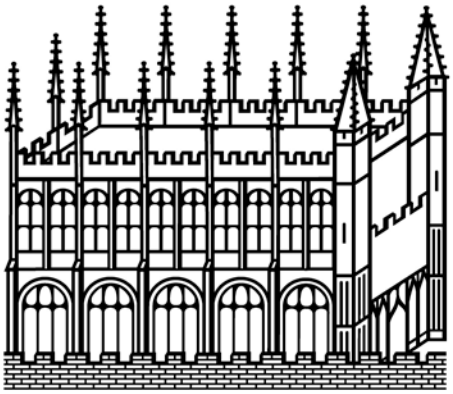

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

PLEASE DO NOT REMOVE
THE ABOVE CARD

INDIAN INSTITUTE LIBRARY

Bodle
Oxfo

دیوان قاسم کلام ہر گروہ شعرائے نامی زمانہ ملا قاسم دیوانہ۔

دیوان نو بدی فارسی غزلیات مفید یاد آوری عبدالرحمان

رباعیات عمر خیام مشتمل بر رباعیات متداول دواوین اور اساتذہ کے کلام کے اعلے درجہ کی سندی ہیں

اختراع جدید صنائع شعری میں نادر کلام ہے

از جملہ زور طبع رائے کشن کمدر رئیس ضلع مراد آباد

قصائد مدحیہ نظام نواب نظام الدولہ محمد مردان علیخان

قصائد ہفتخوان مصنفہ مولوی عبدالاحد

قصائد پر فوائد مصنفہ منشی منتخب لال اہبت تخلص

قصائد عرفی مختشی مصنفہ مولانا جمال الدین عرفی شیرازی۔

قصائد بدر چاج۔ مختشی مع فرہنگ مصطلحات

ساقی نامہ ظہوری مختشی۔

قران السعدین مختشی مصنفہ امیر خسرو دہلوی

تذکرہ شعرا

تذکرہ گلشن بیخار شعرای نامی گرامی متقدمین کا تذکرہ ہے مؤلفہ نواب محمد مصطفے خان دہلوی شیفتہ تخلص۔

قند پارسی مجموعہ منتخبات بیاض اشعار از مولوی عبدالغفور خان نساخ۔

خزانہ عامرہ شعرائے متقدمین کا تذکرہ ہے جنھوں نے اصلاح سخن علما حاصل کی ہے

مرتبہ حضرت مولوی غلام علی آزاد بلگرامی

جواہر العجائب ذکر زنان شاعرہ کا ہے مصنفہ اسکا فخری بن ہروی مشہور ادیب ہے عہد میں ملہاسپ شاہ ایران کے یہ تذکرہ تالیف کر کے مقام سندھ حضور اکبر شاہ بادشاہ ہند کے بطور ارمغان نذر بھیجا۔

تذکرہ حسینی نوادر تذکرہ سے ہے مؤلفہ میر حسین دوست سنبھلی۔

کتب قصص نظم درسی وغیرہ

خسرو نام یعنے مثنوی خسرو گل بہت نادر مثنوی ہے گو بظاہر ایک فسانہ شاہان ہے مگر باطن حقیقت روح و جان کا اعلان ہے

از جملہ طبع عرفان پسند حضرت فرید الدین عطار

مثنوی مخزن اسرار مصنفہ مولانا نظامی گنجوی

مثنوی لیلی مجنون مصنفہ "

مثنوی خسرو شیرین " "

مثنوی ہفت پیکر " "

سکندر نامہ بری کلان۔ مشہور درسی کتاب قصہ ملک گیری سکندر دارا مصنفہ مولانا نظامی گنجوی۔

ایضاً۔ جلی قلم مانند قلم متوسط قطع نہائی خوشخط مختشی مع فرہنگ۔

سکندر نامہ بحری " "

مثنوی لہ یسف زلیخا مصنفہ عبدالرحمن جامی

INDIAN INSTITUTE OXFORD

انتخاب کلیات عناصر خسرو۔
اسمین چار دیوان ہین۔
۱۔ دیوان تحفۃ الصغر۔ صغر سن کا کلام ہے
۲۔ دیوان وسط الحیات عنوان شباب کا کلام
۳۔ دیوان غرۃ الکمال عنوان کمال عمر جالیس برس تک فرمایا
۴۔ دیوان بقیہ بقیہ کلام ہنگام پیری۔
یہ کلیات ایک انتخاب ہر چار دیوان روشن طبع
سخنور صاحب کمال ملقب بطوطی ہند حضرت
امیر خسرو دہلوی ہے۔
کلیات نظیر نیشاپوری از خوش فکری
ملا نظیری نیشاپوری۔
کلیات ظہیر فاریابی تصنیف صدر الحکما
ابو نصر فاریابی۔
دیوان ظہیر فاریابی تصنیف ایضا
دیوان صائب کامل از مرزا محمد علی
صائب تبریزی۔
ایضا انتخاب دیوان
دیوان حافظ محشی خوشخط از انکشاف طبع
روشن صاحب باطن ملقب بلسان الغیب
حضرت خواجہ شمس الدین حافظ شیرازی۔
ایضا۔ مطبوعہ حیدر آباد بہت خوشخط۔
شرح دیوان حافظ باصل مصطلحات
صوفیہ از تصنیفات مولوی سید محمد صادق علی
از جانب مطبع۔
دیوان شمس تبریز مشہور کلام از روشنی طبع

دلی بادر زاد محمد بن بلکداد معروف بہ شمس تبریز۔
دیوان حضرت خواجہ قطب الدین
بختیار کاکی کلام پر تاثیر۔
دیوان حضرت احمد جام ژندہ پیل سر خیل عارفان
دیوان خواجہ معین چشتی یہ دیوان نایاب
محض عنایات یزدی سے اب شیخ کو ملا ہے
دیوان حضرت غوث الاعظم پیر دستگیر شیخ
محی الدین عبد القادر گیلانی قدس سرہ۔
دیوان مخفی از استاد اہل زبان کا کلام ہے
از جلوہ طبع مخفی رشتی اور جو نا واقف کلام
زیب النسا کہتے ہین وہ فارسی تذکرہ نویس ظاہر
دیوان غنی دسی دیوان مصنفہ ملا محمد طاہر غنی کشمیری
دیوان مہتاب از مسخور نازک فکر منشی
مہتاب رائے سری واستوبہ رئیس کٹرہ۔
دیوان مورد ون از خوش فکری عالیجناب
راجہ رام نرائن شری واستوبہ بکھر سے
دیوان ناصر علی شاعر نامور کا کلام۔
جوہر معظم یعنے دیوان مرزا گل محمد مکسر ان
اہل زبان اور اسکے ساتھ منشی جواہر سنگھ کا
کلام ہے جو تلامذہ مرزا صاحب سے تھے۔
دیوان کشتی از جلوہ خیال بلند مولوی
شاہ سلامت اللہ۔
دیوان ہلالی از کلام اہل زبان۔
خیال بیخودی۔ دیوان منشی ستیل سنگھ
بنارسی بیخود تخلص۔

توابع جام ست و وی از فرزندان جریر بن عبد اللہ البجلی اند کہ ویرا امیر المومنین عمر رض
ابن الخطاب سیف این ملت نام کردہ بخشتین باقی بودند در عمر سی و دو سالگی توفیق ارادی رفیق
شدہ بکوہ فتنہ و سیزدہ سال در ریاضت و مجاہدہ بسر بردہ بعمر چہل سالگی بالہام ربانی در خلق
آمدہ و ابواب علم لدنی بروی مکشوف شدہ زیادہ از سہ جلد در علم توحید معرفت علوم اسرار
و حکمت تصنیف فرمودہ و شعار عالی و تصوف از حق سبحانہ تعالی چہل و دو فرزند بوی عطا
و بعد وفات حضرت موصوف چہار دہ پسر ماندند ہمہ عالم و کامل صاحب تصانیف و کرامات و
حضرت بعمر شصت سالگی میفرمودند کہ تا حال صد و شصت ہزار مرد بر دست توبہ کردہ اند و شیخ
ظہیر الدین کہ یکی از فرزندان حضرت بودند در کتاب رموز الحقائق فرمودہ کہ بر دست پدرم
شش صد ہزار کس توبہ کردہ بودند سر حلقہ اولیای کاملین بودہ اند ولادت حضرت موصوف
از زیادہ تاریخ سال امام المسلمین باکیزہ احمد ہویدا و وفات شریف از لفظ عشق اللہ پیدا است
از خوارق عادات و کرامات حضرت ایشان کتابہا مملوست حاجت بیان ندارد باچنین نایابی یک نسخہ
صحیحہ سندی قدیم الکتابت یوان کہ از کتب خانہ عالی جناب محمد افضل خان صاحب نبیرہ نواب
والا خطاب نواب محمد سرفراز خان صاحب بہادر عظم امرا مقام نبیرہ اسمعیل خان تفضل ستیاب شد
مشتاقان بیک نگاہ محو تماشایش گردیدہ بطبعش استبداد نمودند از انجا کہ شاعت علوم و فنون
خصوصاً شیوع کتاب جدید جہت افادہ عامہ طالبین اصل منشا راین مطبع عالی ست
بدین نظر دیوان مسطور باخط خوب و صورت خوش اسلوب بحسن اہتمام لالہ بشیر دیال مطبع نامی
منبع فیض موفور جناب منشی نول کشور صاحب ام قبالہ واقع کانپور بماہ ستمبر سنہ ۱۸۸۱ء طبع شد

هر کس بچشم صورت ما را کجا شناسد
ما نور کردگاریم در آب و گل دمیده

آنرا که دیده باشد داند که ما چه گفتیم
منکر بود ز عالم آنرا که نیست دیده

از پرتو خدایم و ز نور مصطفایم
در گر ز ابنهایم اندر صدف چکیده

احمد نه ام که اویم از خود سخن چه گویم
در پیکرم نظر کن گنج قدرت آفریده

خاتمت الطبع

منت ایزد را که در اوصاف خود یکتا بود
این چه گوید بل بذات خویش بی همتا بود

مثله لاشی فی الاشیا نظیرش کم بود
اوست کو افراشت در عالم یکتایی علم

و نعت احمدی که وجود یا جود او تعین اول مرتبه اطلاق و نقش و نگار پیشین صفحه ایجاد آفاق

فخر انبیاوی هست شان کبریاوی هست
هان بیا تماشا کن جلوه خداوی هست

اما بعد اهل ملت اتفاق و صدق و دست و فراز ندگان کواهمه اوست اکه سیارگان سماے
تجرید اند و غواصان بحر توحید نو پدید روح پرور و مژده جان افزا باد که در ینولا دیوان
نادر البیان مملو از مضامین توحید عرفان که هنوز جائی بطبع نرسیده و بزمه مشتاقان دیدار
پرده از روے فیض اشاعت نکشوده خوشا دیوانی را که در هر بیتش صد گنج معرفت
پنهانست شاد زهر لفظش هزار نکته حقیقت عیان دیوان حضرت احمد جام
زنده پیل ست بی مانند و بی عدیل که مقتدای اهل طریقت و یگانه ارباب حقیقت
بود ند کنیت شریف شیخ ابو نصر ابن ابو الحسن و اصل سکونت موضع ناحق که از

فنا شو در رهِ توحید مطلق | برار آندم تو صد بانگ انا الحق
اگر موی نمانده از وجودت | شو و باقی ببوده دوست بودت
که تم الفقر معنی از فنای ست | فنای کاندر و جمله بقای ست
چو تم الفقر فهو الله بلا شی | بملک فقر شاهنشاه باشی
بیا ای طائر قدسی زمانی | بقاف قربتش کن آشیانی
زمانی بشکن این دام طبیعت | که تا بشتر راست فرجام طبیعت
بمردی از هوایش بال بگشای | هویت آ درین ره کار فرمای
تو شهبازی شکار خویشتن جو | تو دریائی چه باشی بر لب جو
نشیمن گیر اندر وحدت آباد | سرای ساز اندر قوت آباد
طوافی در حریم کبریا کن | خدائی شو تماشای خدا کن

بگیر اندر خدا آباد منزل
خدائی از خدا می کن تو حاصل

ما شاهباز قدسیم از لامکان پریده | بر شکار صید در قالب آرمیده
سیمرغ قاف قربم از دام کون جسته | طاوس باغ عرشم از آشیان پریده
روز الست ما حق لفظ بلی بگفته | هم شربت ستقاهم من بهم چشیده
بر خوان یکن نبز رق قوت حیات خورده | آواز لن ترانی بیواسطه شنیده
اسرار کنت کنزا بر لوح دل نوشته | در نامه عبادی انی قریب دیده

که جز او نیست اندر کل موجود — همه هستیش را میدان تو معبود

ببین در کائناتست او هویدا — که جز ذاتش نه بینی هیچ پیدا

همون طالب همون مطلوب آمد — همون عاشق همون محبوب آمد

برا از خویشتن یکدم زمانی — که تا دریابی اسرار جهانی

توئی از کل موجودات مقصود — که در هر ذرّه هستی تو موجود

اگر در خویشتن یکدم شتابی — همه مقصود را در خویش یابی

که جز ذاتش نه بینی هر چه بینی — ببین ای دوست گر مرد یقینی

یقین را اندرین هر کار فرمای — دمی عین الیقین را دیده بگشای

بهر سوی جمال دوست بنگر — که جز ذاتش نه بینی هیچ پیکر

ز سرّ هو معکم راز گفتم — رموز لن ترانی باز گفتم

اگر مردی سفر در خویشتن کن — برای نزل آهنگ جان و تن کن

بیا در کوی وحدت خانه گیر — چو سیمرغ اندران کاشانه گیر

بصحرای هویّت گام بردار — ز بیگانه نشان و نام بردار

ز خود چون فرد گردی مرد باشی — تو این و آن همان بینا دردباشی

مشو بیدرد گر درمانت باید — بده جان گر همی جانانت باید

بجانان زنده شو جانرا بدرکن — بدین جان خویشتن را زنده تر کن

اگر بازره مانی در نمانی — بود هر حیات ترا زندگانی

تو ئی ظاهر درون خود به پرده — که ظاهر میشوی هر دم ز پرده

حجاب تو همه خویشی ست بردار — ز خویشی ماندهٔ در عین پندار

اگر صورت نمی بودی هویدا — بمعنی کی رسیدی مرد شیدا

ز خود بیزار شو تا گم نگردی — ره مردان بچوگان بهت مردی

خدارا در خدائی میتوان یافت — صفا از روشنائی میتوان یافت

بهر صورت که می بینم جمالش — تصور میکنم عین خیالش

بصورت مرد معنی ره نیابد — که در صورت رهِ معنی نیابد

ز جامِ عشق گر یک جرعه نوشی — دو عالم را بیک قطره فروشی

ز نی بانگ انا الحق را دمادم — برائی بر سریرِ دار آن دم

جهانی در خروشش آری سراسر — وضو سازی بخون خویش از سر

چو آدم کن ابا از جنت آباد — سرای گیر اندر وحدت آباد

چه می بینی تو آدم را بصورت — همه معنی ست آن معنی ضرورت

نه آدم گشت مسجود ملائک — که او بود ست معبود ملائک

بکوری صورت آدم ندیده — ز معنی سر ازان سجده کشیده

اگر آن نکته دانستی عزازیل — مر آدم را نمودی سجده بی قیل

چو زین سجده دلش آگه نبوده — سرش بر سنگ لعنت گشته سوده

اگر آگه بدی از ذات آدم — صفاتش را همه دانستی آندم

هر ان چیزی که از وی در وجود است ینابیع فضایل بحر جود است

طراز نقش عالم نقش او دان بلوح جمله هستی حرف او خوان

رموز هو معلم گفت برما چو دریا شد نهان ما گاه دریا

درین صورت همه معنی ست مضمر فی صورت که شد معنی سراسر

درین صورت چه لها گشت مفتون که لیلی اندرو دیدست مجنون

چه غره میشوی در علم تقوی طلب کن ازره تحقیق معنی

نه بختی هیچگه سودا یقینی نکردی سود در ره ها یقینی

نباشد هیچ خود بین را مجالی که اندر راه او آید بحالی

سر اندر کار خود پیشت بنرسد نکردی هیچگونه زین سفر سود

شکن راه دوئی کابت پرستی همان نگذرد همان کان ذوق مستی ست

بسودا و بسود دل فرو شو مخر هر دو جهان را تو بیک جو

ز دریای قدم آورد موجی که می بینی بدین سان فوج فوجی

هزاران آینه کرده مصفا که تا بیند جمال خویش عمدا

ز سخن اقرب بیانی کرد و مکشوف بنزد صاحب اسرار معروف

بهر شکلی که گشته آشکارا سراسر این نمودار ست مارا

بدر بجوئی بخود کن آشنائی چو خود را یافتی بینی خدائی

لباس تست هر موجود تمثال جمال تست در هر نقش اشکال

کنی فاش گر بدعت خویش را | کنی خوار نفس بداندیش را
چرا پیش گیری تو فردیش را | بگیر این سخن از پی کیش را

ابوبکر فاروق عثمان علی

ز قول رو فض همی درگذر | براه خلافت ندارد بصر
تو ئی مرد سنی مشو بیخبر | برین نوع فضل خدا بر شمر

ابوبکر فاروق عثمان علی

بفرمود پیغمبر ذوالجلال | پس از من خلافت بود سی سال
تمامش بود بر علی در کمال | ببین در دلائل مشو در ضلال

ابوبکر فاروق عثمان علی

عقیده بود میل سنت برین | مگردان دل خویشتن را ازین
چهارست یار و مبین و مبین | چه گوئی چنانند گویم چنین

ابوبکر فاروق عثمان علی

درین فضل کردن نفعست و سود | خداوند مذهب سنیان را ستود
بترتیب دان فضل را در وجود | که فرمود پیغمبر ما درود

ابوبکر فاروق عثمان علی

مناجات

خداوندی که او پیدا و پنهانست | جمالش بین که در هر ذره تابانست

اگر واقف شوی اسرار خود را | بیابی در دو عالم پادشائی

اگر بینی جمال احمدی را
ز راه دل سوی جانی گرائی

متفرقات

زبان بر کشایم بشکر شکور | که ذات کمالش ز نقصان نفور
نگردد رسولانش فسق و فجور | که خلقان ز خاک اند اشیان ز نور
چو خواهد شدن زنده اهل قبور | دران دم چه گوید خدای غیور

علی علی علی علی

خدا کرده پیدا محمد ز نور | بمعراج بخشیده قرب حضور
پس آنگاه کرده بعالم ظهور | همان چار یارش بمعنی و نور

ابوبکر فاروق عثمان علی

خدا فضل بخشید ابوبکر را | پس آنگه فضیلت عمر را سزا
پس آنگاه عثمان و شیر خدا | مراتب حسین ست بالا صفا

ابوبکر فاروق عثمان علی

نکش پای بیرون ز دین چهار | که فرمود پیغمبر کردگار
بدین و عقیده بمان استوار | بترتیب دان فضل آن هر چهار

ابوبکر فاروق عثمان علی

خوبی و شوخی بلای کین وری — فتنهٔ غارتگری گردنکشی
چون تو ئی هرگز ندیدم همچگاه — ماهروی دلستانی چابکی
کی بیاید بی تو شبها خواب خوش — گرچه صد دیبا کنم من مفرشی
چند رانی از درِ خود مر مرا — پنج روزی میهمانم باش شی
مثل تو در جملهٔ عالم کم بود — دلربائی جانفزائی دلکشی
بدسوار ای دوش تا دیدم براه — بر کمیتی با دپائی ابرشی

احمد از شوق فراقت شد اسیر
در زده در دل ز عشقت آتشی

بمعنی غیبت در صورت جدائی — بمعنی و بصورت خودنمائی
که میگوید که نتوان دید حق را — من اینک دیده ام ذات خدائی
چو نتوان دید اینجا ذات او را — بگو ای خود نما تو از کجائی
نمیدانم چه شخصی و چه ذاتی — که در هر وجه صورت مینمائی
که میگوید تجلی نیست اینجا — ببین در خویشتن گر آشنائی
بروی خوب تو من سجده آرم — بهر وجهی که تو از در درائی
شناسم من ترا من آشکارا — اگر پنهان شده در چشم ماهی
جمال لایزالی را به بینی — اگر از خویشتن یکدم برائی
شود اینجا ترا تحقیق وحدت — اگر بینی تو خود مرعی ورائی

ندا رسید بگوشم ز حق که او عونی
درین سرای سپنجی که غیر ما چونی

مراست عشق تو بس اندرین جهان خراب
که غیر عشق چنانست ایکه مخزونی

وطن مرا همه جان کاهیست دینداری
درا بحب وطن اصل اگر تو مامونی

اگر با صل وطن خویش آتو بشناسی
زنند سکه شاهی که شاه فخرونی

اگر بعشق گرائی که عشق قوت دلست
قوئی مساعد مسعود بخت میمونی

اگر ز اصل وجود تو خویش را یابی
زنند سکه دولت که گنج مدفونی

اگر ز خویش برائی برآی بسم الله
که وصل باز بجوید بی جگر خونی

اگر بچشم خدا بین تو خویش را بینی
شوی تو واقف هر اژدر مکنونی

حجاب نیست بچشم خدای بین بنگر
ببین بچشم نهانی تو را ز بیرونی

ظهور مظهر ذاتش بهر طرف که بیابی
ولم بسجده گراید تو ذات اعیونی

ظهور جلوهٔ احمد بذات محض خدا است
که واقف ست ز اسرار عشق مخبونی

جانا من بر بود دلبر مهوشی
سرو قدی ماهروئی سرخوشی

شاهد مردم فریبی دلبری
آفت و شوخی بلائی کین کشی

دلبری مه پارهٔ عیارهٔ
عربده جوئی و مستی بیهشی

بیدلی شیرین و سبزه خطکی
بیوفائی ظالمی مردم کشی

کی تواند گفت مدح ذات او
چون منی گنگی زبانی خامشی

می نوش کنون ز عشق جامی — زان جرعه رسی مگر بکامی
بسیار شدم بزهد و تقوی — باشد که ز دل رسد پیامی
از زهد نگشت هیچ حاصل — جز محنت و رنج جز ز جامی
تا چند کشیم طعنه ز خلق — دل سوخته شد ز چند خامی
درد اکه نمی رسم بدرمان — زان درد که هست صبح و شامی
در حلقه ز لف آن دلارام — در هر طرفی نهاده دامی
دارم دل کی خراب و بیخود — چون مرغ اسیر در کتامی
بسیار صباح شد در یغا — تا ورده صبا ز تو سلامی

سر حلقه عاشقانست احمد
خونی نکند ز چند عامی

ای دل طلب محال تا کی — در یاب یقین خیال تا کی
از خمرهٔ عشق شربتی نوش — اندر طلب زلال تا کی
عمر تو گذشت در سیاهی — در فکرت زلف و خال تا کی
تو عین حقیقتی بیندیش — در آرزو جمال تا کی
میکوش که راه حق بیابی — این ظلمت و این ضلال تا کی
بگذار جهان و بگذر از وی — این مال و این منال تا کی
احمد تو زبان خویش بربند — این غلغله و مقال تا کی

هیچت ای جان خبر همی داری / در همه وصف لایزال توئی
مر ترا ای بشر همی گویم / قادر وحی بر کمال توئی
ملک وحدت ترا مسلم شد / مالک ملک بی زوال توئی
خویش اگر یقین تو دریابی / حق پاینده بی همتال توئی
گرچه خاکی درین جزیرهٔ خاک / لیک صافی تر از زلال توئی

بگذر از خویش احمدی یکبار
تا بدانی که ذوالجلال توئی

آینهٔ جهان نما نور جمال احمدی / مطلع نور کبریا قدر کمال احمدی
هست شهود دلبران خاصه بود دلبران / صورت پاک ذات حق نقش جمال احمدی
عقدهٔ زلف دلبران حبل متین عاشقان / نکتهٔ سر اینما نقطهٔ خال احمدی
پرتو آفتاب را ذره نشان میدهد / جنبش آب بحر را موج نوال احمدی
سایهٔ نور مطلقش هر چه نگه کنی توان / مرجع جملهٔ جهان بخت ظلال احمدی
بحر محیط معرفت قطرهٔ جوی اینما / چشمهٔ نوش جانفزا آب زلال احمدی
هر چه تو بنگری صفا هست درین صفات ما / در همه نمود ما هست وصال احمدی
آینهٔ خدانماست بحر و بر وجود ما / هر بن شاخ کبریا هست نهال احمدی

نیست کلام سرسری نکتهٔ سر عاشقان
شرح و بیان وحدتست قول و مقال احمدی

برهم شکن این پنجرهٔ طائر قدسی
تا مرغ دلت باید آخر سر سودائی

تا چند نهان باشی ای دوست بر این صورت
راز تو در افتاده هر روز بصحرائی

خواهم که رخت بینم بی واسطهٔ صورت
هست این بدلم خلقت ای دوست تمنائی

بر هر که نظر دارم روی تو بپیش آید
خود ذات تو می بینم ای دوست بهر جائی

احمد چه کند کشف تو آیا چه تواند کرد
اغیار چه میخواهد از حالت رسوائی

بربود دلم از تن من آفت جانی
زیبا پسری سیمبری ماه نشانی

لشکر شکنی تیغ زنی نیزه گذاری
بیداد گری تیر قدی سخت کمانی

گلبرگ رخی سبز خطی سنبل زلفی
غنچه دهنی گلبدنی سرو روانی

عشاق کشی تیغ کشی کینه فروزی
جادو نظری طرز گری سحر بیانی

شکر لقبی شهد لبی آب حیاتی
شیرین سخنی خوش نفسی تنگ دهانی

طوطی نفسی طرفه کسی کبک خرامی
زیبا صنمی خوش منشی شاه زمانی

سرمست بتی باده کشی مایهٔ یاری
بیچاره کشی حور وشی طرفه جوانی

تنگ شکری شکوه او شهره شهری
کان نمکی ور نمکش شور جهانی

بربود ز احمد همه عقل دل هم هوش
آشفته کنی دل شکنی مایهٔ جانی

باغ توحید را نهال توئی
کعبهٔ فقر را جمال توئی

در آ در حلقهٔ پیران گدائی کن تو همت را
تو هم مقصود اعلی را طلب کن زین و از دولت مرو دیگر

ز آب دیده بنشانم غبار خاطر خود را
مگر باد صبا آرد ز خاک شان نشانی دیگر

چو باد صبحدم هر دم پریشان وار میگردد
مگر از کوی آن مردان نسیمی آورد دیگر

روان جان مشتاقان شگفتی چون گل تازه
نسیم صبحدم وقتی نشان از کوی آورد دیگر

رخ زردم مرا جانا چه طعنه میزنی هر دم
نشان عاشقان باشد دم سرد و رخ زرد دیگر

الا ای احمد مسکین مشو غافل درین دوران
همی خواه از پی دوران ازین صاحبدلان دردی

بر دار پرده از رخ در انتظار تا کی
بنما جمال معنی نقش و نگار تا کی

شاهد یکیست پنهان در پرده معانی
هر سوی عاشقانش در انتظار تا کی

عکس جمال رویش در آینه ست پیدا
چون تو نظر نداری در اضطرار تا کی

خورشید آفتابت چون نیست هیچ ثانی
ظاهر بچشم هر کس زین نور نار تا کی

معنی چو نیست ممکن دیدن بغیر صورت
پس بهر چشم احول گردد غبار تا کی

دریا و موج هر دو آمد یکی بمعنی
از معنی دقایق از ما کنار تا کی

احمد ز سوز باطن یک شعله داد بیرون
زین آتش نهانی در دل شرار تا کی

بر حسن رخت ای همه هر لحظه تماشائی
بر سلسلهٔ زلفت آشفته و شیدائی

این پرده تلبیسی از خویش مبر میکن
تا برخ تو باشد بر روز تماشائی

ز شوقت رفت جان ای جان کجائی
شدم سرگشته و حیران کجائی

مرا جانی ست شوریده بعشقت
چو جان خود برون جانان کجائی

ترا پیدا نمی بینم ز پنهان
بخود پیدا ز ما پنهان کجائی

مرا در دیست بی درمان و مرهم
الا ای درد هم درمان کجائی

توئی خورشید تابان عالم آرای
منم چون ذره سرگردان کجائی

شدم بیخویش از فرط تحیر
نمیدانم سر و سامان کجائی

چو احمد غرق گشتم در خیالش
درین دریای بی پایان کجائی

گر تو از رخ نقاب باز کنی
درد بر اهل درد ساز کنی

در نشینی درون پرده چنین
ای بسا پرده ها که باز کنی

بر فشاند ز هر دو عالم دست
هر کرا تو ز اهل راز کنی

جان عاشق ز طره بربائی
باز بر وی ز غمزه کار کنی

زلف را پیچ کرده یکبار
قصه عاشقان دراز کنی

گرچه ما شوخ تیم از غم تو
می توانی که باز ساز کنی

احمد از جان و دل ترا بنده
گرچه از جمله بی نیاز کنی

ز خاک کوی تو شبان تمنا میکنم گردی
که تا کحل بصر سازم برای دیدن مردی

هر که ز پیش تو مدد خواست ست — رخت فگندی و خر انداختی
هر که ز ندلان نه نزد یکیت — راه زدی و ره در انداختی
گاه زدی راه غزالیل را — تیغ زدی و سپر انداختی
داغ عصا بر رخ آدم زدی — ناله ز نان بیخ بر انداختی
درد و جهانش نبود هیچ جا — هر که ورا از نظر انداختی
کار تو در فهم نیاید کسی — عقل بچه کوی در انداختی
تعبیه با خویش نهادی بما — مایهٔ خود در بشر انداختی
سوختی از آتش دل سینه ها — سوخته را در شرر انداختی

شعله زدی در دل احمد ز غم
درد بسی در جگر انداختی

ای گوهر کان آشنائی — عالم ز تو یافت روشنائی
حقا که بروی تست پیدا — والله همه صورت خدائی
پیداست نشان بی نشانت — در پرده ندانمت چرائی
عشاق بانتظار مانده — آن روی چرا همی نمائی
دریای وجود بیمثالت — موجست ز بحر کبریائی
ای دل تو ز خود مباش غافل — چون مایه سرای انمائی
احمد چو نمونهٔ تو از یار — در جامهٔ فقر پادشائی

در صورت نشان و بشر آمده پدید | هی هی بشر کجاست همانست آن یکی

احمد صفات نیست عیان اندرین جهان
در هر چه بنگری تو نشانست آن یکی

چونکه ازین تنگ قفس بر پری | رخت برین چرخ معلی بری
زنده شوی زنده تر از زندگی | باز رهی زین قفس سرسری
دلق تنت پاره شود فی المثل | روح مجرد شوی از برتری
پاره شود جامهٔ تن چاک چاک | خلعت شاهانه کشی از سری
یافته خورشید تو تاب دگر | ماه شوی وچه کنی مشتری
از تتق قلب سیابی خلاص | بر پری از حجرهٔ این شش دری
در عوض خرقهٔ دلق کهن | صوف مرقع کشی از مهتری
مرگ بقا دان که وفا هستیش | از غلط این فهم فنا می بری
جان که ازین قالب خاکی شده | زنده بدان ماند نهان چون پری

احمد ازین سر نهان باز مان
چند بگوئی سخن داوری

باز ز رخ پرده برانداختی | جان و دل اندر خطر انداختی
کشتی صبرم تو بمودی تباه | رخت بغرقاب دراندا ختی
هر که دمی در طلب تو شتافت | پای شکستی و سر انداختی

وحدت اندر کثرت آمد آشکار | برنشانا از راه بینش چشمکی
گر همیخواهی که بینی دوست را | بر جمال خود نظر کن اندکی

گشت تم الفقر احمد را تمام
فخر دارد از لباس و چیرمکی

درد ما را کجاست درمانی | زانکه از درد هیچ درمانی
سر بنه زیر پای مجنونی | جان بده در خیال جانانی
تا نشوی زنده تو بجان دگر | یا بی از دوست هر زمان جانی
شوخی کار این گدا بنگر | خیمه زد در سرای سلطانی
هر که پامال گشت در ره دوست | گشت در ملک دل سلیمانی
هر کرا عشق گشت دامنگیر | هر زمان چاک زد گریبانی

احمد ار جان دهد بکوی حبیب
نی تر سد ز جان حیرانی

از غایت ظهور عیانست آن یکی | مقصود جان جمله جهانست آن یکی
اندر وجود آمده پنهانست در جهان | سوگند خورده ام که عیانست آن یکی
وقتی که او ظهور نشده این جهان نبود | بالاتر از مکان و زمانست آن یکی
از رشک و غیرتست که فعلی نهاده اند | تا نشنود که جمله فسانست آن یکی
دریای عشق اوست که موجی همیزند | بیرون ز شرح و وصف و بیانست آن یکی

طا سر قدسی که در بندتنی — کی بود این پنجره در شکنی
سر فرو ناری بدین نه دامگاه — وز برای دانه خود را بفکنی
تو گلی از بوستان وحدتی — بلکه در گلزار معنی گلشنی
گرچه در هر شکل میگردی عیان — صورتی از معنی جان منی
موجها دریا همی گوید براز — ما جرای رازهای گفتنی

ما ز دریائیم و دریا هم ز ماست
این سخن داند کسی کو آشناست

ای صورت خدائی آئینهٔ معانی — موج لطیف مائی دریا بیکرانی
در صورتت هویدا مطلوب حق مبنا — بر حرف تست پیدا صد نکتهٔ معانی
در تست آنچه خواهی در خویشتن طلب کن — جویای هر چه هستی میدان که عین آنی
پرواز کن ز مانی زین آشیانه زیرا که — سیمرغ قاف قدسی شهباز لامکانی
چشم خدای مبنان جز ذات حق نه بیند — هر بی بصر چه بیند اسرار من ترانی
رایات ملک او را ذاتی شهود شاهی — آیات عشق را تو تفسیر ترجمانی

آمد بچشم ظاهر مطلوب خویشتن را
از چه صداع احمد موسی لن ترانی

صد هزاران آینه شاهد یکے — نیست کس را اندرین معنی شکے
گر یکے بینی یکے بینی همه — زانکه اندر یک نباشد جز یکے

در خویشتن ببین که خداوند هم توئی
بحر محیط جمله جهانست آن یکی

در خویشتن ببین و مکن در کسی نگاه
کاین جمله مکان و زمانست آن یکی

مستغرق جمال خدائی بکس مبین
غیری چه بنگری نه چنانست آن یکی

والله که غیر تو نیست دریغا کسی خدا
زیرا که شکل و صورت جانست آن یکی

اندر ظهور صورت و معنی چه بی پی
بشناس صور که فلانست آن یکی

در ذات احمدی بخدا غیر تو نیست کس
در جمله بین که جان و روانست آن یکی

ما نیم ز رمز اینمائی
دریاب یقین که عین مائی

در ما بطلب هر انچه جوئی
در ما بنگر گر آشنائی

این قطره ز بحر ماست پیدا
اما بجمال کبریائی

ما بحر محیط بیکرانیم
در قطره چه بنگری جدائی

در کثرت ماست عین وحدت
در وحدت کل زده بقائی

کس نیست درین مقام ظاهر
ظاهر بجمال خود نمائی

انسانست ظهور حق بکامل
اینست مظاهر خدائی

در کسوت آدمیست پیدا
پیدا بلباس هیچ ردائی

در صورت احمدی چه بینی
هم اوست اگر سخن گرائی

چون موج به بحر هست یک ذات
پس چیست میان ما جدائی

بر صورت آدمیست پیدا
از بحر محیط آشنائی

گر دور کنی ز رو همی پرده
بی پرده جمال خود نمائی

عشاق شوند مست و مدهوش
گر پرده ز چشم وا کشائی

تا صورت احمدی عیان شد
پیداست جمال کبریائی

اگر بی یاد او باشی زمانی
نیابی هیچگه از خود نشانی

نشان بی نشان آنگه بیابی
که از خود بیخودی یابی زمانی

نمی باید چنین گفتار در گفت
که شرح او نیاورده زبانی

ز حرف سخن اقرب نکته را
ندارد هر کسی کشف و بیانی

معیت را خداوندان معنی
بیانی کرده بر من این و آنی

خدا بینی نه کار هر کسی هست
که سر گردان درین کار است جانی

اگر حالی کنی احمد درین کار
بجانانی رسی در کنه جانی

هر دم بذات جمله عیانست آن یکی
در صورت بشر بمیانست آن یکی

در صورت بشر چه نگه میکنی بغیر
فی فی بشر کجاست همانست آن یکی

پیدا بچشم ظاهر و باطن بذات خویش
بنگر نهان که جمله نهانست آن یکی

بهر صورت که می بینم عیانی / بهر صورت جمال کبریائی
بجز در پیکرت خاطر نه بندم / که در هر پیکری صورت نمائی
نه جسمی و نه جوهر فی تو فی شخص / درین معنی همی بینم خدائی
همه آشفته و دیوانه گردند / اگر از پرده رخ را برگشائی

گدائی کوی شاهانست احمد
ز شاهان بادشاهی آن گدائی

اگر بیرون ز مانی بیخود آئی / بهر ذره عیان بینی خدائی
چو موج و بحر را فرقی نباشد / چسان باشد میان ما جدائی
تو باشی و توئی از تو جدائیست / بهر کسوت که در چشم درآئی
بهر شکلی که بر ما جلوه سازی / بود زیبا که زیبا دلربائی
بجز در صورتت صورت نبندم / که در صورت تو صورت بنمائی
جهانی مبتلا گردند بیهوش / نقاب از روی خود چون واکشائی
تماشا میکند خلقی تماشا / چه ما را مینمائی یارسائی

مقامی واز کن تا احمد آید
بباید تاز جان و دل ربائی

مائیم روای کبریائی / یعنی که بصورت خدائی
کس نیست بهین وجود ما هست / موجود بوصف کبریائی

در لجهٔ حیران تو اید دست شوم غرق
در سینه هنوز ست تمنای کنارے

احمد برود بهر تماشا بریاحین
کز گلشن کوی تو وزد هست بهارے

ای سرو روان بباغ بازآے
وی سبزه بسوی راغ بازآے

شد خانه چشم بی تو تاریک
ای گوهر شبچراغ بازآے

رفتی و ز هجر سینه شد داغ
ای داده بسینه داغ بازآے

از وصل تو شد فراغ جانم
ای برده ز من فراغ بازآے

جز قامت تو نه بیند احمد
ای سرو روان بباغ بازآے

جمال الله می بینم بهر سوئے بهر روئے
سلام الله می آید ز هر سوئے ز هر کوئے

کلام الله میخوانم بهر حرفی بهر خطے
صفات الله میدانم ز هر رو بهر مو ئے

صبا کش می برد دائم ز هر باد ز هر بادے
نسیمش میرسد هر دم ز هر جا ز هر جوئے

نشان او همی بینم بهر صورت بهر پیکر
فغان او همی بینم بهر های بهر هوئے

مرا احمد همیگوید مکن سر خدا پیدا
چه میگویم که می آید نسیم او بهر سوئے

گاه گر میکنی جان می ربائی
در یک لب خندهٔ دل میفزائی

چه میگوید که شخصے پاک چشمے
که خود روح مصور می نمائی

باشد که کنی گهی ترحم — در کوی تو مے کنم گدائی
آخر کرمے گدای خود را — ای آنکه بحسن پادشائی
هستیم در انتظار شبها — باشد که شبے چو مه برائی
بی صحبت همدمی و یارے — گنج دو جهانست بینوائی
والله که ز زهر بد ترآمد — این سوزش هر بی لقائی

احمد بجهان همیشه می باش
خرسند بحکمت خدائی

آخر ای همنفسان بر من مسکین بنظرے — که من از آتش غم سوخته دارم جگرے
درد خود پیش که گویم که علاج دل من — جز تو ئی مرهم دلریش ندارد دگرے
نتوانم که کنم عرض بشب پیش غم دل — که نبرد تو بود قصه من در دسرے
صبح امید من امروز بپایان برسد — که شب هجر مرا نیست نگارا سحرے
شاخ امید من از باد غمت لشکسته — ای دریغا ز نهال تو نچیدیم برے
رندی و عشق پرستی همه شاهد بازی — جز ازین ورد همه عمر ندارم هنرے

احمد از درد دل خویش چه نالی هرم
درد آشفته کجا داند هر بی هنرے

افتاد هزار فتنه تو مرا در سر کارے — دیوانه شدم در خم هر موی تو تارے
تا چند کشم بار غم هجر تو اے دوست — والله که نماندست مرا طاقت بارے

اے دوست بیا کہ جان مائی — بیگانہ مشو کہ آشنائی
مردیم ہمیشہ در فراقت — تا چند کنی زما جدائی
شب روز در انتظار مردیم — باشد کہ ز در گہے درآئی
مجنون صفتیم بی رخ دوست — در محنت و درد ابتدائی
در کنج بلا و محنت و غم — ای دل تو ہنوز بیوفائی
بیت الاحزانست خانہ بی تو — وین صحن چو دشت کربلائی
من ماندہ ز تو خراب و بیخود — تو خود ہمہ روز در ہوائی
از دست نصیب دیگران نوش — ما را ہمہ وقت زہر خائی
من بی تو دمی نمی نہ پایم — بی ما تو بگو چگونہ پائی
پابند غمیم اے نگارا — این بند چرا نمیکشائی
تا چند نہان کنی تو این درد — پیداست کہ در غم و عنائی
بیجان شدہ ام چو مرغ بسمل — در بردن جان ما چرائی
بنمای جمال خود بیکبار — وز رنج و فراق ده رہائی
من طاقت ہجر تو ندارم — ای مونس جان من کجائی
بودی تو ہمیشہ پیش چشمم — یک لحظہ بگو چرا نیائی
رنجیدہ مگر ز من برفتی — کان روی چو مہ نمی نمائی
چون مرغ ہمی طپیم در غم — در دل ما ست بی شفائی

فردا که دهند نامه بر دست — افسوس که هیچ نداری

تخم عملی نکشتی — در آخر دم بگو چه کاری

گاهی بخیال گنج و مالی — گاهی بعبد و رشهریاری

گه در پی وصل خوبرویان — گه در پی بوس و کناری

باز آی ازین خیال باد آی — تا چند درین گناهکاری

سر سوده نشد بخاک گاهی — وین چشمه نگشت جاری

خود را تو مکن سیاه نامه — بر خویش مکن تو سوگواری

افسوس که عمر رفت برباد — در بازی و لهو و خاکساری

گاهی بشراب و گه بمستی — گاهی بفساد و گه بخواری

در غفلت مست خواب ماندیم — مستی که نیافت هوشیاری

یارب ملکا جهان پناها — تو بر همه خلق کردگاری

ما را تو بدست نفس مسپار — چون بر همه چیز سازگاری

چون بر در تو همیشه نالد — بیچاره شکسته دل بزاری

در مجمع خلق آبروده — در وی تو مپرس شرمساری

آن روز که روز حشر باشد — از جمله بلا نگاه داری

بر هیچ کسی دلی نبسته است — دارد بدرت امیدواری

احمد بدر تو التجا کرد — از لطف درا ز چه براری

بد گفتن و شنیدن شان رسم کلی است | زین خوی زشت و عادت پر انجلا مجو
ای دل کناره گیر ازین شهر پر نفاق | ای دل سرور و عیش ز دار عنا مجوے
اهل هوا ست جمله اکابر بشهر ما | اخلاص و صدق و لطف ز اهل هوا مجو
این شهر کربلاست ولی پر بلا مدام | جز خون خلق ریختن از کربلا مجوے
هر دشمنی که هست هم از آشنا ماست | ترکیب دوستی تو ازین آشنا مجوے

احمد وفا مخواه ازین شهر بیوفا
ای دل وفا ز طائفه بیوفا مجوے

ای دل بکدام کار و باری | مشغول کدام روزگاری
در عمل گے نه سفتے | معلوم نشد که در چه کاری
شد عمر عزیز در تغافل | نامد ز تو هیچ حق گزاری
از طاعت حق تو گشتی غافل | در بندگی خدای عاری
آسوده نشد ز ما فقیرے | مظلوم نیافت هیچ یاری
در غفلت رفت عمر برباد | دل سوخته شد ز خامکاری
سرهای سرانست لائق تاج | ای سر تو سزای سنگساری
ای دولت آن کسیکه بگذاشت | در طاعت حق شبان تاری
بر درگه بی نیاز معبود | دلها همه دان بجان سپاری
در حرص و هوا و لهو بازی | این عمر عزیز میگذاری

خون من ریخت یار بی گنهی
لشکر عشق تاخت بی سببی

خون من خورد در فراق بسی
نظری سوی من نکرد کسی

چهرهٔ مهر هیچگاه نباخت
جز جهان گرد که باخت باد بسی

هوش و عقلم بیک نظر ببرد
دل و دین جمله را بیک نگهی

گرچه بسیار پندها گفتم
ره نداده بخویش هیچ رهی

گر دو در گوش گفت بدگویان
که مرا یاد ناورد به مهی

صبر احمد فتاد در چه غم
سر چیان میکشد ز قعر چهی

ای دل وفا ز طایفه بیوفا مجوی
تریاک جانفزا ز لب اژدها مجوی

نام وفا مگیر که بی نام و بی نشانست
از زخم دُرد تیره تو جام صفا مجوی

نقش صفا ز صفحهٔ ایام محو شد
از شاخ خشک سال تو نقش و نما مجوی

اهل وفا نماند در بیخ بی وفا
در بوستان دهر نهال وفا مجوی

در شهر ما وفا مثل همچو کیمیاست
در تنگنای دهر ز کس کیمیا مجوی

این شهر همچو روت خبث ذاتی ست
از مردم خبیث همی جز دغا مجوی

مکر و خداع و حقد و حسد خبث و دشمنی
زین شهر پر نفاق جز این ناسزا مجوی

در هر که بنگری به نفاقست مبتلا
تا بهر که دم زنی ز مروت صفا مجوی

بهتان و آفتست سراسر بصبح و شام
جز این صفت ز طایفهٔ بر ملا مجوی

ای طائر قدسی که درین عالم فانی
قدوس توان خواند که در عالم پاکی

یارب تو چه مرغی که ترا کس نشناسد
چون جای گرفتی تو درین قالب خاکی

در صورت آدم تو چه آمده ای یار
او صاف تو بر معنی حق ست چو خاکی

اسرار تو با مردم نااهل چه گویم
حق را نتوان گفت بر عالم شاکی

احمد چه کنی سر سخن را تو هویدا
بر فرقه نافهم ازین عقده زاکی

این چه شوریست اینکه در بازار عشق انگیختی
این چه شوریست اینکه با ارباب دل آمیختی

آتشی در اکس نهاد عالمی افروختی
تیغ آلوده نگشته خون خلقان ریختی

راه آدم خود زدی و راندهٔ ابلیس را
خود ندانم الحق گفتی و منصور را آویختی

سوزنی را خود حجاب راه عیسی ساختی
رشتهٔ امید ما را از گسلگی نگسیختی

احمدی اسرار مردان را کجا با هر کسی
چون بقلاب محبت در وشب آویختی

ای صورت تو نقاب معنی
وی ذات تو در نقاب معنی

هر ذره چو آفتاب بانست
از تابش آفتاب معنی

امواج و بحار را یکی دان
این نکته نگر در آب معنی

چون نیست شوی محقق آمد
اسرار تو در کتاب معنی

احمد همه ایست مظهر حق
بردار ز روی احجاب معنی

نمود ارم من از نور اله‌ی — نه من تنها که از مه تا بماهی
ترا آئینه بر دست دادند — دران آئینه بنگر هر چه خواهی
اگر طالع شود نور حقیقت — به بینی جمله اشیا را کماهی
نه نقش سرسری صورت تو — نگو دریاب گر دانای راهی
خردمندی بداند سر این کار — چه داند سر این بی‌دستگاهی
تو قدر قیمت خود را چه دانی — که اند ملک دل شهباز شاهی

بروی احمد مسکین نظر کن
الا ای اهل دل نقش الهی

تا عشق نهاد دست در این سینه اساسی — والله که مرا از دل و جان نیست هراسی
دیوانه بجز نام دل دیوانه نیارد — الجنس مع الجنس توان کرد قیاسی
بیزارم ازین طایفه عاقل و هشیار — با فرقه نااهل مرا نیست مساسی
این آئینه دوست نماهر که به بیند — در راه یقین ست همون راه شناسی
مردم نبود آنکه درو معرفتی هست — مردم نتوان گفت معنی و برا سی
تا حق به بینیم و شناسیم حقیقت — زان چشم نهادند بران پنج حواسی
آن را که دل و دیده درین راه ندادند — بیچاره فرو ماند گرفتار ایاسی
گه صورت مجنون و گهی پیکر لیلی — محبوب دلم آمده هر دم بلباسی
احمد زره تنگ چو تجرید گرفتست — سرمایه خود ساخته چرمی و پلاسی

چو بی پرسیدن از ره بر نمی‌آید ز تو مشکل — که دیوانند پس اینجا بگه بر شکل انسانی
چه داری سیف یو اندر چه بکر چند غوغائی — طلب کن تا نشان یابی چو جهد پیر کنعانی
بمیدانی ز سی کانجا سران آگوی بر گردد — نه پایانی در دینی نه در زخم چوگانی
تجلای خرش آنجا جمال از پرده ننماید — شود ذات تو مستغرق بنور ذات نورانی
محیط قاف جان گردی درین دریای بی پایان — شوی از چشم ناپیدا چو سیمرغ بیابانی
فضای کبریائی در کنی پر از سر ساعت — جمال حق عیان بینی در آن دشت و بیابانی
سلام اندر سلام آید کلام اندر کلام آید — عیان اندر عیان بینی همه اسرار و پنهانی
نه آنجا درد دانی و درمان نه آنجا ملک دانی و فرمان — نه آنجا نقد دانی و جدان نه آنجا رنج و آسانی
نشانت بی نشان گردد فنا اندر فنا گردد — نماند ذره در تو رسی در وی بآسانی
بملک لم یزل بینی جهان با دشاهی را — که باشد کمترین ملکش همه ملک سلیمانی
سلیمان نیز در ملکش کمینه بنده بودست — که کوس سر بسر بی زد در ایام جهانبانی
جهانبانی و سلطانی ترا زیبد لا ایدل — که اندر مصر هفت عضا تو ئی چون یوسف ثانی
بجا وشی نمی شاید ملائک اندران ساعت — بدر بانی نمی زیبد ترا طاوس رضوانی
همه هستی عدم بینی تبه نور قدم بینی — نه تن آنجا نه دم بینی زهی از صور رحمانی
هوای مرغ لاهوتی بر قص آورده دلها را — بنز هنگاه روحانی و میدان جوش الهانی
عنایت دیده گوده بگفتا چند غواصی — بیا یک جرعه می خور ازین نه بحر عمانی
ترا آن به یا احمد که از فشای سر حق — زبان در کشی هر دم فرو مانی بحیرانی

ای نسیم زلف او برده صبا اندر ختن | اندرون ناف چین مشک ناب انداخته

چون زجام وحدتش خورد احمد جرعه
خویش را اندر خرابات خراب انداخته

هدایت رهنمون او ز فیض فضل ربانی | که شد سلطان فضل او را اساس عشق ربانی
ز فرط عشق سلطانی برون شو از همه عالم | نگنجی اندرین خلوت اگر موسی طور ثانی
چو از میثاق مستی سبق از تن فشان جان را | میان بزم جانبازان روان بود گرانجانی
توانگر دوست حق گردی که از خود جمله برگردی | توانگر روی حق بینی چو از خود روی پیچانی
چو خود را جمله در بازی بقا اندر بقا یابی | شوی زنده باو دایم چو از خود رو بگردانی
توانگر رو بگردانی که از خود روی برتابی | توانگر جان جان یابی که از خود داد بستانی
بکوشش جان و دل بازی پس آنگه در رسی آنجا | وگرنه تو کجا دانی کمال عشق سبحانی
مرو سرگشته بر جائی فدا کن جان و دل بر وی | چه خویش باشی در گلشن چو مرغان گلستانی
همای همت مردم ترا بر خود بجان گیرند | بمیدانی رسی کانجا دوست از جمله افشانی
برای کعبه وحدت اسیر بیابان منزل را | که قطع راه بس مشکل بر این خونخوار متوانی
مشو در بند خود بینی که خود بینی ست گمراهی | مشو در راه انبازی که انبازیست پنهانی
برای راحت ساعت کسی رنج آمد جاوید | شوی فرسوده در عنها پس حظ تن آسانی
درین محنت کده تا کی چو دیوان میکنی منزل | چه میگردی درین ویرانه چون غول بیابانی
علم بالا گرد و زن چو مرغ روح هر ساعت | که چون از دام تن رستی شدی تو مرغ روحانی

گفتم بدرت پناه گیرم / گفتا چه خوش آمدی تو خه خه
در حلقهٔ ما در او نشین / وانگاه شراب نوش گه گه
با خویش مبین تو صورت ما / ما نیم جمال نقش الله

در صورت احمدی چه بینی
در یکسوت این گدات آن شه

هنر بهتر ز گنج زر بهر به / ولیکن طالع و بخت از بهر به
هنر بهتر ز صد خروار زر گیر / که یک ذره هنر از گنج زر به
ز مرد بی هنر پرهیز ای دل / که از آسیب ایشان پرحذر به
نباشد هیچ عاقل نزد بدبخت / که از نزدیک ایشان دور تر به
همیشه از خیالت عاشقان را / نزاید در بیم و جانی در خطر به
چو من وصف تو هانت باز گویم / دهانم زان حکایت پر شکر به
ظهور مرد دانا در سفر شد / همیشه مرد دانا در سفر به

غنان از بخت خویش ست احمدی را
که شرح این حکایت مختصر به

ماه من چون از جمال خود نقاب انداخته / پرتوی از حسن خود بر آفتاب انداخته
شاهد لاهوت ما در بزم رندان است / آمده مست از عارض حجاب انداخته
تا سر زلفش پریشان گشت گرد عارضش / عاشقان را سر بسر در پیچ و تاب انداخته

بربوده ز غمزه بسی جان عاشقان
عشاق را بعشق گرفتار کرده

دلها بسی ز غمزه غمازه برده
جانها فدای طرهٔ طرار کرده

در پرده ها چه شعبده پیدا همیکنی
معلوم نیست اینکه چه هنجار کرده

احمد ز شمع روی تو پروانه سان بسوخت
جانها نثار شمع شکربار کرده

ای ز آن خودی رستی از ذات سلام الله
بر دوست به پیوستی از ذات سلام الله

از خویش جدا گشتی مقصود چرا گشتی
پس نور خدا گشتی از ذات سلام الله

تو شاهد لاهوتی در عالم ملکوتی
اظهار بناسوتی از ذات سلام الله

پیدا و عیانی تو در جمله مقامی تو
پیدا بجهانی تو از ذات سلام الله

هم باده و پیمانه هم خم و خمخانه
هم گنج بویرانه از ذات سلام الله

هم عاشق و هم عشقی هم صادق و هم صدقی
هم رازق و هم رزقی از ذات سلام الله

آن مفخر دین را گو آن بحر یقین را گو
آن در ثمین را گو از ذات سلام الله

ای منظر رحمانی وی آیت ربانی
در صورت انسانی از ذات سلام الله

امروز توئی احمد مطلوب تو ئی سرمد
اوصاف تو شد پیدا از ذات سلام الله

رفتم بدر مغان سحرگه
دیدیم ز گوشه روی آن مه

چاه ز نخش ز زلف پرتاب
عشاق ز راه گشته ازره

در خاکدان دهر چه بیند دل سلیم | از دهر پُر بلا ره بالا گرفته به
یارب خلاص ده که ازین دهر پُر بلا | زین دهر پُر بلا دل ما واگرفته به

احمد مبند دل تو درین تنگنای دهر
عزلت بقاف قرب چو عنقا گرفته به

ایکه در پندار هستی مانده | روز و شب در بت پرستی مانده
طائر قدسی که در بند قفس | در مقام زیر دستی مانده
هست بالای فلک پرواز تو | گرچه اندر جای پستی مانده
تا چشیده جرعه از جام تو | می ندانم در چه هستی مانده

باز دریائیم دریا هم ز ماست
این سخن گویا کسی کو آشناست

در صورت بشر که نمودار کرده | خود را بدین طریق پدیدار کرده
در عالم صور که معانی نموده | لوح جمال خویش تو اظهار کرده
اسرار غیب آنچه نهان بود سالها | اندر فضای کون تو اظهار کرده
جانهای طالبان همه برباد کرده | سرهای عاشقان بسر دار کرده
در هر چه شد پدید بود جلوه رخت | در هر طرف بچشم نمودار کرده
نور جمال بر رخ خوبان فزوده | جمله جهان محیط بانوار کرده
راز جمال خویش بصحرا نهاده | عالم پُر از صحائف اسرار کرده

احمد بچشم خویش خدا را بروز قیامت نتوانست مسلم نمودنه

در صورت بشر همه عالم ربوده اند — والله بشر کجاست جهانا تو بوده

آن دیده در کجاست که دریابد این رموز — خود را بشکل و صورت انسان نموده

آن خد و خال و زلف تو آشفته کرده — از ناز و از کرشمه چه جانها ربوده

اهول که چشم راست ندارد چه بنگرد — کین در بروی اهل معانی گشوده

در غور این سخن نرسد جز دل سلیم — کین بر نگ شرک کز دل دانا زدوده

دلهای عاشقان نشود جز تو مبتلا — کز حسن خویش در رخ خوبان ستوده

در وصف تو کجا رسد این عقل بی تمیز — هم خود بوصف خویش تو خود را ستوده

دلها به تیر عشق سراسیمه کرده — در راه جستجوی چه سرها نموده

جانهای عاشقان همه برباد داده اند — دلهای خستگان تو بعشق آزموده

احمد رموز عشق همه فاش کرده — رازی مگر ز سر خدای شنوده

غربت بقاف قرب چو عنقا گرفته به — از صحبت جهان که بالا گرفته به

اهل دلی نماند درین خاک بیوفا — در قاف قرب گوشه چو عنقا گرفته به

مردم کجاست کز در معنی دمی زند — از مردم خسیس تبرا گرفته به

در تنگنای دنیا دون اهل دل نماند — از خاک بی بقا دل دانا گرفته به

اظهار کرد حسن خدائی بچشم خلق — حسن جمال خویش چه اینجا نمود
دیها کجاست جمله یکی بین و دم مزن — غیری کجاست در همه خود را نمود
اندر جمال خویش نمودی تو چشم خویش — از رمز عشق برمغ و ترسا نمود

در چشم احمد است جمال عیان عیان
بر چشم احمدی همه معنی نمود

در خویشتن ببین مکن در کسی نگاه — در صورت تو گشته عیان معنی الٰه
انسان نمونه است ز انوار ایزدی — خود را شناس و هیچ کسی مکن نگاه
والله همو نست در دو جهان ذات آدمی — در صورت بشر بخدا نیست اشتباه
گر آشنای بحر خدائی بخود ببین — عارف کند مدام درین بحر آشناه
مقصود ما ز کعبه و بتخانه هیچ نیست — مقصد جو ذات تست ازین جا بجست راه
گر نیست آگه از تو که اینجا چه میکنی — در صورت خودی بخدائی تو بادشاه
ابلیس را نبود خبر از جمال تو — بیچاره را نده شد که غلط کرد سجده گاه

احمد ترا چو کس نشناسد چه چاره
زین درد بی دوای هزاران هزار آه

هان از جمال روی تو آدم نمونه — وز عکس تاج حسن تو عالم نمونه
والله که ذات تست عیان صورت بشر — خود آشکار گشتی و آدم نمونه
بر روی مهوشان که جهانی ست مبتلا — حسن تو اندر است مبهم نمونه

پنهان نگو میت سخن عشق گوش دار | والله که ذات خویش تو پیدا نموده

احمد بدین رخ تو گشت مبتلا
پرده ز رخ فگنده تو عمدا نموده

خلوت اهل حقیقت خانهٔ خمار به | قبلهٔ ارباب حاجت ابروی دلدار به
هر که او از خُم وحدت جرعه خورد از یقین | جای او اندر حقیقت خانهٔ خمار به
هر که دریابد رموز سر توحید خدا | در مقام لی مع الله مست عاشق وار به
هر که او دم از حقیقت میزند منصور وار | در شریعت مرد را آویخته بردار به
تا نه دریابد رموز عشق هرگز مدعی | از بیان هرزبانی بر دهان مسمار به
بوالفضولان کی رسند از سر توحید خدای | مرد معنی در حقیقت صاحب اسرار به
از لب میگون او میخوارگان را جرعه | از هزاران جبه و از خرقه و زنار به
چون نه در زهد و در اسلام ثبات یکزمان | اندرون خرقه تو حلقهٔ زنار به
عاشقان از تماشای جمال مهوشان | چشم از زاد معانی هر زمان دیدار به

احمد از بوی شرابش گشت مست سرمدام
حلقهٔ میخوارگان او را همیشه یار به

ظاهر جمال خویش تو عمدا نموده | در چشم عارفان همه پیدا نموده
هم خویشتن بخویش نمودی جمال خویش | اندر جمال خویش چه زیبا نموده
والله که غیر نیست درین کل کائنات | در کائنات حسن خدا را نموده

دریاو موج هزار و یکی زان و دم مزن
این بحر بین که هیچ ندارد کرانه

بر صورت بشر که نمودار کرده
جمله توئی و نیست کسی در میانه

در چنگ و در رباب در رود و زیر و بم
جز وحدت تو هیچ ندیدم ترانه

مرغیست از نشیمن قدسی روان ما
جز در جوار حق نکند آشیانه

احمد تو سر حق چه کنی فاش پیش خلق
نزدیک خلق هست سراسر فسانه

شکل بشر بصورت زیبا نموده
در چشم عاشقان همه معنی نموده

انسان خلاصه ایست ز انوار ایزدی
بر صورتش جمال چه زیبا نموده

کس نیست در جهان همه انوار ذات اوست
آیات حسن را همه اینجا نموده

در صورت بشر که پدیدار کرده
فی فی بشر کجاست تو خود را نموده

هر قطره که نیست دریای حسن ماست
هر دم هزار موج ز دریا نموده

انسانست سر حق نمودار ذوالجلال
ترکیب ذات کرده که ما را نموده

در هر دو کون نیست بجز ذات آدمی
اندر صفات خویش همه را نموده

آدم بشکل خویش تو را ظهار کرده
باری دگر بصورت موسی نموده

از بان همه یکیست حقیقت ز اصل کار
بتخانه کعبه را تو بیک جا نموده

هر دم بهر صفات بهر شکل آمدی
آری بدین صفات مسیحا نموده

اندر کلام خویش نمودی نکات مز
عشاق را رموز هویدا نموده

انسان خلاصه لیست نمودار ذوالجلال | اظهار حسن در رمز و ترسا نهاده
در پرده و پرده ما را همی دری | این پرده برفکن چه مجاکا نهاده
پنهان و آشکار توئی نیست هیچکس | ذات بشر بصورت اعلی نهاده
هر ذره آفتاب صفت یافت تا بتشی | نوری ز ذات خویش در اسما نهاده
مجنون توئی و لیلی و محمود هم ایاز | یوسف بهانه بر لیخا نهاده
جانهای عاشقان همه بر باد داده | داغی ز عشق بر دل شیدا نهاده
دیدار تو بروی تبان نقد این جهانست | وعده چرا بجنت ماوا نهاده

ذات تو احمدی همه معنی ایزدست
اوصاف ذات خویش بصحرا نهاده

شاه من آمدم بدر و یزه | چون گدایان برای نان یزه
جز درت چون دری نمیدانم | بدرت می کنیم در و یزه
مفلسانیم یکدمی بنگر | با گدایان بگو چه استیزه
میکنم خاستی بروز حساب | بدهی بر حساب ما چیزه

خلق از غایت حسد بنگر
بسته افعال ما به فی نیزه

ای صورتت بصورت و معنی نشانه | نوری مصوری تو و آدم بهانه
والله که صورت تو عیان دیده ام بخود | ای صورتت ز معنی و صورت نشانه

احمد بچشم خویش جمال خدا بدید
چشم خدای بین و مگردان ز هر آینه

شکل چه خوب بر سر زیبا نهاده‌ئ — حسن لطیف و صورت عنا نهاده‌ئ
حسن جمال خویش تو اظهار کرده‌ئ — ذات کمال خویش تو زیبا نهاده‌ئ
غیری کجاست کز رهِ معنی نظر کنم — والله تویی بذات چه غوغا نهاده‌ئ
غوغا و شور و شر بیت تویی ذات محض ما — این شور و شر بخلق چه عمدا نهاده‌ئ
بردار برقع از رخ و اظهار خویش کن — عشاق را ز حسن چه سودا نهاده‌ئ
گاهی بشکل آدم و حوّا برآمدی — گاهی بسان عیسی و موسی نهاده‌ئ
در بوریای نفت چه دلها بسوختی — با لای دار عشق چه سرها نهاده‌ئ
خود گشته بصورت و معنی تو آشکار — انگه هزار غربده با ما نهاده‌ئ
دست جمال خویش تو بیرون کشیده‌ئ — نامش میان ما ید بیضا نهاده‌ئ
ارنی بکوه طور ز ما دم تو گفته‌ئ — آنگه بسنگ کوه تجلّی نهاده‌ئ
موجود جز وجود تو دیگر وجود نیست — نام ست اینکه اسم مسمّی نهاده‌ئ
انوار ذات خویش بخورشید داده‌ئ — امواج بحر سیر بدریا نهاده‌ئ
تاب جمال خویش بآتش فگنده‌ئ — نور جمال خویش تو در ما نهاده‌ئ
در اصل کار طالب و مطلوب تو تویی — خود را بذات خویش هویدا نهاده‌ئ
آدم چو ذات تست چرائی تو در میان — القاب خویش آدم و معنی نهاده‌ئ

من ز جام وحدتش مستم مدام
مست چون ساقی بهر پیمانه

بلبل لاهوتیم در قرب حق
می ندارم هیچ جا کاشانه

کائنات تخم توحید خدا
با یقین دان چون درخت و دانه

ای دل اندر درد عشق آتش نهاد
هر زمانی کمتر از خانه

میرند تیر جفا زان ابروان
ساخته جان و دلم نشانه

احمد دیوانه بر شمع رخش
سوخته هر لحظه چون پروانه

ساقیا جام قربتم در ده
جام قربت بهست عاشق ده

پخته شو زین شراب پخته دمی
در تمنای جام مردن چه

دامن باغ گیر و باده بنوش
نقل کن نار و سیب و پسته به

روی بر روی دلبری مه رو
لعل بر لعل مهوشی می نه

احمد از طعنه می نترسد هیچ
گر ملامت کنند از که و مه

دیدم جمال یار هویدا در آینه
در آینه معاینه دیدم هر آینه

گر از ره یقین بحقیقت نظر کنی
انسان تمثل ست مصور در آینه

بر صورت بشر چه نگه میکنی مرا
از راه حق نگر که حقم بر معاینه

گر آشنای عین حقیقی نکو نگر
دریا و موج هست یکی در معاینه

معنی یکیست گرچه بصباست مختلف
با موج بحر نیست دوئی و معاینه

گر صد هزار آینه شد لیک یکیست
آن روی را در آینه دیدم هزار آینه

گر دیگران بدیده ندیدند دیدنی
احمد جمال دوست بدیده معاینه

عشق مستی می فزاید بی شراب و باده
میکشد زحمت خرد هر دم ز هر آزاده

خاکساران جهان بر ذروه اعلی رسند
گر بتابد ذره مهرش بسر افتاده

هر که او مست است از جام شراب عشق شد
او کجا آید فرو در خرقه و سجاده

چون طریق عشقبازی مایه مردان دینست
روی خود را می نماید عشق در هر جاده

عقل و حرص و آز و شهوت اند و جود مجال
زانکه بد باشد نبرد هیچ تو آزاده

گر کسی پرسد ز حال خسته عاشق بگو
مستمندی دردمندی بیدل و جان داده

پیشه احمد نظربازی و رندی و جنونست
کی گذارد از ملامت عادت معتاده

ساقیا می ده مرا مستانه
تا شود دیوانه تر دیوانه

عقل و هوش و زیرکی یکسو نهد
بر گزیند عشق را مردانه

گفتمش دیوانه جد توام
گفت در هر خانه دیوانه

هر دمی بردار غم منصور وار
در جهان پیدا کنم افسانه

اشک خونی می بگیرد از غمم
مردمان چشم در هر خانه

در حقیقت جمله عالم از وجودش نسبتیست
خود درون پنهان ما را در گمان انداخته

کی بنور قدرتت هر ذرّه آخر رسد
زانکه فهم اینجا بگه دست از عنان انداخته

آنکه در هر لحظه داری نظر بر دوستان
یک نظر بر روی احمد زان میان انداخته

من کیم از دست برون رفته
در سر سودای جنون رفته

هیچکس از مطبخ صاحبدلان
از سر طامات برون رفته

سوخته و ساخته با درد و داغ
بی سر و پای ز سکون رفته

جرعه چش مجلس میخوارگان
نیست می از کن فیکون رفته

پیر مغان اشده از جان مزید
در همه زراق و فسون رفته

کشته شمشیر ملامت شهید
در سر تا پای بجنون رفته

چند آئین شکل دیگر کرده
جان ما آشفته او سر کرده

خاک را از تاب مهر معرفت
بهتر از صد کان گوهر کرده

صد چو احمد گشته آشفته بتو
چند آئین شکل دیگر کرده

دیدم جمال دوست عیان اندر آینه
عین الیقینست دیدن او را معاینه

در ذات آفتاب نبی نقصانست نی زوال
بر قدر آینه است نمود ار آینه

ای جمالت آتشی در انس و جان انداخته — پرتو روی تو نوری در جهان انداخته

فطرت تو نقش نقش این و آن انداخته — بر بسیط لامکان نقش مکان انداخته

چیست این عالم ز صحرای هویت ذره‌ئی — زآفتاب حسن خود تابی دران انداخته

تا مگر سیراب گردد دواب عرفانت کسی — فیض فضلت در مکان کن فیکان انداخته

از برای زندگانی زاب رحمت خاک را — قطره از بحر کرم در کشت جان انداخته

کرده پیدا گلستان بهار از جود خود — بلبل بستان دل در گلستان انداخته

یک کرشمه کرده در عالم خروشی خاسته — لفظ شیرین گفته شوری در میان انداخته

از سماع سخن از قرب تو هر زمان مستان عشق — غلغلی از دو هو معکم جاودان انداخته

از هوای قرب تو مرغان قدسی هر زمان — نغمه های خوش نوا در آسمان انداخته

آفتاب فطرتت یک جذبه داده ز عشق — ذره های از زمین بر آسمان انداخته

تا مگر یابد نشان بی نشان آدمی — از مثال ذات خود وصف نشان انداخته

هم بنور خود نگر بیند جمال روی تو — ورد و چشم از نور خود کحلی عیان انداخته

برکشیده از برای خاک منت آسمان — بر بساط خاک هستی هفت خوان انداخته

بر فضای کبریا کوس صبوحی برزده — گوی وحدت بر کف چوگان جان انداخته

نور عزت خرمن ادیان باطل سوخته — تیغ قهرت گردن فهم و بیان انداخته

کی تواند لاف توحید تو هر تردامنی — غیرت حیرت سجان بر سر روان انداخته

چیست مسکین ذره تا لاف محبی میزند — قطره دیدی که دریا در دهان انداخته

احمدی را سالها سودا شد از زلف بتان
می ندانم تا چه خواهد کرد این سودای تو

نور خدائی همه بر روی تو
سلسلهٔ عشق بگیسوی تو

ظلم تو از حد بما در گذشت
چند کشم جور غم از خوی تو

آه که در من اثری بیش نیست
رفت ز تن جان من از بوی تو

تا که بروی تو سر اسیمه ایم
تا چه کند سلسلهٔ موی تو

دلبر من چند زنی تیر غم
خسته دلم غمزهٔ هندوی تو

یوسف مائی تو در این روزگار
سجدهٔ عشاق برابروی تو

ناظر مجنون خراب ست و خوار
احمد مسکین دعا گوی تو

بقا در خویش اگر جوئی فنا شو
حیات جاودانی را سزا شو

تو ئی مقصد خدائی جمله موجود
خودی بگذار در راه خدا شو

انا الحق زن همت همچو منصور
بر آ بر دار جمله بادشا شو

تو در شاهواری گر بدانی
بیا در بحر وحدت آشنا شو

گذر کن از ره تحقیق یک چند
بر مرکز من برانی با بقا شو

الا ای احمدی گر نیک دانی
بقا در خویش اگر جوئی فنا شو

آرزومندم که در هر صبح و شام — کی شود سوی من آن اکرام تو

احمد از قیدت نخواهد سر کشید
خوش بود مرغ دل اندر دام تو

چند جامی ساقیا از دست تو — نوش شد از شوق تو این سرمست تو
هر شرابی کز خم وحدت چشم — اینچنین دانم که مستانند دست تو
چند اندر پرده‌ها باشی نهان — تا چه خواهد کرد برقع بست تو
چون یقینست هست با هر ذره — هست در هر هست هستی هست تو

احمدی تا بال تو گر شد چه غم
ای بسا سرها که گشته پست تو

ای تجلای جمالت صوت نی — سرو بستان حقیقت قامت رعنای تو
عکس رویت ذره در کون و مکان — گشته پیدا هر دو عالم در لباس کسوت نی بای تو
پرتوی از حسن رویت تافته در کائنات — در نهاد جمله عالم روح جان افزای تو
از نفخنا فیه من روحی دمیده عشق تو — وز رموز کن و اقرب نکته ایمای تو
عالمی دیوانه از زلف پریشان دوم — هر دو عالم والهٔ از گیسوی عنبرسای تو
هر دو عالم ذات تست دریاب این نکته یقین — هوش دانایان و عقل عاقلان شیدای تو
بر جمال تست عاشق نهان ارواح قدس — خلعت حسن خدائی راست بر بالای تو
عاشقان بردار هر سو از شراب بیخودی — وه چه مستی فرموده بادهٔ حمرای تو

گوی سانم ساختی از زخم تو — هر طرف سرگشته در میدان تو
ای بسا سرها که همچون گوی ساخت — در میان این عدم چوگان تو

گشته احمد ایکم از سرگشتگی
کس نخوانده حرفی از عنوان تو

ای مرقع پوش اندر کار شو — با مغ و ترسا تو در زنار شو
جبه و دستار را از سر بنه — با مصلا بر در خمار شو
برفگن این دین باطل را ز پیش — بر شکن این جمله را دیندار شو
گرنه در کفر و ایمان مستقیم — راه گبران گیر از کفار شو
گر انا الحق را زنی در هر زمان — از انا الحق گفتن اندر دار شو
جامی از دست مغان بر گیر و نوش — اهل معنی صاحب اسرار شو

عالم تجرید احمد سر من
از همه کون و مکان بیزار شو

ای صفای دُرد خواران جام تو — راحت خسته دلان دشنام تو
از نسیم صبح شادم زانکه او — میرساند هر سحر پیغام تو
چون گدایان بر درت هر صبح و شام — منتظر هستم پی انعام تو
گفته لب بر لب گاهی منهم — ایدل آخر خوش برآید کام تو
نام خود از عاشقان دور افگنم — بر زبانم کی رود جز نام تو

باز کشید صوت ترکر دترانهٔ دگر | نغمه زند بهر سحر بلبل خوش نوای او

احمد نعت ذوالمنن کرده بنظم در سخن
سرمه چشم خویشتن ساخته خاک پای او

مفلسانیم آمده در کوی تو | با هزاران آرزوی روی تو
چون گدایان بر درت مهد وا | بو که آید در شامم بوی تو
مستمندیم و نزار و زار و خوار | عاجزیم از عادت و از خوی تو
تشنه می میریم تا این ماجرا | بر که گویم آب اندر جوی تو
هر کسی سوی نمازی میکند | سجدهٔ ما در خم ابروی تو
گر رود روزی قالب جان من | هم رود آخر سر سر سوی تو
همچو مرغی در میان قید دام | مانده اند حلقه های موی تو
رشته از حبل المتین باشد مرا | گر بیابم تاری از گیسوی تو

بر درت افتاده احمد روز و شب
تا دهد جان را بخاک کوی تو

ای جهانی جمله سرگردان تو | عقل کل سرگشته و حیران تو
خون عالم ریختی و کس ندید | ز خمیی از خنجر بران تو
لاابالی عالمی را سوختی | کس نزد خود دست دامان تو
عالمی را کرد ابتر دمبدم | یک ورق از دفتر دیوان تو

دلے دیوانہ باید سرے مردانہ باید
گرت افسانہ باید انا الحق زن انا الحق زن

چہ ترسی از سر گردن فدا کن جان و عقل از تن
جہانی جملہ برہم زن انا الحق زن انا الحق زن

درا در حلقہ مردان جنونی از خود جدا گردان
چہ میباشی چو نامردان انا الحق زن انا الحق زن

سر خود را چو گوی کن بچوگان جستجوی کن
پس آنگہ گفتگوی کن انا الحق زن انا الحق زن

ہوای یار گر داری سر عیار در داری
خیال دار گر داری انا الحق زن انا الحق زن

نمازی کن دو رنجم دہم از زرق و فسون خود
وضوئی کن بخون خود انا الحق زن انا الحق زن

زبان در کش زبان در کش ازین گفتار پرہیز و خموش
ہمین گو ہر زمان با خویش خوش خوش انا الحق زن انا الحق زن

ز احمد نکتہ بشنو دمی بر خویش مجنون شو
طناب دار را بردار انا الحق زن انا الحق زن

مطلع مہر صفا شعشعہ از لقای او
منظر عین کبریا بارگہ صفای او

مہر سپہر انوری جوہر کان برتری
نور زد کاو سروری تافتہ از ضیای او

حلقہ بگوش فلک غاشیہ دار او ملک
وحدک لا شریک لک مسند قرب جای او

قبلہ عشق طلعتش کعبہ شوق قربتش
صفحہ نور صفوتش عرش بزیر پای او

راہروان عشق را رہبر مقصد صفا
دردکشان پر بلا عاشق مبتلای او

بندہ اوست انس و جان روح امین در آسمان
از پی اوست کن فکان جملہ جہان فدای او

مقصد جملہ جہان ہست بخاک آستان
مہبط روح قدسیان خاک در سرای او

مرشد مصطفے لقب میر عجم شہ عرب
طائر قدس روز و شب گم شدہ در فضای او

در ظهور آورد خود را در صور باید نمود
گاه مومن گاه از کفار میباید شدن

چون حقیقت رو نمود از اصل جام عشق او
پس مرا در خانهٔ خمار میباید شدن

گه چو اسمعیل خود را ذبح باید ساختن
گه چو ابراهیم اندر نار میباید شدن

گه بجنت همچو آدم تخت باید گستریدن
گاه یکتا در رهِ دلدار میباید شدن

ذات پاکش در جهان موجود در هر ذره است
پس مرا در حلقهٔ زنار میباید شدن

گه چو فاروق از عدالت داد میباید گزید
گاه چون صدیق اندر غار میباید شدن

گاه چون عثمان حیا را پند میباید گرفت
گاه همچون حیدر کرار میباید شدن

گاه عیسی وار احیا خلق میباید نمود
گه بشکل سید مختار میباید شدن

رب ارنی همچو موسی هر دمت باید بگفت
همچو احمد صاحب اسرار میباید شدن

دلم با من همی گوید انا الحق زن انا الحق زن
ز من این نکته میجوید انا الحق زن انا الحق زن

بدل گفتم چه جنبانی چرا این نکته میخوانی
دلم گفتا نمیدانی انا الحق زن انا الحق زن

گرت دلدار میباید جمال یار میباید
سرت بر دار میباید انا الحق زن انا الحق زن

اگر از خویشتن دوری چو جام عشق مخموری
بوحدت گر تو مسروری انا الحق زن انا الحق زن

بدل گفتم رهی بنما دلم با من چنین گفتا
اگر داری سر با ما انا الحق زن انا الحق زن

سر فرازی همیباید سر اندازی همیباید
چو سر بازی همیباید انا الحق زن انا الحق زن

انا الحق رمزی اندر گفت عاشقان داند
رخ از کونین گیرد انا الحق زن انا الحق زن

چون احمدی حدیث سخن میکند بیان
شاید که زین غزل بنویسید بد و سخن

کس چکند که تو نه واقف سر ارتنی
گوش کجا کنی سخن بیخبری ز حال من

چند توئی چو جاهلان همچو دد ان بهر مکان
آدمئی تو خرنه واقف شو ز خویشتن

بر تو سخن نمیکنم از تن خود جواب ده
هر که سخن میکند کیست بگو تو در بدن

گر تو ز خویش آگهی مقصد این و آن توئی
غیر تو نیست در جهان کیست که میکند سخن

در بچه ایست بس لطیف در صدف وجود تو
گر نشوی تو آشنا جرم نیست ذی ز من

حاصل جمله هم توئی رمز شنو ز معرفت
لائق این مکان نئی مرغ تو هست از ان چمن

احمدی ار بخود شوی واقف سر لم یزل
غیر خود نیست جان و تن شمع تنت بی لگن

رمز حق از جان و دل بسیار می باید شدن
در رموز سر حق هشیار می باید شدن

از شراب بخن اقربا بده میباید چشید
وز سر مستی بهر بازار می باید شدن

در سرای وهو معکم گوشه میباید گزید
در فضای کن فکان اظهار میباید شدن

در حریم لی مع الله خیمه میباید زدن
وز رسوم کفر و دین بیزار میباید شدن

سر اسرار انا الحق هر زمان باید کشاد
وز دم توحید حق بردار میباید شدن

سری از اسرار توحید خدا باید گفت
بس ز جام دار بر خوردار میباید شدن

در حقیقت صورت جان صورت انسانست بس
از سر معنی بصورت یار میباید شدن

از ره دل خنده زنانم بگفت | کیست مرا ای شده قربان من
جان و دلم گفت که قربان کیست | آن من و آن من و آن من

احمدی از خویش نکو بنگری
جمله توئی اے مه تابان من

هر بلا و رنج و محنت گر بما نازل شود | هر چه حکم ایزدی باشد رضای ما در آن
نارسیده بر زمین آید ز جان احمدی
گو نیا حکم خدا نازل شده از آسمان

طوطی کجاست چون تو دلاویز در سخن | نوشین دهان و شهد لسان و شکر سخن
فرصت آنکه بر سخنت آفرین کند | لیکن سخن کجاست جواب از تو در سخن
وصف لبت بشهد و شکر کی مناسبست | کاب حیات بادم عیسی ست در سخن
در باغ دهر چون تو نهالی نخاسته ست | سوسن زبان و غنچه دهانست در سخن
جز نعت زلف و خال که آسایش دلست | سوگند خورده ام که نگویم دگر سخن
ای باد گر بگوی دلارام بگذری | بر گوی حال ما و بگو این قدر سخن
مدح جمال یار بگفتن نمیتوان | مدحت کجا بگنجد در مختصر سخن
وصف جمال دوست نگنجی بهر زبان | ما را زبان کجا که کنم خوبتر سخن
جز عشق هر چه هست همه رنج و محنت ست | کاندر بیان عشق بود معجز سخن
اندر زبان ملک نگنجد بیان عشق | آرے رموز عشق بود بیشتر سخن

هرچه بینی هم توئی غیرے کجاست | از یقین بنگر که نیست اینجا گمان

احمد ار فانی شوی از خویشتن
از بقای خویش بینی این بیان

عشق آمد رهنمای کفر و دین | کفر و دین یکرنگ سازد همنشین
مرشد ره عشق گردد چون یکی | بیگمانست از نشان و از یقین
گر شوی فانی تو اندر خویشتن | راه حق نزدیک گردد هم بدین
بنگری در خویش آن محبوب را | عشق رحمت مینماید همچنین
در مقام کل رسی از راه عشق | بگذری تو ز آسمان و از زمین
عشق آمد رهنما و پیشوا | رهنما از اولین و آخرین

احمد از سودای او شد سودمند
سود و سرمایه مراو را شد همین

بانگ برآمد ز دل و جان من | آه ازان شاه سلطان من
گاه کند عزم بخون جگر | گاه کند قصد دل و جان من
گاه کند جلوه چو سرو سهی | گاه شود سوسن بستان من
زلف پریشانش بدیدم بخواب | آه ازین خواب پریشان من
کعبه مقصود من و قبله هم | سجده گه جان من و آن من
اهل وجود من و آن مرجع هم | جان و دل من شه سلطان من

احمد ز احد جدا نیابی — از راه موحدی نگه کن
بشناس تو خویش را بتحقیق — این دولت سرمدی نگه کن
اسرار قلندری یکایک — در دلق مجردی نگه کن
گر زبدهٔ معرفت بخواهی — در نکتهٔ احمدی نگه کن

ما آیت مصحف وجودیم
دریای محیط بحر جودیم

سر عشقت را نیارم بر زبان — زانکه مهر شرع دارم بر دهان
بر زبانم می نگنجد مدح تو — وصف پاک تو نیارم در بیان
در عبارت می نیاید عشق تو — در بشارت چون بگویم زان نشان
من شراب و هو معکم خورده ام — مست و بیهوشم ازان در هر زمان
از رموز نحن اقرب سالها — خورده ام من زخمها اندر نهان
دوش عشق از در درآمد نیم شب — از ره دل دید یعنی جان بجان
مرغ جان از آشیان قدس بود — باز شد آنجا که بودش آشیان
جان و دل آمد ز شوقش در کنار — باز از عشقت رسیده در میان
عقل بیچاره کجا تا بد بعشق — عشق سلطانست و عقلم پاسبان
من ز جام عشق خوردم جرعه — ورنه این شور از کجا شد در جهان
چون شوی فانی ز ذات خویشتن — زین فنا اندر بقا یابی مکان

گر دست بجوئی تو درین راه الٰهی / اسرار خدا از خود و بیگانه طلب کن
در خویش ببین هر چه به بینی تو درین راه / از راه یقین در همه جانانه طلب کن
والله که دگر نیست کس اینجا که به بینی / در جمله صدف آن دُر یکدانه طلب کن
این قطره ز بحر است ولی بحر محیط است / مطلوب دل خویش ز همخانه طلب کن
موجود بذاتِ همه اشیاست خداوند / این گنج یقین در دل پیرانه طلب کن
گر طالب حقی تو درین راه خدائی / بر شمع رخش گرد چو پروانه طلب کن
در هر چه به بینی همه اسرار خدائیست / این راه خدا عاشق مردانه طلب کن

احمد همه اظهار خدائیست بکونین
مستی قدحِ عشق تو مستانه طلب کن

ای حالت گنج اسرار نهان / نور حق بر روی تو دائم عیان
هر چه می بینی جمال و وسمت است / آنکه اندر صورت جانت نهان
نور پاک حق تعالی آشکار / دیده ام هر لحظه بر روی تبان
نور او گشته محیطِ بحر و بر / نور او بحر است بحر بیکران
من بگوشِ خود شنیدم مه بشکی / قطره ما بحر میگوید روان

ما ز دریائیم دریا هم ز ماست
این سخن داند کسی کو آشناست

بر گفته احمد سے نگه کن / بر نور محمد سے نگه کن

چون تو شدی نهال عشق بیخ خودی ز بن بکن — گر تو عشق برخوری برخوری و خویشتن
عادت دین و کفر هست اعنی تبان آذری — گر تو خلیل اللهی جمله تبان بهم شکن
حافظ شهر عشق شو عقل به بگوشه نه — گر تو عشق آگهی جان و وطن برون کن
کعبهٔ دل طواف کن تا ز ره مجردی — در حرم بقا در آ حلقهٔ نیستی بزن
هر که ز عشق دم زند در ره حق قدم نهد — بندهٔ وقت خویش شو نخوت خواجگی بشکن

صورت احمدی همه نقش نگار حق بین
عشق کمال این بود عاشق خویش خویشتن

ای ذات تو گشته ذات عین — بی زحمت کیف بی غم آئین
موجود بهر وجود با لذات — ذات تو محیط بحر کونین
امواج بحور مشتمل دان — ظاهر چه نگه کنی به بحرین
این جمله جمال تست پیدا — بنگر تو جمال قرة العین
آثار شاهد تست ظاهر — از قعر سما تا سما کین
حسن تو و عشق من بهم جا — گوئی شدهٔ قران سعدین

چون ذات تو بود ذات احمد
شد بعد چه ارتقاب قوسین

مقصود در کعبه و بتخانه طلب کن — مطلوب فتوح از در میخانه طلب کن
گر دست یقین هست ترا راه خدائی — مفتاح فقیرانه ز میخانه طلب کن

بگشای چشم خویش ز بنگر جمال کبریا — پنهان نگر بسر خدایی در امتزاج ماو طین
بنگر جمال خود دمی بنشین دمی با همدمی — هستی تو مار امحرمی در هیکلین دیگر مبین
تا چند در خوابند ری عین غرقابند ری — در آتش و آبند ری چون نیستی آگه ازین

احمد جمال خود عیان دیدست در روی بتان
گفتم ترا رمزی نهان دان این حدیث من مبین

آمد آن شه جهان با دمبارک ایجوان — عشق گر بخت ناگهان با دمبارک ایجوان
هوش و خرد هنر شده حرص هوا بدر شده — کار ز سر دگر شده با دمبارک ایجوان
رخت وجود شد عدم ساخت ولی ز سر قدم — مست و خراب و مبدم با دمبارک ایجوان
نخوت و کبر سر کشی شادی و عشق دلخوشی — داده به بحر بیهشی با دمبارک ایجوان
پر تو عشق تافته راه سفر شتافته — گم شده باز یافته با دمبارک ایجوان
گاه شغب همی کنم گاه عجب همیکنم — گاه طرب همیکنم با دمبارک ایجوان
گاه برقص بر فلک گاه بطوف با ملک — وحدک لا شریک لک با دمبارک ایجوان
نیست جنون بیرون من نیست فسون در فسون — نیست مزور قال و نون با دمبارک ایجوان
دشمن اگر چه طعنه زد گفت ز راه نیک و بد — عشق مرا بس مدد با دمبارک ایجوان
همت مور را نگر کوه گران کشد بسر — نیست مگر همین بشر با دمبارک ایجوان

عشق جنون ایزدی داد بجان احمدی
مالک ملک سرمدی با دمبارک ایجوان

چیرم پلاسی ست کلاهِ قبا — در تهِ این شاه گدا را ببین
ملک بقا بر رخ زیبای ماست — مالک این ملک بقا را ببین

بر رخ احمد نظر باز کن
تا بش این نور صفا را ببین

احمد اجان بر شمع پروانه کن — اندر دیوانگی افسانه کن
تا نداند هیچکس این راز تو — جمله را از خویشتن بیگانه کن
در خیالت هر که هشیار آمدست — از شراب عشق خود مستانه کن
از شراب سخن اقرب هر زمان — خویشتن را در مبدم چمانه کن
از حبوب و هو معکم بالیقین — مرغ دل را هر زمانی دانه کن
گیش مرو بنشست راه عشق بین — خویش را قربان آن جانانه کن
تا جهانی را به پنداری ز لف — ماهرویا زلف خود را شانه کن
گر همیخواهی که در منزل رسی — در پی او کوشش مردانه کن

احمد از عارض نقاب خود کشا
عالمی بر روی خود دیوانه کن

هرگز ندیدم ماه را چون تو بزلفت بر زمین — آتش زند نقش رخت بر صورت نقاش چین
نور خدائی کن نظر در پرتو روی پسر — تا سر حق را نگر یکسان شهادة عین الیقین
هر ذرهٔ خورشید دان هر قطرهٔ بحر و دان — هر بیضهٔ پیل و مان هر خارهٔ در ثمین

بعد ده صهبای مدح اهل دین باید چشید — ساغر وصف صحابه چند باید زد دن
هر که کرده انحراف از راه شرع مصطفی — ای بسا سیلی که او را بر قفا باید زدن
طعنه ها بر اعتقاد آنکه دارد میل رقص — از دلیل شرع او را بر ملا باید زدن
گوهر عقلش ندارد چون دلیل آمد آبدار — سنگ غم بر سینهٔ اهل جفا باید زدن
اهل عشرت را سر سر رخت باید سوختن — آتشی در خانهٔ اهل هوا باید زدن
نقش میل اهل عشرت محو باید ساختن — بر سر اهل خوارج پشت پا باید زدن
خارجی را اعتباری نیست اندر قول و فعل — بیخ بدکیشان شاخ نارو را باید زدن
هست ترتیب خلافت صد انچه پیغمبر بگفت — دست رد بر گفتهای ناروا باید زدن
هست ترتیب خلافت ثابت از ترتیب عقل — اندرین معنی جهانی را صلا باید زدن
بوالفضولان ضد ائمهٔ پیشگان این هر زمان — تن جدا و دل جدا و سر جدا باید زدن
هر که گوید فضل حیدر راست بر یاران همه — گفت او ضائع و قولش ضایع پیدا باید زدن

اعتقاد سنیان را احمدی کرده بیان
بر کف پایش هزاران بوسها باید زدن

چشم گشا حضرت ما را ببین — برزخ ما نور جمال را ببین
نیست بجز ما دگری در وجود — عاشق ما باش تو ما را ببین
ما رض ما آینهٔ روشن ست — آینهٔ دوست نما را ببین
راه فنا گیر و ز خود محو باش — باقی شو و ملک بقا را ببین

بر سر چرخ احمدم هم بزمین محمدم | وارث ملک سرمدم بقبر بقوا میزنم

دولت سرمدی مرا ملت احمدی مرا
عشق ز احمدی مرا بقبر بقوا میزنم

هر نفس اندر ثنای مصطفی باید زدن | چنگ در دامان اصحاب صفا باید زدن
ابوبکر صدیق کو را از سر صدق و صفا | بر دل و جانش هزاران مرحبا باید زدن
یار غار مصطفی و نور شمع هر دو سرا | بر سر هر چیز از قدرش ثنا باید زدن
بعد فاروق کو از حق و باطل فرق کرد | رتبهٔ عالیش بر اوج سما باید زدن
جامع قرآن ذی النورین عثمان عفان | دم بدم از مدح او دم از حیا باید زدن
شرم کردی از حیا لش مصطفی با صفا | خیمهٔ جاهش با وج کبریا باید زدن
مخزن علم و فتوت بحر جود و کان عدل | آنکه بالای فلک او را نوا باید زدن
حیدری کو هست دریای کرم کان سخا | نغمه در وصف علی شیر خدا باید زدن
لا فتا الا علی لا سیف الا ذو الفقار | هر دم از فهم از صفات اهل اتی باید زدن
گر نجات آن جهان مطلوب داری ای عزیز | دست در دامان آل مصطفی باید زدن
ناله دلسوز اندوه از جگر در صبح و شام | از برای آن شهید کربلا باید زدن
از برای میوهٔ جان عزیز مرتضی | هر زمان از سوز باطن ناله ها باید زدن
در ریاض مدح یاران همچو بلبل هر سحر | ز اشتیاق خویش ساعت نوا باید زدن
غوطه در بحر مدح ستیان صفا | همچو غواصان دُر بی بها باید زدن

پنهان منم پیدا منم دیوانه و شیدا منم
آشفته و رسوا منم من ملحد دیرینه ام

هم عرش و هم کرسی منم هم جن و هم انسی منم
هم طائر قدسی منم من ملحد دیرینه ام

احمد براه کافری گر دست پیدا رهبری
از جمله دینها شد بری من ملحد دیرینه ام

بلبل باغ سرمدم بقر بقو همیزنم
مست خراب بیخودم بقر بقو همیزنم

ناله نوای ناله ام قطره آب اله ام
منزل ماه ناله ام بقر بقو همیزنم

مهر سپهر وحدتم نور جمال حضرتم
برج جلال عزتم بقر بقو همی زنم

مایه بحر و کان منم طائر لامکان منم
بلبل بوستان منم بقر بقو همی زنم

پرده کبریا منم جام جهان نما منم
مست می خدا منم بقر بقو همی زنم

یوسف مصر قدسیم یونس حوت انسی ام
آدم جن و انسی ام بقر بقو همی زنم

روضه قدس را گلم بر گل تازه بلبلم
جزو منم و معنی کلم بقر بقو همی زنم

نوش بشکر افگنم نیش بزهره بشکنم
هر چه نگه کنی منم بقر بقو همی زنم

مالک هفت قلعه ام صاحب حجره نه ام
ضابط پنج صفه ام بقر بقو همی زنم

هم شکریم هم نمک هم بشریم هم ملک
هم ز زمینم هم فلک بقر بقو همیزنم

قبله قدسیان منم کعبه عرشیان منم
مایه انس و جان منم بقر بقو همی زنم

مالک ملک مطلقم چونکه نگه کنی منم
پرده نور حقیقتم بقر بقو همی زنم

گنج معانیم نهان گوهر کانیم عیان
نیست کسی ز من میان بقر بقو همیزنم

روح اللهم اندر نفس جنم من کلیمی نیست کیش — تا چند پوشم راز پس من ملحد دیرینه ام
من طالب لاهوتیم من بلبل جبروتیم — نی مرغک ناسوتیم من ملحد دیرینه ام
هر عاشقی را پیشوا هر طالبی را مقتدا — هر در در استم دوا من ملحد دیرینه ام
من هم زمینیم هم سما با من تو هستم جمله جا — من مصطفی را هم خدا من ملحد دیرینه ام
من قاضیان را رهزنم من مفتیان را دشمنم — اسلامیان را بشکنم من ملحد دیرینه ام
من پارسا را دشمنم زاهد را گردن زنم — عبّاد را رسوا کنم من ملحد دیرینه ام
مارانه چم از عالمان مارانه ترس از زاهدان — مارانه خوف عابدان من ملحد دیرینه ام
من از ازل بودم چنین آنجا چه شد با کفر و دین — این نکته را میدان یقین من ملحد دیرینه ام
از کفر و ز ایمان مرا در خط او فرمان مرا — از در دا و درمان مرا من ملحد دیرینه ام
من عاشقان را رهبرم من طالبان را آخرم — دیوانگان را افسرم من ملحد دیرینه ام
من نور پاک احمدم من عشق ذات سرمدم — من حق مطلق آمدم من ملحد دیرینه ام
از کفر من دین شد عیان وز دین من اسلامیان — فارغ از این سر عامیان من ملحد دیرینه ام
سبق انا الحق خوانده ام در دین مطلق خوانده ام — دانی که الحق خوانده ام من ملحد دیرینه ام
سر حلقه غوغائیم سر دفتر رسوائیم — سودائیم هر جائیم من ملحد دیرینه ام
از خون خود سیر آمدم در پنجه شیر آمدم — گه زود گه دیر آمدم من ملحد دیرینه ام
من سجاده و مسجود من هم عابد و معبود من — من قاصد و مقصود من من ملحد دیرینه ام
ذکر کنم صد پاره شک آتش زنم در هر ورق — سوزم همه جلد و سبق من ملحد دیرینه ام

فی سر خانه دارم فی ملک شهر یارم — هم اینست کار و بارم اللب لب لبم
فی خاک و آب بادم از نور پاک زادم — پاکست زان نهادم اللب لب لبم
کس نیست آگه از من از سهم شیر از من — چون گویم الله از من اللب لب لبم
نه اسیر این و آنم نه امیر خان و مانم — من شاه بی نشانم اللب لب لبم
سرمست جام عشقم مست مدام عشقم — مرغ بدام عشقم اللب لب لبم
عشق از منست پیدا جان از منست شیدا — در هر دو من هویدا اللب لب لبم
نوحم بگاه طوفان رحم بجان انسان — گه مرغ گه سلیمان اللب لب لبم
گاهی بدار آیم گاهی بنار آیم — گاهی بمار آیم اللب لب لبم
گه احمد و علی ام گه آدم صفی ام — گه موسی نبی ام اللب لب لبم
دانای سر قدسی دارای جن و انسی — معبود عرش و کرسی اللب لب لبم
نه بفکرت پرستم نه بدل نماز بستم — من بوده ایم و هستم اللب لب لبم
بی کام و بی دهانم گویا بهر زبانم — بی کسب هر کسانم اللب لب لبم

احمد ز سر روحی سرمایه فتوحی
هم جام و هم صبوحی اللب لب لبم

نقاش هر نقشم عیان من ملحد دیرینه ام — دیگر کسی در میان من ملحد دیرینه ام
فی صورتی دمم بدم کس در اندم من بدم — با خویشتن همدم بدم من ملحد دیرینه ام
یا خواجه کونین من یا قاب قوسین من — فی کیف هم فی این من من ملحد دیرینه ام

گه روضهٔ رضوانم گه بلبل بستانم | گه صبح گهی شامم گه شمع گهی نارم
گه ساقی و گه جامم گه مطرب ناکامم | گه بربط و مضارم گه چنگ گهی تارم
من عاشق جانبازم معشوق سرافرازم | من ترک سرانداز من دلبر عیارم
من دلبر پنهانم بر صورت انسانم | من قادر جبارم ستارم و ستارم
فرد از فی هستم حی ابدی هستم | گاهی بته نارم گاهی بسر دارم

احمد تو مخوان ما را جز حق تو مدان ما را
از مذهب پنداری بیزارم و بیزارم

من مفلس گدایم اللب لب لبم | بی حال و بینوایم اللب لب لبم
نه مراست عز و جاهی نه مراست خانقاهی | نه مراست دستگاهی اللب لب لبم
نه مراست زنده در بر نه گلیم بار بر سر | نه خرد نه گاو خنبر اللب لب لبم
نه مراست حریف یاری نه مراست کار و باری | نه مراست دوستداری اللب لب لبم
اللب ستر جانست اللب نشان ست | اللب خود عیانست اللب لب لبم
اللب شور و مستی وز خود خدا پرستی | اللب هم خودپرستی اللب لب لبم
در فقر بادشاهم بملک بی سپاهم | بی تاج و بی کلاهم اللب لب لبم
اللب نیست بودن از مستی خود بودن | آنگه ز خود شنودن اللب لب لبم
اللب ستر پنهان اللب دو دربان | اللب کفر و ایمان اللب لب لبم
اللب مست بودن وز نیست هست بودن | مست الست بودن اللب لب لبم

گه مسلمان گاه کافر گاه مغ
همچو احمد شور و غوغا میزنم

یا رندو مست و لولی وا و باش اتریم | ما بینوای و مفلس بی سیم و بی زریم
بدنام با حفاظ و غا باز کوچه گرد | رندان لاابالی و آواره ابتریم
قلاش مست و عاشق و بدنام و بینوا | بی نام و بی نشان و پریشان و بی سریم
با خوشه چین سفره رندان بت پرست | در دی کشان مجلس قلاش کشوریم
بی زر و سیم بر در خمار معتکف | دنیا و آخرت بیکی گوشه بنگریم
یار اخریده بی درم آن یار دلربا | بی آن و این بدرگه دلدار چاکریم
ما با خسیم هر دو جهان را بیک قدح | اکنون بانتظار شرابی زکوثریم
با نفس خود محاسبه هر روز میکنم | گوئی که یار خواجه دیوان لشکریم

با نفس شوم خویش بجنگ ست احمدی
آیا بود ازین همه افعال بگذریم

من عاشق بدنامم دیوانه و بدکارم | والله نبود عارم گر یار بود یارم
نی مومن و نی مسلم نی کافر و نی ملحد | نی فاسق و نی صالح والله که چه پندارم
از دیر چرا گردم چون ملحد بی دینم | در کعبه چرا باشم چون بی بی زنارم
نی صالح شب زنده نی فاسق شب گردم | نی مدبر بد راهم نی مست هشیارم
سیمرغ که قافم را نشناخت چنین لافم | شهباز جهانگیرم پرواز جهاندارم

احمد تو فی خدای مبین غیر درمیان
ما ذات ذوالجلال خداوند اکبریم

ما یار دگر خانهٔ خمار گرفتیم
جامی ز کف دلبر عیّار گرفتیم

دعوای کرامات نهادیم بکیسوی
آنگاه ره کوچه و بازار گرفتیم

کردیم عیان شور اَنَا الحق ز مستی
وانگاه تماشای ره دار گرفتیم

در راه مغان رسم مناجات شکستیم
در مذهب دل حلقهٔ زنار گرفتیم

هر خرقه که بود از سر زهد و ریا دریدیم
ترک دل و دین جبّه و دستار گرفتیم

اسلام و ره شرع بیک گوشه نهادیم
رسم دگر و مذهب کفار گرفتیم

سر حلقهٔ رندانست درین دائره احمد
آری چه توان کرد چو این کار گرفتیم

بر درت هر دم تلالا میزنم
خیمه‌اش بر چرخ خضرا میزنم

رخت هستی را بدریا میدهم
لنگر اندر هفت دریا میزنم

همت ما در نگنجد در دو کون
پشت پا بر عرش اعلی میزنم

پس سراپرده که اندر راه عشق
بر سر فرق ثریا می زنم

در خرابات مغان منصور وار
هر زمان جام مصفّا میزنم

صد هزاران بار چون ترسا بچه
راه دین بر پیر صنعا میزنم

پیشهٔ گبران گرفته روز و شب
رطلی اندر دین ترسا میزنم

فخر کنم به بندگی از رمق ست در تنم
بی تو اگر دمی زنم من زنم کم از زنم

گر تو کنی بسوی ما یک نظری بلطف خود
روح همه بسر شود جمله که هست در تنم

غیر تو ام اگر گهی بر دو سه گذر کند
من بخدای غیر را از بن و بیخ برکنم

ذات خدای ذات ما گر تو طلب کنی بیا
گر دم او شنو همه نغمه این تنا تنم

خون جگر کفن بس ست با کفنم چه حاجت ست
کشته بخون چو ظاهر ست کشته عشق اوم منم

خاک منت چو زر شود مس شود همچو کیمیا
گر ذره کرم کنی یک نظری ز روزنم

احمد اگر بخود کنی یک نظری بمعرفت
این شب تیره وا شود صورت در در و شنم

ما ذات ذوالجلال خداوند اکبریم
قدوس ذات از همه الواث برتریم

فی آب باد و آتش و فی خاک و فی هوا
فی جسم و فی مرکب و فی عرض و جوهریم

ما حق مطلقیم مبین اندرین صفا
ما ذات ایزدی ام و فی زیر چادریم

ما صورت خودیم نموده بچشم خود
ما نور انوریم ز عشاق جان بریم

مائیم ذات ماست بهر ذره عیان
آثار ذات ماست بدانی که دیگریم

من خویش را بخویش نمایم بهر صفت
گاهی شراب و شاهد و گاهی چو ساغریم

ما شاهد خودیم ز لاهوت آمده
بنگر یقین بجمله که ما وصف اندریم

مائیم ذات ماست برین صورت بشر
ما نور ذات خویش برین وصف پیکریم

مائیم کز لطافت آن تازه گلشن ست
گاهی چو بر کنیم گهی همچو عنبریم

در صورت دلبران مهوش — از جمله جهان چه دلربائیم
هر بقعت رهست سجده گاهی — ما مقصد جمله سجده هائیم
دریاب که کیست در دو عالم — مائیم بذات خویش مائیم
تا نور جمال خود بدیدیم — از غایت حسن مبتلائیم
دریاب یقین که راه تحقیق — در خویش ز خویش رهنمائیم
اندر صدف تنم چکیده — ما دُرِّ یتیم و بی بهائیم
گر پردهٔ معرفت به بینی — ما حاصل جمله پرده هائیم
تحقیق بدان ز راه تحقیق — ما مظهر سِرِّ را نمائیم

ای احمد اگر یقین به بینی
دانی به یقین که ما خدائیم

گوهر کان حقیقتی بخدائی مائیم — محض ذات جبروتیم که ما اینجائیم
گر طلبگار خدائید بیائید اینجا — تا خدا را بحقیقت بشما بنمائیم
زشت و زیبا تو همی می نگری در ظاهر — یک وجودیم اگر زشت و گر زیبائیم
موج بسیست و حباب و لب و دریا همه آب — یک مطاعیم اگر آب و اگر دریائیم
ذره خورشید جدا نیست هم از خورشید است — نور ذاتیم که تا تافته از اشیائیم
در تعدد تو مبین دور بکن راه غلط — زانکه در عالم مقصود همه یکتائیم
احمدی نکتهٔ مکتوب توئی اندر را — گوهر کان حقیقتی بخدائی مائیم

آمده از بحر لاهوتیم ما | باز چون قطره بدریا میرویم

هر زمانی میزند چوگان عشق | زان جو گو غلطان و شیدا میرویم
زخم چوگان میزند عشقم بحال | بی سر و سامان و بی پا میرویم
در نمی گنجد بعالم عشق ما | عشق با لا میرود ما میرویم

چون دوئی زاحمدی راه احمدی
هر زمان از خویش یکتا میرویم

باز سوی حق تعالی میرویم | باز سوی لا و الا میرویم
بر شکسته این دوئی ما بعشق | باز سوی ذات یکتا میرویم
نیست موجودی بجز ذات خدای | زان بسوی رب اعلی میرویم
ذات معنی واحد آمد آشکار | زان بسوی ذات معنی میرویم
معنی معنی ببین در اصل کار | با معنی هم با نجایی روم
بر گسسته این مهار از عشق حق | عاشق و بیهوش و شیدا میرویم
از برای رهنمون عاشقان | هر دمی سوی تجلی میرویم

احمدی را در احد جویان شده
باز سوی حق تعالی میرویم

ما مظهر ذات کبریائیم | در کسوت فقر با دشائیم
خورشید شود چو ذره در تاب | گر صورت خود بدو نمائیم

از جرعهٔ توحید شوم بیخود و سرمست
مستانه برارم بسر دار طنابم

رندان خرابات بمقصود رسیدند
از مقصد مقصود چرا روی بتابم

چون بی‌خبر من در ره دین پیر مغانست
در صومعهٔ اهل عبادت چه شتابم

در راه یقین کعبه و بتخانه یکی شد
بنمار که نه اهل عقابم نه صوابم

نزدیست نهان در نفس پیر خراباتی
کان در سخن اهل مناجات نیابم

چون خاک در میکده شد سرمهٔ چشمم
بر خاست هم از احمد دیوانه حجابم

بر جالت هر کرا افتاد چشمم
خبر بویت هیچگه نگشاد چشمم

چشمهٔ ها هر سو روان شد شک من
هر طرف سیلاب بیرون داد چشمم

جلوهٔ محبوب در هر جانبست
زان طرف در هر طرف بنهاد چشمم

کس نیاید در نظر الا رخت
تا بروی خوب تو افتاد چشمم

گر کند احمد نظر بر روی غیر
کور مادر زاد هر دم باد چشمم

ما بپای عشق بالا میرویم
در سر هستی باعلی میرویم

طالبان عشق را جویا شدم
در ره عشق آنجا میرویم

عشق آمد جز بحق آشکار
زان بسوی حق تعالی میرویم

لا اله را از بیخودی بر کنده‌ام
لا جرم بر عشق الا میرویم

ما مست الستیم بیک جرعهٔ توحید — جز راه خرابات مغان راه ندانیم
هر حرف که از دفتر توحید بخواندیم — دیدیم که از ذات خداوند نشانیم
آویزش ما نیست بکونین بتحقیق — ما دست ز کونین بیکبار فشانیم
در طینت ما آب هدایت بنهادند — ارشاد کن عشق در کون و مکانیم

چون احمد از نفی باثبات رسیده
پس حیف بود که هر لحظه درین شرح بیانیم

ما همه هستی خود در عشق تاب افگنده ایم — خویشتن را در خرابات خراب افگنده ایم
در میان عاشقان بدنام و رسوا گشته ایم — ننگ و نام خویشتن را در تراب افگنده ایم
تا ندانی عقل کل را بر چه شیدا کرده ایم — عقل سر گم گشته را در خلاب افگنده ایم
کلمهٔ توحید حق از لوح حق برخوانده ایم — بحث اسرار خدائی در کتاب افگنده ایم
اینهمه یکبارگی حدّ لامکان آورده ایم — در میان این و آن از اضطراب افگنده ایم
جرعهٔ از جام توحید خدا نوشیده ایم — ناله های زار در چنگ و رباب افگنده ایم
عاشقان را از نوا اندر سماع آورده ایم — شورشی اندر سر این خاک و آب افگنده ایم
از جمال کائنات این پردهٔ تلبیس را — هر زمانی از برای فتح باب افگنده ایم

احمدی را همچو زلف خود پریشان کرده ایم
کامد او را سر بسر در پیچ و تاب افگنده ایم

در صحبت پیران خرابات خرابم — ساقی بده از میکدهٔ عشق شرابم

رموز نکتهٔ ذاتش ز هر نوحی همی خوانم
جمال معنی پاکش بهر رخساری همی بینم

نه پنداری که بی عزت این یانع وجود من
هزاران طلعت قدسی بهر گلزاری همی بینم

ز شاهان ملک وحدت را بملک خویش منصوبند
برای جلوهٔ ایشان بهر سو داری همی بینم

رموز وهو معکم را بهر ذاتی همی خوانم
همه اسرار ربّانی از ان اظهاری همی بینم

بچشم احمدی بنگر کمال حسن معنی را
که من این صورت و معنی بچشم یاری همی بینم

ساقی بده آن باده که من توبه شکستم
برباد شد آن زهد کنون باده پرستم

یک جرعهٔ توحید ز میخانه بباده
کز روز ازل شیفتهٔ و عاشق مستم

چون در همه جا بیست تجلی دلارام
در دیر درایم و بتان را بپرستم

دیوانه زنجیر سر زلف بتانیم
دیوانه مگویید که دیوانه نرستم

این باده چه چیزی تو بکام دل مشتاق
کز دیدن ساقی ازل مست الستم

چون ره بسر تکبدهٔ و کعبه ندادند
معلوم نشد تا بچه دینیم و چه هستم

جز قصهٔ احمد نتوان گفت حدیثی
چون احمد سرگشته ازین قصه برستم

ما رهبر رندان خرابات مغانیم
ما مرشد پیران مناجات جهانیم

ما راه نمای همه دینیم بتحقیق
ما کارکشای همه پیران و جوانیم

ما مقصد مقصود جهانیم درینجا
ما طالب و مطلوب زمینیم و زمانیم

عقل بخشم تا که معلومت شود
باز عقل و علم را رسوا کنم

چونکه خیر نفس را آگه شوی
در حقیقت مر ترا دروا کنم

در حقیقت سالک تن ساز مت
در نهایت عشق را ایما کنم

چونکه عقل و علم آمیزد بعشق
کار تو از عشق تو بالا کنم

احمدی را ره نمایم در احد
آمدم تا خویش را پیدا کنم

آمدم تا سخت هشیارت کنم
از گران جانی سبکسارت کنم

ذرّه از عشق خود بر تو نهم
از همه اغیار بیزارت کنم

همچو ابر بهمن در نار افگنم
آنگهی آن نار گلزارت کنم

از برای جلوهٔ مردان عشق
بوریا و نفط بازارت کنم

مست گردانم بیک جرعه ترا
آنگهی رسوا ببازارت کنم

خود انا الحق گویم از مستی عشق
سرنگون آنگاه بردارت کنم

نقش علم و عقل شویم از دلت
آنگهی ز اسرار اخبارت کنم

محو گردانم ز تکلّی مر ترا
پس ازان بر خویشتن یارت کنم

احمدی را محو گردانم ز خویش
آنگهی مقبول اسرارت کنم

بهر آئینه روشن جمال یار می بینم
بهر جائی نمودارے ازان دلدار می بینم

گاه بخشم آگهی از مکر و ریو — گاه از خاتم سلیمانت کنم
در نخستین سالکین سازم رپیش — در نهانت جان جانانت کنم
گاه سازم عشق را مهمان تو — گاه اندر عشق مهمانت کنم
چونکه آتش عشق را آگه شوی — خویش را با عشق قربانت کنم

احمدی آئینه سازم ز خویش
تا همه کس را مسلمانت کنم

آمدم تا مست حیرانت کنم — همچو موسی خویش بیجانت کنم
گر شبی در خواب گیری راحتی — چون ذبیح الله قربانت کنم
گر کنی کشف رموز سر حق — چون حسینت کشته بیجانت کنم
سازمت اول گدائی خویشتن — پس بملک فقر سلطانت کنم
گاه بردارت کشم همچون حسین — گاه اندر نار قربانت کنم
گاه ترسا سازمت گاهی جهود — گاه مومن گه مسلمانت کنم
گاه سوزم گاه سازم و مبدم — گاه آبادان و ویرانت کنم

گاه چون احمد کنم سرمست خود
تا همه کس را مسلمانت کنم

آمدم تا خویش را پیدا کنم — جمله را از خویشتن شیدا کنم
جمله معلومت کنم از علم خود — علم را کان هر زمان پیدا کنم

بیزار گشتم از رهِ اسلام و دین خویش | خود را میان کفر چو هر بار یافتم

احمد براهِ عشق توان یافت یار راهِ عشق
چون من براهِ احمد مختار یافتم

ذات حق را من هویدا دیده ام | من بصورت ذات حق را دیده ام
هر زمانی شکل دیگر می شود | صورتِ انسان خوش ادا دیده ام
چون محیط جمله آمد ذات او | ذات او را آشکارا دیده ام
نیست فرقی خود میانِ ما زما | زانکه موج و بحر و یم را دیده ام
آشکارا در همه کون و مکان | صورتِ ایزد تعالی دیده ام
نور او چون شاملِ جمله جهان است | نور او در زیر و بالا دیده ام
نیست پیدا جز که ذاتِ پاکِ او | ذات او در جمله اشیا دیده ام
سخت پنهان از ظهور خویشتن | گاه پنهان گاه پیدا دیده ام

بر لباس ما هویدا احمد ست
ذات احمد را بایجا دیده ام

آمدم تا باز حیرانت کنم | از وجود خود پشیمانت کنم
گاه رمز عشق را آرم بعلم | گه ز علم خویش حیرانت کنم
گاه خواهم داد حسن خود بعشق | گاه چون زلفت پریشانت کنم
گاه معلومت کنم این علم را | گه ز علم و عقل نادانت کنم

احمدا از پرتو جمال حبیب
نور محبوب را ستین دیدم

گم شدم در خویشتن در خویشتن پیدا شدم
قطره از بحر عشقم باز بین دریا شدم

قطره سان در بحر وحدت غرق بودم سالها
باز می بینی چسان زان بحر چون پیدا شدم

شبنمی بودم ز دریای جمال بیکران
باز بر آب کمالش موج سان پیدا شدم

کی بود کاین پرده از دامن فرو گیرم
زانکه ظاهر بوده ام در پرده من اینجا شدم

تو مپرس از من که من در بحر عشق بیکران
غوطه خوردم در وحدت باز ناپیدا شدم

در ره عشقت بباید دانشی و بهمنی
زانکه نادان بر راه عشق گه دانا شدم

احمدا در راه وحدت هر دو عالم یک بدید
در ره توحید بنگر تا چسان یکتا شدم

تا جرعه ز جام لب یار یافتم
خود را مقیم خانه خمار یافتم

مستم چنانکه مستی من جمله گشت نیست
تا بوی از صراحی آن یار یافتم

پیش در مغان که بسی حلقه میزدم
ناگاه فتحیاب شد و بار یافتم

پروانه وار از دل و جان چون برامدم
شمع جمال دوست شکربار یافتم

بیخ نهال خویش برانداختم ز خویش
وانگه ز شاخ دوست بر و بار یافتم

از بهر یک پیاله دردی سجان شدم
کز خم عشق رطل گرانبار یافتم

پیمانهای آمد ز دو من شده تمام
کز جزء من جمال تو انبار یافتم

اگر موافق نفسم بدانکه شیطانم — وگر مخالف دینم بدانکه کم زنیم
مرا ز عقل و هنر هر چه میرسد بر سر — خیال فاسد او کرد گشته دربدنم
من از ریاض قدم بلبل خوش آوازم — که عشق و مستی من آمدست از وطنم

برفز احمد دیوانه کی رسد عاقل
که نفس روح یکی هست گوش کن سخنم

عشق را رهنما یقین دیدم — که منزه ز کفر و دین دیدم
عشق شد رهبر همه دینها — عشق با کفر و دین قرین دیدم
گر تو فانی شوی بخویش رسی — راه پیران خود همین دیدم
از فنا در بقا شوی باقی — راه رفتن بحق چنین دیدم
در گذشتم ز وصف در موصوف — چشم معنی چه ذات بین دیدم
عشق از کل کائنات گذشت — نور حق بحر آتشین دیدم
هر صفاتی بذات محو شدست — وصف آن ذات خود ازین دیدم
چون گذشتم من از خیال جهان — ماه و خور را بزیر زین دیدم
گوهر بی فناست گوهر عشق — که درین چشم چون نگین دیدم
من طفیل فنا بصفحه عشق — تا شده ذات نازنین دیدم
چشم عالم ز زیر تا بالا — پیش او جبه بر زمین دیدم
حسن آن مه که عکس اوست وکون — با همه ذات او همنشین دیدم

چو آدم شد بنقش ما هویدا — هزاران تشکل در صحرا نهادیم
یکی را در یکی آخر یکی دان — مشو دوبین که پا یکتا نهادیم
جمال ماست اندر کل موجود — نکو بنگر که در اشیا نهادیم

احد احمد یکی دان اندرین راه
تفاوت در همه اسما نهادیم

ما گم شدگان از در دلدار رسیدیم — جان کرده بکف بر در خمار رسیدیم
از دوش نهادیم مصلای مرقع — تسبیح شکسته سوی زنار رسیدیم
سجاده گرو کرده و در راه دریده — رسوا شده در کوچه و بازار رسیدیم
دل داده بدلدار سر رشته گسسته — بیخود شده بی جبه و دستار رسیدیم
ما نیم که سرگشته و بدنام جهانیم — آشفته و سرمست طلبکار رسیدیم

احمد تماشای رخ یار دل افروز
سرمست بکف باده و هشیار رسیدیم

من از نشیمن قدسم درین سرا چکنم — بحر عشق تو گر چند غوطه زنم
بهر دمیست هزاران هزار بار بدل — ز جور نفس بر نیم که خرقه پاره کنم
مرا بگردش افلاک و چرخ سرگردان — عداوتی ست فتاده میان جان و تنم
ز چرخ گردش عالم شکایتی چه برم — بهر گناه شکایت بود ز خویشتنم
بهر طرف که گریزم مرا رهائی نیست — که هست دشمن جانی درون پیرهنم

رابطهٔ این وجود سر بسر اندر گسست
جمله تعلق گذشت صرف چو احمد شدیم

من که از مستی صلائی میزنم
بر در دل هوی و هائی میزنم

بلبل مستم ز گلزار صفا
هر سحرگاهی نوائی میزنم

رو بروی آن حبیب آورده ام
این جهان را پشت پائی میزنم

طالبان را مبارک الله می نهم
عاشقان را مرحبائی میزنم

در میان حلقهٔ مردان دین
رطل عشقش چند هائی میزنم

جبهه می سایم بخاک کوی دوست
سر بخاک دلربائی میزنم

غرقه ام در بحر عشق بیکران
هر زمانی دست و پائی میزنم

دوستان را خیرباد می کنم
دشمنان را پس قفائی میزنم

چون گدای حلقه بر در سالها
بر امید پادشائی میزنم

تا مگر باری بیابم بر درش
حلقه بر در چون گدائی میزنم

همچو احمد غرقه ام در بحر عشق
زان نفس از آشنائی میزنم

هر ان سری که در اسمانها دیدم
رموز عشق را پیدا نهادیم

ز کس پیدا نتواند کرد این راز
تو نیکو بین که ما اینجا نهادیم

چو رمزی از جمال خود بگفتیم
بهر جائی دو صد غوغا نهادیم

ما را سر جاه و منزلت نیست | کز عزت و جاه عار داریم
ما را سر و کار با کسی نیست | با کارکنان چه کار داریم

آخر نگهی بسوی ما کن
کز لطف تو بس امید واریم

ما شاهد خود یم ز لاهوت آمدیم | از رشک بی نهایت در پرده شدیم
فردا تو بنگری که چو پرده برون شویم | بینی که عالمی همه مقصود و هم خودیم
این روی را بشوی بصد آب معرفت | تا بنگری ز حسرت ما هیچ فرقدیم
این پرده را که بینی منهیت الیقین | چون پرده برفتد تو بدانی آنچه ما دیم
جمله سرشتگان که بکردند سجدها | زیرا که ما ز عالم مقصود و مقصدیم
ما حق نتیم آنکه بفرداد گر شویم | خود تا ابد چه سرور و نیم و خوش قدیم
ما نیم کز جمال رخش بهره ور شدیم | کاندر وجود آمده ما سخت شاهدیم

احمد بدانکه جمله توئی اندرین وجود
بنگر بهر وجود که ما سخت بجدیم

واسطه تن گذشت روح مجرد شدیم | پنجره تن شکست مرغ مفرد شدیم
قالب فانی شکست دولت باقی رسید | مستی تن در گذشت ذات مخلد شدیم
شهر فنا سوخت ملک بقا یافتم | رفته صد از میان شخص موحد شدیم
کشتی قالب شکست تخته بارا ج داد | خیمه ببالا زدیم تا جر سرمد شدیم

بر اوج سپهر عشق مهریم | چون ذره ز شوق در هوائیم

ماییم بنور خود منور
بر صورت آدمی مصور

ما نقش و نگار آن نگاریم | در ملکت عشق شهریاریم
ما را چو کسی نمی شناسد | ما از چه بکس نگاه داریم
گر یکنفس از رموز توحید | از عالم بیخودی برآریم
عالم همه در خروش آید | دانند یقین که کردگاریم
تو هر چه طلب کنی ز ما کن | ما راست هر آنچه هست داریم
یکدسته بوستان وحدت | ما چشم ز دست برنداریم

بگشای دو چشم روی ما بین
بر بنده ز غیر سوی ما بین

ما گرچه بسی گناهگاریم | هم بر در تو امیدواریم
بر کوی ملامتیم رسوائی | از گرد گناه پر غباریم
مطعون زبان خاص و عامیم | مجروح سنان طعن یاریم
بگسسته و تن شکسته بدنام | هر لحظه بچشم خلق خواریم
ما شهره شهر و کو و بامیم | انگشت نمای هر دیاریم
ما گم شدگان راه عشقیم | ما سوختگان جان مکاریم

گاه اندر کنت کنزاً بوده ام | که رموز عشق پیدا میکنم
گاه بودم در بطون و در کمون | گاه خود را آشکارا میکنم
گاه ارنی میزنم بر کوه طور | گاه شکلی همچو موسی میکنم
گاه گویم لن ترانی ما بخود | گاه پیدا ید بیضا میکنم
بوده ام هستیم و باشم بخلاف | بین چه سر من بدینجا میکنم
نیست پیدا در جهان جز ذات من | ذات خود را من هویدا میکنم
هر چه بینی تو بظاهر سر حق | من ز پیری سیر باطن میکنم
میزنم طبل خدائی هر زمان | کین سخن ظاهر بعبد امیکنم
پس بروی مصطفی و مرتضی | آشکارا کشف معنی میکنم
نیست ذات احمدی جز ذات حق | کشف از حق تعالی میکنم

ترجیع بند

ما آینهٔ جهان نمائیم | ما نور جمال کبریائیم
موجود جز از وجود ما نیست | در هر چه نگه کنی تو مائیم
هر قطره که بنگری ز دریا | دریاب که قطره نیست مائیم
در زیر گلیم ژندهٔ خویش | افراشته بر فلک لوائیم
یک قطره چو بنگری تو یا ما | با بحر محیط آشنائیم
بر فرق کلاه لی مع الله | در ملکت فقر بادشائیم

ما سبق عشق از خط دلدار خوانده ایم
سر رموز عشق ازان یار خوانده ایم

آیات حسن یار که پنهان ز خلق بود
از صفحه جمال بتکرار خوانده ایم

موجود جمله ذات ز آثار یار ماست
آثار سر یار با ظهار خوانده ایم

مکتوم گنج عشق که از چشم ما نهانست
یک یک بلوح دوست ز آثار خوانده ایم

مقصود کار بر رخ آن یار دیده ایم
حرف یقین ز خط رخ یار خوانده ایم

هر سطری از وجود خودی ما ورق کرده ایم
در درس سبق عشق بیکبار خوانده ایم

چون احمد از خیال تو آشفته تو ایم
این نکته شریف که بسیار خوانده ایم

ما ئیم جمال اسم اعظم
بر صورت آدمی و آدم

موصوف بذات خویش گشته
در صورت ماست اسم اعظم

خوش باش که هیچ نیست پیدا
الا که بذات نیست مدغم

جز ذات خدا و گر نه بینی
پیداست بذات در دو عالم

در کسوت آدمیست پیدا
در صورت آدمی مجسم

والله که جمال اوست ظاهر
در صورت خویش گشته اعظم

در صورت احمدی خدائیست
پیدا بجمال خود مکرم

هر زمانی بشکل پیدا میکنم
عارفان را مست و شیدا میکنم

بشنو تو درین مقام توحید — در هر صفتی دلی که مائیم
در کسوت فقر ما چه بینی — بر تخت شهود پادشائیم
در صورت مانگر خدائی — در صورت شکل خود برائیم
گاهی چو خلیل گاه آدم — هر دم بسرت دگر درائیم

در کسوت احمدی چه بینی
آن بین که ردای کبریائیم

بنداز و کبر از سر خود برگرفته ام — دین مغان و راه قلندر گرفته ام
ما را چو راه دین ننمودند سالها — ایمان و کفر جمله برابر گرفته ام
جمله ریا نمود مرا هر چه بود آن — زهد و صلاح جمله مزور گرفته ام
دنیا و دین ز خاطر خود محو کرده ام — در راه عشق کار خود از سر گرفته ام
اندر مکان عشق چو مردان نشسته ام — حب الوطن ز مدت دل برگرفته ام
آب حیات از لب دلدار خورده ام — در راه حق معامله دیگر گرفته ام
در راه فقر طالب مطلوب بوده ام — جام جهان نمای ز ساغر گرفته ام
مقصود راه کعبه درین دیر دیده ام — مطلوب راه فقر ز حد برگرفته ام
جمله حجاب خویش ز ره دور کرده ام — در رمز عشق راه عجب گرفته ام

مقصود جان جمله جهانست احمدی
این نکته لطیف چه خوشتر گرفته ام

من ز جام و هو مکن مست و بیهوش آدم
وز رموز سخن و اقرب سر پنهان یافتم

هر زمان بانگ انا الحق میزنم پنهان بجوش
نیم جرعه از شراب عشق رحمان یافتم

چون مرا اکسیر ننگ شد ره احدیت کفر و دین
در میان سینه و دل نور ایمان یافتم

احمد اندر جمله عالم نیست غیری در جهان
از سبحانست این کز رهبران یافتم

من خدا را آشکارا دیده ام
آشکارا من خدا را دیده ام

بیکم و بیکاست دیدار خدا
بیکم و کیف آشکارا دیده ام

بر رخ زیبای سرو ناز نین
نور پاک حق تعالی دیده ام

من نمیدانم چه میداند کسی
من ز بهر وبت این صفا را دیده ام

صورت حق را بچشم ظاهری
بر جمالت ای نگارا دیده ام

گر کسی پرسد چگونه دیده
صورت ایزد شمارا دیده ام

بر رخ احمد جمال کبریا
نیست پنهان آشکارا دیده ام

ما جمله بصورت خدائیم
در صورت خود خدا نمائیم

دریاب یقین که نیست غیری
غیری چه بود که جمله مائیم

در صورت ما ببین تو پیدا
بر سکهٔ خود زده لوائیم

کس نیست بجز تو اندرین جا
مائیم ز اصل کار مائیم

از شراب احمدی بر جام عشق
در میستان صفا نوشیده ام

درامد از درم عیار مستم
ز مستی جان و دل برده ز دستم

ز عیاری ببرده جان و دل را
کنون من بیدل و بیجان نشستم

شراب عشق را در کار کردم
ز دُردی هر دمی توبه شکستم

چو آن دُردی درون کام من رفت
ز طامات عبادت جمله رستم

ز سرمستی خروشی برکشیدم
درون فرقه صد زنار بستم

چو دین و کفر را یکرنگ دیدم
ز دام کفر و دین هر دو بجستم

چو از دل بر همه معلوم گردید
درون کعبه اکنون بت پرستم

چو از وهو معلم گشت روشن
مدام از جان جان بی هوش گشتم

بقای مطلقم شد فانی من
طناب هر دو عالم در گسستم

بیک جرعه دو صد مستی نمودم
ز خُم وحدتش مست الستم

تو احمد را احد میدان بتحقیق
که گاهی در علو و گه به پستم

دوش چون قصد دل در کوی جانان یافتم
منظر دل از رموز عشق سبحان یافتم

آنچه پنهان بود از انسان سر سالها
کشف این اسرار را در کوی انسان یافتم

از رموز کنت کنزاً هر دمی مخفی بود آن
ظاهر اند رجمال حسن خوبان یافتم

از رموز سخن اقرب هر زمان
سرّها هر سو هویدا دیده ایم

نکته از وهو معکم خوانده ایم
لی مع الله آشکارا دیده ایم

موجها انگیختیم از بحر جود
این همه امواج دریا دیده ایم

گنج اسرار خدایم خویش را
گوهری از کنت کنزا دیده ایم

بر رخ خوبان یکایک هر زمان
جمله حسن حق تعالی دیده ایم

شکر و حلوا یکی دان ایجوان
شکرت را جمله حلوا دیده ایم

بر جمال حسن خوبان بیشکی
جمله اسرار خدا را دیده ایم

چون محمد بر لوای احمدی
آیت انا فتحنا دیده ایم

مرغ قدسم ز آشیان پریده ام
اندرین گلزار گل ارمیده ام

با محمد بوده ام در طوف عرش
در مکان لامکان گردیده ام

گاه بودم در میان کوه طور
گاه با موسی سخن سنجیده ام

گاه همچون خضر در هر چشمه
در میان ماهیها غلطیده ام

سالها شد کاندرین باغ وجود
همچو بلبل زار زار نالیده ام

همچو سبزه بر سر هر جویبار
از تراوت بارها روئیده ام

در حیات جاودانی مانده ام
خلعت عین البقا پوشیده ام

صد هزاران سال در هر قالبی
روز و شب با هر کسی کوشیده ام

نے ز خاک و باد نی زائش — تا بدانی نه این و نه آنیم
محرم سرّ لی مع الله ایم — عالمی نکته حق اندانیم
پادشاهیم ما بملک فقر — گرچه ما آمده بزندانیم
یوسف ملک مصر لاهوتیم — بهر آن آمده بکنعانیم
مرغ انیم از نشیمن قدس — که درین دام و دهر مهمانیم
گاه لیلی و گاه مجنونیم — گاه پیدا و گاه پنهانیم

همچو احمد بجمله رندان
رند خود باز در دو مستانیم

تا جمال طلعت جان دیده ایم — جان جان سرمست جانان دیده ایم
من نیم حیران چو موسی صد هزار — ربنا ارنی گفته حیران دیده ایم
نکته گویم زسر عشق خود — جمله را در زنده سلطان دیده ایم
من یقین خویش در هر قطره — قلزم دریای عمان دیده ایم
در خم هر تار موی دلبران — صد هزاران سر پنهان دیده ایم
در میان کفر و زلف نیکوان — در حقیقت نور ایمان دیده ایم

تا جمال احمدی رخ وا نمود
مشکلات عشق آسان دیده ایم

تا جمال دوست پیدا دیده ایم — خویش را آشفته شیدا دیده ایم

رندی و شاهد بازی و سرشیفتگی
تو مپندار که ما هرگز ازین در گذریم

عاشقانیم فتاده بسر کوی غمت
اندرین ره چو به جز السلامت نبریم

در تمنای وصالت تو همه روز و شبان
در میان رخ و زلف تو بخوف و خطریم

گر دهم جان بته پات نهی مرد نجوی
تا بدانند که ما زنده بجان دگریم

پادشه را چه غم از ما بس مورچگان
تو سلیمانی و ما مورچه پاسپریم

احمد رند نظر باز که شاهد بازست
سر خود گرد عیان بر تو که زاهل نظریم

ما گدایان خیل سلطانیم
بسر ملک عشق سلطانیم

گه چو موسی کلیم بر گه طور
گاه بر طور فقر عمرانیم

ما بزنبیل نیستی همه تیم
گرچه در مملکت سلیمانیم

درد عشق از دو ابما پیداست
بوالعجب دردبین که درمانیم

چون نظر بر جمال خود کردیم
عاشق حسن خویش حیرانیم

آیت مصحف از جمال وجود
از ازل تا ابد همی خوانیم

عالمی عاشق خدا گردد
گر نقاب از جمال افشانیم

مرغ لاهوتی ایم و طائر قدس
باز بستگر که ما چه مرغانیم

هست ایوان قرب وحدت
اندران خاصه نقش ایوانیم

گوهر ما ازین طبایع نیست
نور دریای گوهر کانیم

ما را سر کعبه او صفا نیست | ما قبله ز روی یار داریم
ما را تو مبین بصورت ما | ما نظر عشق آن نگاریم

احمد احد ست نیک بنگر
این ذات ز صفر ی شماریم

ما خود دل بجانب دلدار کرده ایم | جان را فدای غمزهٔ خونخوار کرده ایم
افگنده ایم سر بسر کوی دلستان | خود را براه دوست سبکسار کرده ایم
از بهر یک دو جرعهٔ دردی هزار بار | جانرا فدای خانهٔ خمار کرده ایم
ما را نه رای جاه نه پروای خانقاه | خود را برین طریق سبکسار کرده ایم

احمد لباس خرقه چرا بین بخود مبین
پنهان بزیر جبه زنار کرده ایم

نقاب از روی خود چون بر گرفتم | جهان را عاشقی از سر گرفتم
جمال خویشتن چون وا نمودم | جهان جمله بحسن اندر گرفتم
چو محراب ابروان خود کشیدم | جهان در طاق در منبر گرفتم
ز جام لی مع الله جرعه خوردم | ز سر مستی ره دیگر گرفتم

شراب احمدی در کار داریم
ز جام اینا ساغر گرفتم

پرده بردار که تا عارض محبوب نگریم | روی بنمای که تا سجده به پیشت ببریم

ساکان مقام کبریائیم — مهمان عزیز آن نگاریم
مرغان براوج کاخ قدسیم — مائیم زمان مکان نداریم
سلطان سراچهٔ ظهوریم — بر مرکب عشق شهسواریم

احمد چو جمال خود نماید
بینیم به یقین که کردگاریم

مائیم که جان ماست پُر غم — در محنت و رنج مانده دائم
در دا که ز حد گذشت اندوه — آوخ که بجان گرفت دردم
دل سوخته زار زار گشت است — زین آتش غم بسوز مانم
زین رنج مرا نبود درمان — وین درد مرا نبود مرهم

احمد ز فراق یار محزونست
دل زار و نزار دیده پُر نم

بر تخت شهود شهریاریم — بر مرکب جهل شهسواریم
بی تاج و دواج بادشاهیم — بی ملک و خزینه کامگاریم
ما را سر و کار با کسی نیست — بیرون ز حساب در شماریم
یکرنگ چو کفر گشت و ایمان — با ملت و دین چه کار داریم
در مذهب ما دوئی نگنجد — با جمله جهان یکی شماریم
فارغ ز زمانه و روزه و حج — ما فرض دگر همی گزاریم

صیقلی آینهٔ جان منم — آینهٔ صورت جانان منم
در همه ذرات صفات منست — هر چه ببینی تو بدان آن منم
ملک جهان جمله مسلم مراست — در ته این زنده سلیمان منم
گاه چو گل خنده زنم در چمن — گاه چو گلدستهٔ ریحان منم
در دو جهان نیست بجز ذات من — آمده در کسوت انسان منم
ذرهٔ ذرات شهود منست — بر همه هستی تو تابان منم

احمد بزدود ز دل زنگ گفت
صیقلی آینهٔ جان منم

من شیفتهٔ جمال اویم — دیوانهٔ خد و خال اویم
سیراب دلم نشد ز آبی — تا تشنهٔ آن زلال اویم
آشفته جمال آن نگارم — سرگشته شدهٔ خیال اویم
او بادشهیست در ره او — چون مور چه پایمال اویم

احمد بهزار بار گفته
من شیفتهٔ جمال اویم

ما آیت نصّ کردگاریم — اسرار رموز عشق یاریم
ما مظهر سرّ عشق هستیم — مطلوب ظهور کردگاریم
ما مخزن ذات محض حقیم — ما منبع لطف آن نگاریم

گر نیک و اگر بدیم ما
هم زان توایم بنده واریم
از راه کرم نواز ما را
زیرا که شکسته زار زاریم

آخر سگ کیست چرم پوشم
از نسبت او در افتخاریم

ماه را در نقاب می بینم
بحر را در حباب می بینم
ظاهر را اندرون سینهٔ جان
هر زمان خود گلاب می بینم
من در آئینهٔ صفای وجود
بینهٔ آفتاب می بینم
موج را عین بحر می یابم
آب اندر سراب می بینم

جام را چون بدست می گیرم
ساقی اندر شراب می بینم

دوش در دیر مغان می زدم
حلقهٔ دل بر در جان می زدم
بیخود سرمست بیک جرعهٔ
بر در میخانه فغان می زدم
از سر مستی در دیوانگی
دست بسر رقص کنان می زدم
مست می از عشق بهر جرعهٔ
واله و مستانه فغان می زدم
از نفس سوختهٔ خویشتن
آتش غم در دو جهان می زدم
چشمهٔ خورشید همی سوختم
هر نفسی کز دل و جان می زدم
ماه من از دیر برون شد پدید
مسنکه بدان حال فغان می زدم

مردانه درای در رهِ عشق — کاین راه چه عقبه‌الیست بس تنگ
چون آمدی از تحیر خویش — یکرنگ شوی ز صلح در جنگ
بی روی تو گر بهشت باشد — ما را چو جهنم ست هم سنگ
کز وصل تو خویشتن بخواهی — از دل بدر آر این همه رنگ
گر دولت معرفت بجویی — از جمله بسوی یک کن آهنگ
در خویش اگر کنی تو فکری — این عقده دو هزار در سنگ
مقصود ز عقل عشق یابی — بیزار شوی ز مکر فرهنگ

تو کعبه و دیر را یکی دان
یک نقش مگر بجمله از زنگ

ای ذات لطیف و شخص کامل — ذات تو بهر وجود شامل
موجود بهر وجود با لذات — با جمله صفات خویش کامل
والله که همو ست در دو عالم — آن حضرت بی نیاز فاعل
هجران چه بود مکان تصور — ما ئیم بذات خویش واصل
در راه بقا همه فنائیست — غفلت بمیان بست حائل
در روی بتان صورت تو — داریم درین بسی دلائل
بر روی بشر تجلی خاص — کردست ازان دو چشم نائل
در صورت احمدی خدائیست — خالی ز صفات حق و باطل

چه طعنه همی زنی تو احمد
برخیز زناله های حسداق

مارا فتاد ناگه در سر هوای عشق
سایه فگند الحق بازم همای عشق

لعل لبت نگارا چون شهد شکرست
زان هر دو مرهم آمد اندر دوای عشق

کرده هزار جان را اندر چه زنخدان
سرهای عاشقانت شد خاکپای عشق

ملک دلم گرفته از تیغ غمزه آن شه
صد ملک جان بگیرد آن پادشای عشق

ظاهر شدست رازم از عشق یار نازم
آوخ چه حیله سازم از تنگنای عشق

فریاد میکنم من از دست خوبرویان
یارب کجا فتادم اندر بلای عشق

رحیمست از کریمان پرسند بینوا را
رحمی بکن ترحم جز بینوای عشق

از سر بگیر حرفی تا راز با تو گویم
کس نیست جز تو محرم در رازهای عشق

احمد بکن تو ظاهر اسرار خویشتن را
در سینه دار پنهان اسرارهای عشق

در مذهب عاشقان یکرنگ
هادی و مصلی ست هم سنگ

در مشرب عاشقان قمارش
والله که کفر و دین ست یکرنگ

بی ذکر تو کعبه ها کنشت ست
بی فکر تو نامها همه ننگ

سودای تو گرچه هست با سود
لیکن نتوان بمرکب لنگ

این بود تو گر نه خیزد از پیش
این بود تو جمله هست فرسنگ

این بادهٔ عشق ست که چون جام مصفاست / وین شربت شوق است کف جام مروق
این قلزم توحید ز اسرار خدائیست / اظهار شده بر صفت ذات تو الحق
این گوهر ذاتی که ز دریای معانیست / گوهر نتوان گفت که این نیست معلق

احمد سخن سر نگفت ست هویدا
هر کس نکند فهم ازین نکته مطلق

ای جمالت پرتو انوار حق / ذات پاکت مخزن اسرار حق
ای رخت عکس جمال ایزدی / روی تو آئینهٔ دیدار حق
همچو منصوری بباید شیر مرد / تا برآید بیخود و بردار حق
کی تواند چون سمندر هر خسی / آنکه او رقصان شود بر نار حق
ای سگ آخر چند می لافی دروغ / شیر مردان بی تو در بازار حق
بشکفد جانت چو غنچه در سحر / گر تو بوی یابی از گلزار حق

خلق غافل مے نداند سر تو
گرچه احمد میکنی اظهار حق

ای زلف تو دامگاه عشاق / ای روی تو سجده گاه عشاق
ای عارض خوب دلفریبت / رشک رخ لعبتان قبچاق
مهرے چو تو نیست در سپهرے / چون تو نبود بجملهٔ آفاق
تو آنچه همے کنی بغمزه / کافر نکند بتیغ برّاق

INDIAN INSTITUTE OXFORD

شاید که شوی تو نیز بیخود ... در زمرهٔ طالبان می‌لوش
گر راه روی براهِ دل رو ... این نکتهٔ عشق اگر بگوش
نقد غم عشق را بیندوز ... گر جمله جهان دهند مفروش
بدنام کسی شود درین راه ... کو جمله جهان کند فراموش
در میکدهٔ ز راه پستی ... بخروش ز جام عشق بخروش
بیخویش تو شو ز خویش یکبار ... وز جمله جهان بخویش خاموش

سجادهٔ و خرقه را گرو کن
ای احمد از شراب بزخویش

چند خواهی نبشت نامهٔ عشق ... که نگنجد بشرح نامهٔ عشق
قصهٔ درد از بیان بیرون ست ... تا قیامت دراز خامهٔ عشق
کام عشق ست از مراد برون ... زانکه خود کامی ست کامهٔ عشق
لائق هر قدر کسی نبود ... خلعت پادشاه و جامهٔ عشق

احمد از عشق یار مے نازد
نیست این تاج از عمامهٔ عشق

ای نور رخت مخزن اسرار مدقق ... بر روی تو انوار تجلی ست محقق
بر حسن رخت ظاهر انوار الهی ست ... بر روی تو اظهار خدائیست مدقق
این بحر محیط ست که موجش همه دریاست ... این قلزم عشق ست کپیدا چو ز روق

تا ذوق شراب عشق یابی — باشد که شوی تو نیز او باش
در زمرهٔ عاشقان بدنام — این جمله خودی ز خویش برتراش
در حلقهٔ طالبان مدهوش — سر حلقه شوی میان قلاش
تو لذت عشق را چه دانی — اعنی چه کند جمال جماش

در صورت احمدی چه بینی
در نقش ببین که هست نقاش

عاشق نظر از شاهد و می نیست از بیرون خویش — می‌خورند آن بادها خوشگوار از خون خویش
هر کسی دارد خیال لیلی و مجنون بسی — عاشقان خویش لیلی می‌شوند مجنون خویش
گه شوی میزان شعر و گه کنی موزون نظم — نیک بین میزان خود را تا شوی موزون خویش
خون غم ما را حلال و خون ما بر غم حرام — هر غمی کو کرده باشد دست شست از خون خویش
تو دوئی را رنگ‌ها بر ساختی در راه خویش — تا فرو ترمیروی هر لحظه با قارون خویش
یونسی باید که باشد بر در دریای خویش — کو بود در راه او هر لحظه اکنون نون خویش
بگذر از چون و چرا بنگر در راه فقر — چون نزاد دم ز خوبی کی رسد چون چون خویش

احمدی موقوف فردانیست همچون دیگران
می‌خورد او بادها از چهرهٔ گلگون خویش

در حلقهٔ عاشقان مدهوش — می‌نوش شراب عشق می‌نوش
بگذر ز خیال خود پرستی — شو رندهٔ عشق باش و مدهوش

از نکتهٔ توحید کسی را که خبر شد | بیرون ندهد راز دل خویش مگر کس
ای طائر قدسی تو که از روضهٔ حقی | برتر تو ازین گنبد نه طاق مقرنس
این در حقیقی ست که در بحر مجازست | این گوهر دریا چه بود بر کف هر خس
در عشق خداوند قدم پیشتر آور | تا چند زنی گام ازین راه تو واپس

احمد سخن سر بنا اهل چه گوئی
آنها که ندانند بوادی همه ارطاس

نقش رخ بی مثال قدوس | در صورت ماشد ست محبوس
هر صورت خوب کان عیانست | نقش ست ز لوح روی قدوس
این جبه و خرقه نه بگوشه | در عشق نمی خرند ناموس
ابلیس نداشت چشم حق بین | دید آدم را بذات معکوس
از معرفتش نماند محروم | از راه خدای گشت مایوس
در تختهٔ این بنات بنگر | هر حرف که غیر اوست بل وسوس
ای دل بهوای خویش تا چند | مغرور شوی بزرق وسالوس
در حلقهٔ زلف یار مانده | مرغ دل من اسیر محبوس

احمد بجمال خود نظر کن
نقش رخ بمثال قدوس

در حلقهٔ لولیان او باش | می نوش شراب عشق خوش باش

من آن مرغم که بر دار سیاست نوای بلبلان بر دارم امروز
چو مقصود منست از جان جانان حدیث جان جان بر دارم امروز

جمال احمدی هر دم هویدا ست
جمال تازیان بر دارم امروز

نقاب آن و این بر دارم امروز همه دیها زدین بر دارم امروز
یقین جمله جهان از عشق پیدا ست گمان از یقین بر دارم امروز
ز نور خود سرشته خاک آدم گمان از ما و طین بر دارم امروز
چو آدم من یقین در جنتم چون لباس حور عین بر دارم امروز
دم من کز دم آدم دمیده چو عیسی از زمین بر دارم امروز
جمال خود بعالم می نمایم گمان از همنشین بر دارم امروز
روای شاهدی ملکوت در ملک ز نور حق مبین بر دارم امروز
بظاهر بین که می جستم بباطن چو از رخ آستین بر دارم امروز
ملک را کے رخ خود وا نمایم گمان از ما و امین بر دارم امروز

جمال احمدی آرم بجنبت
ز حور احمد این بر دارم امروز

ای بر رخ تو شیفته ارواح مقدس بر ذات تو انوار تجلی ست موسس
گر پرده تلبیس ز روی تو بر افتد پس آدم و ابلیس نمایند یکی بس

وهم یک شبنمی یک شبنمی را — کیا را پر نما گردانم امروز
هزاران آفتاب عالم افروز — ز یک نور سها گردانم امروز
ترا از سر الاهوتی خبر نیست — ز الا سر لا گردانم امروز
مغ و ترسا و کفر و دین اسلام — همه را رنگها گردانم امروز
سر انداز ان این راه سراسر — بسایم زیر پا گردانم امروز
دوئی چون نیست بر توحید مطلق — رخ از هر دو سرا گردانم امروز
دلا از جان جدائی مصلحت نیست — گدا را پادشا گردانم امروز

چو احمد عالمی آشفته سازم
چو از رخ پرده وا گردانم امروز

حجاب این و آن بردارم امروز — نشان از بی نشان بردارم امروز
جهانی بر درت یک نکته سازم — از ان نکته جهان بردارم امروز
بصدق این پرده عقل مزوّر — ز سر اندر زمان بردارم امروز
نوای انظروا برخوانم ایندم — صلای عاشقان بردارم امروز
رموز عیسی و اسرار آدم — ز خود بر آسمان بردارم امروز
چو جز من نیست در عالم کس اکنون — ریا از همدمان بردارم امروز
خودی را بیخودی سازم پس انگه — مکان را از مکان بردارم امروز
عیان را از نهان سازم هویدا — نهان را از عیان بردارم امروز

کنم لب خنده از لعل شیرین — نسیم ضیا حکمان گردانم امروز
نمایم تازه زلف خود سران را — سر او یزبتان گردانم امروز
بیاویزم سر عشاق بردار — ز سرها هوش و اگردانم امروز
غنی مطلقم از نقد فخرے — نیازت را غنا گردانم امروز
دلم بازی هوای عشقبازیست — ز پرواز هوا گردانم امروز
نوازم پرده عشاق مشتاق — ترا صاحب نوا گردانم امروز
ز انوار تجلی عاشقان را — چو موسی انجلا گردانم امروز
برآرم از نوائی سر بر افلاک — سرت صاحب نوا گردانم امروز
سلیمانم بگو پس رب هب لی — ترا مرغ صبا گردانم امروز
چو موسی عاشقانرا مست مدهوش — ز جام لن ترا گردانم امروز
ز تاب آفتاب عالم افروز — دلت غرق ضیا گردانم امروز
نمودارے کنم از وحدت خود — ندای ربنا گردانم امروز
منم بر فلک منهین کوس وحدت — بهر سوئے ندا گردانم امروز
منم موسی ببینی وحدت آباد — عصا را اژدها گردانم امروز
قبای سبز پوشان فلک را — ز پیوند ضیا گردانم امروز
ز گنج راه خود گنجے بسازم — بصر را تو تیا گردانم امروز
نظر گر افگنم بر سنگ و آهن — بیکدم کیمیا گردانم امروز

هرچه در دست متاعست قلیل دنیا — نزهد دل بهمه ملک جهان اهل بصیر
گرچه از فقر بدرویزه کنم عمر بسر — بهر دونان بروم بر در سلطان نه زیر

احمدی را نکند چشم عنایت شاید
پادشاهی ابدی را چه غم از رنج فقیر

چو از رخ پرده وا گردانم امروز — جهان را مبتلا گردانم امروز
پری و حور را دیوانه سازم — سپهر و خور ضیا گردانم امروز
ز بحر معرفت موجے برارم — جهان را آشنا گردانم امروز
لباس عاشقان سوخته دل — ز تفت بوریا گردانم امروز
دل عشاق را مدهوش جعد — ز سر انیا گردانم امروز
مرا زید ربملک لایزالی — گدا را پادشا گردانم امروز
ز سر سخن اقرب باز گویم — ترا از خود جدا گردانم امروز
بگویم نکته از قاب قوسین — ترا من مصطفے گردانم امروز
سر مخفی خود از کنت کنزاً — بظاهر از خفا گردانم امروز
بگویم هر زمان انی انا الله — حقیقت را روا گردانم امروز
ز غمزه خونهای کشتگان را — روان چون سیلها گردانم امروز
جمال خویش بهر کشته عشق — یقین دان خونبها گردانم امروز
ز گوشه وانمایم طاق ابرو — همه محرابها گردانم امروز

هر آن نقشی که او صورت به بندد
یقین دان صورت الله اکبر

دلا بر زن تو کوس لمن الملکی
که بر ذات تو شد معنی مقرر

جمال احمدی را بین تو اینجا
ز نور حق تعالی شد منور

عشق آمد مظهر حق آشکار
نیست غیری جز جمال کردگار

در همه صورت یکی معنی ببین
وی همه صورت بمعنی آشکار

صورتم معنی ست معنی صورتست
صورت و معنی یکی بین نقش یار

در حقیقت نیست غیری را وجود
در همه یک دان و یک بین در شمار

وهو معکم ز فرق ست با یقین
ز فرق را هم بمعنی پایدار

سخن اقرب گفت در معنی خدای
راز حق را در حقیقت گوش دار

احمدی چون ذات حق را نیست غیر
این رموز ستر حق ست گوش دار

بحقارت تو مبین بر من بیچاره حقیر
که غنی چاره ندارد ز غم و درد فقیر

پادشاهی چه متاعست که بر و فخر کند
مرحبا سلطنت فقر که ملکیست فقیر

مژده ایدل که من خرقه چرمین شاهم
صد هزار خرقه که بهتر بود از تاج و سریر

تا که در بحر مودت زده ام صد غوطه
خاک کوی تو مرا هست به از عود و عبیر

تو و آن تاج مرصع من و این خرقه چرم
که مرا خرقه چرمیست چو ز لفت حریر

برافگن پردهٔ تلبیس از رخ — زنور خویش کن عالم منور
تجلی جز بصورت نیست ممکن — نظر کن جملهٔ معنی را مصور
چو منصوری بیاید اندرین راه — کانالحق برزمین بردار منبر
وصنو سازد زخون خویش هردم — فداسازد دل وجان وتن وسر
نگوازرمزاین معنی حکایت — که اینمعنی کسی رانیست درخور

توفاتِ احمدی رابین باینجا
صفاتِ معنوی ذات قلندر

خوشتر از جانِ جهانی ای پسر — هرچه می جستم همانی ای پسر
آمده برصورتِ انسان پدید — لیک درعالم نهانی ای پسر
می بری دلها بعشوه دم بدم — هرزمانی دلستانی ای پسر
نیست غیری درهمه عالم ولیک — درهمه دلها چو جانی ای پسر
میل جانها سوی خاک پای تست — مایهٔ جسم وروانی ای پسر
آشکارا بر لباس آدمی — هم نهانی هم عیانی ای پسر

وله

جمال مظهر ذاتِ قلندر — نه ذات حق تعالی شد مصور
دلا تو چند اندر پرده باشی — تو ای مقصود دلها یک بیک نگر
ظهوری نیست ممکن جز بصورت — یکی بنگر همه صورت برابر
قتیل مظهر ذات قلندر — همیشه تیغ هجرانست برسر

برخیز کناره گیر از غیر — رسم ره عاشقانست این سیر

چون نقش احد پدید گشته — شد محو ز چشم صورت غیر

در وحدت او چه کفر و ایمان — در راه یقین چه کعبه و دیر

اول که یکی ندید هرگز — در دیده کور اوست لاخیر

آن شیر که ره نیافت این راه — تحقیق بدان که هست او غیر

در قاعدهٔ سلوک این راه — در مصطلحات نیست لاخیر

احمد تو چنین جمال غیری
برخیز کناره گیر از غیر

دل و جانم متاعست که کشتم پیش نظر — گر کند جانب ما یک نفس آن یار گذر

او در انجا بطرب شاد من اینجا در غم — او در ان سوی بر احت و من اینجا مضطر

قصهٔ خویش همی پوشم از دشمن و دوست — زهر غمهای تو می نوشم چون شهد و شکر

دل و جان منظر غمهاست هم از وقت تو — نظری از ره انصاف کن ای نور بصر

عالم از گردش ایام چو زلفت درهم — کارم از دست فراق تو سراسر ابتر

زمن بیدل و آواره و درمانده بهجر — یار برگشته و خو کرده بیاران دگر

احمدی راهوس خویش پسران بره زما
میخورد زین غم اندوه بسی خون جگر

صفات معنوی ذات قلندر — ز نور حق تعالی شد سراسر

روی بنمائی و بپرسی ز ما — آخر ازین شعبده خود درگذر
پردهٔ قالب ز میان برفگن — تا که ببینیم ترا یک نظر
صورت ما آینهٔ روی تست — آینه را کی نگرد بی بصر
صورت تو گر نشدی آشکار — از سر معنیش که دادی خبر

احمد اگر سر نگونی بهاست
دامن هر خس چه کنی پر گهر

در مدرسه های عشق هر بار — رفتم که کنم رموز را اظهار
حیرت بزبان گرفت انگشت — غیرت بدهان نهاد مسمار
چون نیست بغیر دوست چیزی — در ملت کافری کن اقرار
رفتم بسرای کفر ترسا — باشد که رسم بدوست یکبار
آواز برامد از سرایش — کای لائق معنی تو ز نهار
در خویش نظر کنی تو ایدوست — دریاب یقین که نیست خبر یار
گر مقصد جان جان تو خواهی — در خویش طلب که نیست اغیار
زان جرعه می پدید گشته — چندانکه نهفته بود اسرار
منصور چو نکته برون زد — لابد برفته بر سر دار

ای احمد از کتاب توحید
هر دم سبقی بکن بتکرار

همچو مشک از آب در یا من جدا گشتم ز بحر — آب بحرم گرچه اندر مشک میگیرم قرار
هیزمی بودم بأول بین در آخر چون شدم — باز آخر کار بنگر جمله هیزم گشت نار
نار بودم نور گشتم ذره بودم خور شدم — بحر بودم موج گشتم بنگر اندر اصل کار
شیره بد این شرابی از خم وحدت دلا — من کنون همچون شرابم شیره گشتم چون عقار
چند گاه معرفت چون جان حیوانی مدان — جان جان من کنون این نکته را در گوش دار

گرچه احمد بود اکنون گشت احمد از سر دل
کسوت دیگر نموده از لباس کردگار

ایکه عیانی تو بشکل بشر — هر دم از خویش بخود کن گذر
دوست نگر از ره معنی عیان — کرده تمثل بمثال بشر
نیست وجود تو بجز ذات حق — طالب خود باش ز خود کن گذر
گشت بشکل تو ظهور آدمی — زان ملک افگنده بتو سجده سر
آدم معنی همه در ذات تست — ذات تو از صورت معنی شمر
مست مئ شوق شو از بیخودی — چند زنی طعنه تو از خیر و شر

احمد اگر غوطه زنی در بحور
از تنگ این بحر برون کش گهر

ایکه عیانی تو بشکل بشر — چیست بعالم ز تو این شور و شر
تا همه ذات توئی با وجود — نیست بجز ذات تو ذات دگر

عاشق از جانبازی دارد کمال | اگر تو مرد راه عشقی پی ببر

احمدا دست از دو عالم برفشان
گر زدرد عشق او داری خبر

ایکه پیدائی تو بر شکل بشر | می نمائی هر زمان ساز دگر
هر چه می بینم همه ذات توست | در میان نامی ست نام این بشر
نور ذاتت شامل جمله جهانست | ذات پاکت شد محیط بحر و بر
هست با ذاتت معیت ذره را | او همیگوید ازین معنی خبر
هر که در دریای عمان شد فرو | ذره زین بحر شد خورشید فر

وله

ای در قفس خودی گرفتار | خود را ز خودی خویش برآر
پندار ز خویشتن بدر کن | پندار که هیچ نیست پندار
خودبینی راز خود برون بر | خودبین چه کسست هیچ مشمار
میدان بیقین که حق مطلق | بر صورت تو شدست اظهار
اسرار خدای از تو پیداست | دیگر تو مگو حدیث اسرار

ما سایه لطف کردگاریم
آیات کلام عشق را یار

اندرون خویش جویم من کنار این دگار | دایما اندر وصال من بمعنی زین کنار

احمد زاحد جدا ندانی
در اصل نظر کنی تو بهتر

ای درد تو کیمیای اسرار — سیمرغ هوای عشق دلدار
سودای تو سود مایهٔ جان — عشق تو چو شیر مشزده خونخوار
از پرتو حسن آن دلارام — هر ذره شدست مهر آثار
یک رمز ز راز عشق گویم — چه آتش تفت چه سرد آر
یک جرعه اگر دهی ز جامم — سجاده گرو شود بخمار
گر راه یقین یقین نمائی — گر داند خرقه بند زنار
چون لشکر عشق را بتازی — سر پیش نهند جمله یکبار
گاهی شده وصل گاه هجران — گاهی سر کوه گاه بربار

احمد چو همو ست اصل موجود
دیگر تو بگو حدیث این کار

گر ز درد عشق او داری خبر — از همه عالم بیکدلی در گذر
هیچکس از عشق جانان جان نبرد — جان خود در بار در خود در گذر
لازم عشق ست قعر ش ناپدید — گر تو غواصی کنی یابی گهر
بی طلب در راه نتوان در رسید — سالکا گر مرد راهی راه بر
بی یقینت کی توانم راه زد — خود نباید رفت ره بی راهبر

نور رشن بجمال ماست مدغم — معنیش بصورت ست مضمر

از روز ازل شراب وحدت — در طینت ما شده مخمر

با جمله صفت محیط بالذات — ما را هست بخاطر این مقرر

پیداست ولی ز چشم پنهان — پنهانست ولی ز چشم اظهر

گشتست دهان اهل معنی — از کشف رموز او مشکر

از نکته وحدت خدائی — هر کس که بگفت شد مدثر

آنرا که خدای پاک خوانی — بر صورت ماست بین سراسر

مهتاب ز تاب اوست تابان — خورشید ز نور اوست انور

این صورت بمثال محبوب — بر جمله جهان شده مصور

انوار ظهور او جهانست — در کون و مکانست او منور

چون خاص تجلیش بانسانست — زین مژده جهان شده مبشر

از وحدت حق که آگهی داشت — هم خویش رسول شد سکندر

هر وصف که بر جمال خوبانست — از حسن جمال اوست مظهر

تا چند درون پرده باشی — بیواسطه نمای منظر

گاهی بنمود ذات خود را — بر صورت احمد پیمبر

گه ظاهر شد بساز بوبکر رض — گه گشت عیان بشکل عمر رض

گاهی بنمود شکل عثمان رض — گاهی بنمود همچو حیدر رض

در خویشتن ببین و تبر از غیر کن
دریا و موج هر دو یکی هست ذات او

دریا خویش را که پشیمان شوی مگر
اندر وجود جمله یکی بین در نظر

احمد ظهور جمله توئی اندرین وجود
در هر دو کون نیست چو مطلوب جز بشر

حدیث باده مکن پیش شاهد مغرور
که ذوق باده چه داند اسیر باده غرور

بیای پیر پرستان تو سر منه ای یار
برین صلاح مزور چه میشوی مغرور

بیار جام صراحی بنوش باده مدام
که نیست بی می و مطرب کمال ذوق حضور

به نیم جرعهٔ می خانه گر دهم ارزانت
نعیم روضهٔ رضوان خطوط حور و قصور

اگر ز خانهٔ خمار جرعهٔ نوشی
شوی بجلقهٔ مستان عشق روز نشور

بیوی بادهٔ خمخانه جان بده ایدوست
که رنج تلخی جان کندنت شود مسرور

بکام احمد سرمست ریز جرعهٔ می
که مست دوست نخیزد بروز نفخهٔ صور

یک جرعهٔ و صد هزار ساغر
یک قطرهٔ و صد هزار کوثر

یک معنی و بیشمار صورت
یک معدن و صد هزار گوهر

در کثرت هست وحدت او
خورشید یکی هزار اختر

در هر چه بنیم او محیط است
در هر چه کنم نگه برابر

جز ذات خدای نیست موجود
معدوم شده وجود دیگر

بصورت همه اشیا چو در نظر آید | بچشم ظاهری دیدم کمال صورت یار

ظهور نور خدائی ز چشم احمد شد
تمثلی ست مصور جمال صورت یار

بازاین دل دیوانهٔ من گشت گرفتار | شد صبر سکون از من بیچاره بیکبار
زین پس من و آن شاهد و آن نذر خرابات | بر دست صراحی طرف خانهٔ خمار
فی در پی سجاده نه پروای خلافت | کرده بیکی جرعه گرو جبه و دستار
آن شکل دلاویز که دیوانه مرا ساخت | زین پس من آشفته همسایهٔ دیوار
مجنون که شود شیفته هر دم عجبی نیست | در هر چه ببیند رخ لیلی ست نمودار
دارم هوسی آنکه سگ خویش بخوانی | تا خلق بدانند بهر کوچه و بازار
گر شیفتهٔ دل برخت نیست عجائب | آن سنگ بود کو نشود نرم بدیدار
خود آر ز رو دوست دگر هیچ نماندست | ای مدعی از طعنهٔ من دست همیدار
تا چند کنم محنت ایام تحمل | تا چند کشم بار فراق تو بهر بار
میخواستم از لعل لبت گفت حدیثی | چون روی تو بنمیم زبان ماند ز گفتار

احمد نظر بازی و رندی شده مشهور
کو خلق بدانند که مائیم درین کار

در هر دو کون نیست چو مطلوب جز بشر | مقصود این و آن وجود ش تو ئی مگر
ای آفتاب حسن تو ئی ذرهٔ آفتاب | در ذرهٔ آفتاب طریقست در نظر

چونکه درماندست از وصف جمال پاک او
دفتر توحید خوانم بر دو پاکیزه

ای ز توتازه شده هر یک ز جان بیدلان
وی ز تجرید تو زنده خاطر خسته خیلی

یارب از دست هوای نفس فریادم برس
در پناهت او فتادم دستگیر ای دستگیر

گر نسیم لطف تو آید سحرگاهان مرا
جان فدا هم هر نفس بر باد و بو بر دلپذیر

زان نظرهای که بر بیچارگان داری لطف
ز احمدی بیچاره مسکین گاه گاهی باز گیر

ز یاران دلبر یاریست بهتر
رسوم عاشقان زاریست بهتر

اگرچه کار خوبان بیوفائیست
ز ما یاری وفاداریست بهتر

چو ما زیست عزت پیش محبوب
بحمدالله بدین خواریست بهتر

خوش آنکس کو دلی بر کس نبسته است
درین عالم ز گرفتاریست بهتر

نمی پرسد نگارم هیچگاهی
نمیدانم که دلداریست بهتر

نمیدانم چه بد کردم بجانش
که میداند دل آزاریست بهتر

بخواهد خون احمد ریخت بی جرم
که نزدش جرم خونخواریست بهتر

تمثلی ست مصور جمال صورت یار
درین معاینه می بین خیال صورت یار

هزار روضه رضوان و باغهای بهشت
جمال خویش نمود از نهال صورت یار

اگر ترا ست نظر از ظهور اهل کمال
تمثلی ست بظاهر مثال صورت یار

سر مرموز خدائی هر زمان بیواسطه | انچه خاصان از لب ستار میباید شنید

سر توحید احد از گفتنیها احمدی
از زبان سید مختار میباید شنید

راه بس دور است غایت تنگ و تاریک و عسیر | بیعنایت کی بیاید راه بیچاره ضریر
بی سعادت سخت بیرون کی توانم زین سریر | بی هدایت کی توانم راه رفتن زین پسر
کی رهم زین دهشت آباد عدم بی جذبتی | کی رسم در منزل مقصود خود بی دستگیر
چند گردم تشنه لب گرد دریای طمع | چند بهر قطره گردم گرد دهر پر غدیر
چند بهر جرعه گردم بر در مهتر گدا | چند بهر طعمه باشم بهر جائی اسیر
همتی تا در نظر بازم متاع هر دو کون | قوتی تا در کشم مردانه وش در پای قیر
تا کی اندر بحر وحدت غرق گردم هر نفس | سر بسر دریا بود نی آب باشد آبگیر
چون ز ان بحر آشنا گردم بدست آرم دری | کز شعاع او همه عالم بگیرد مستنیر
یک سخن گفته بعالم عالمی آباد جان | یک نفس گفته بادم کرده ذوالقرنین پیر
کرده عالم هویدا بهر روی مصطفی | کرده برآدم کرم بهر رضای بی نظیر
ذره از خاک پایش عرش را داده شرف | حلقه اش در گوش کرده طلعت چرخ پیر
عزتش در مصر عزت کرده یوسف را عزیز | کرده کحل خاک کویش پیر کنعان را بصیر
بوی خلقش تازه گرداند عیسی را نفس | زان نفس هر خلق پیدا کرده قدر خار و سیر
کرده هر صبح از برای پرده داران درش | خیمه زرین سن بر اوج چرخ مستدیر

معنی توحید در اسمای دل ایجان بدان — هر زمان از گفتهٔ ابرار میباید شنید

حرف توحید از خط ولدار میباید نوشت — نکتهٔ رستمانه از هشیار میباید شنید

مست میخواب آلوده از تیرگی باشد خبر — این خبر از مرد هم بیدار میباید شنید

آنچه میگوید خدا از سر خود بر عاشقان — آن بگوش جان و دل ناچار میباید شنید

در حدیث من رآنی گوش میباید نهاد — وز ندای غیب این اسرار میباید شنید

در زبان خاص و عام این نکتهٔ توحید را — در میان کوچه و بازار میباید شنید

آشکارا ستر حق را کشف باید ساختن — راز پنهانی هم از دلدار میباید شنید

ساغر از دست کنون دلدار میباید کشید — طعنه ها در خانهٔ خمار میباید شنید

جرعه باید چشید از جام مستان الست — نکتهٔ قالوا بلی تکرار میباید شنید

ربنا رنی چون کلیم الله میباید گفت — لن ترانی باز موسی وار میباید شنید

صوت وحدت دم عشاق اندر هر زمان — از رباب و چنگ و از تار میباید شنید

هر که هست در راه وحدت خوش نوائی میزند — دم بدم اینم ز موسیقار میباید شنید

گفتهٔ ناگفتهٔ ایزد تعالی بالیقین است — چون صدا از سنگ و از کهسار میباید شنید

تا ندانی هم تو ای اسرار حق را ترجمان — از زبان میوه و اشجار میباید شنید

از زبان سنگ و خشت و میوه و دار و درخت — فاذکروا الله هر زمان اذکار میباید شنید

از زبان صبح خیزان سر توحید خدای — در سحر از نالهٔ اشجار میباید شنید

گر ترا با معرفت داری مؤدر سر حق — شورش وجد از لب انهار میباید شنید

هر که او جام عاشقانه چشید | او انا الحق هزار بار کشید
کشتهٔ مست اوست همچو حسین | هر که زان باده جرعه‌ای بچشید
هم انا الحق و سر سبحانی | از زبان موحدان بشنید
ذات انسانست هادی مطلق | جز بشر نیست هیچ ذات رشید

احمدی را ازین سرای مهین
طائر قدس و قرب برج مشید

ای دل از اهل دلان اسرار میباید شنید | نکتهٔ عشق از زبان یار میباید شنید
خلیلسان و هو معکم را بسر باید کشید | سخن اقرب از لب دلدار میباید شنید
لی مع الله در میان لوح دل باید نوشت | کنت کنزاً از لبش بسیار میباید شنید
خود انا الحق هم بباید گفت از مستی عشق | وز زبان عاشقان بردار میباید شنید
نعرهٔ انی انا الله باید ت هر دم زدن | وز زبان هر کسی گفتار میباید شنید
نکتهٔ سبحانی از الفاظ و قول عاشقان | اندرون بوریای نار میباید شنید
نیست جز راز خدائی هیچ سری در میان | پس همه از محرم و اغیار میباید شنید
سر اسرار الهی سیکنک در گوش کن | از نوای نغمهٔ مزمار میباید شنید
نغمهٔ انوار غیبی در میان بوستان | از نوای بلبلان نخ ار میباید شنید
گرچه میگویند وحدت در میان کثرتست | لیکن این گفتار شان هر بار میباید شنید
رمز توحید خدا مزبور در هر ذره ایست | از گل و گلزار و از هر خار میباید شنید

گر یک نظر بسوی من مبتلا شود
در دم همه سر اسر جمله دوا شود

گر یک کرم بحال من بینوا کنی
مس وجود ما همه چون کیمیا شود

گر یک گره ز زلف خم اندر خم بگشاید
حاجات خاطرم همه دانش روا شود

وصلت اگر نصیب شود دولتست آن
تا دولت مساعد بخت کرا شود

تو اندرون پرده و حسنت جهان گرفت
وقتیکه پرده برفتد از رخ چها شود

سنجد اگر بقیمت زلفش هزار جان
والله هزار جان که بیک مو بها شود

ای احمدی ببخت تو این کی روا بود
کان شاه حسن ملتفت این گدا شود

ای اهل نظر بروی دلبند
از دیدن غیر دیده بر بند

تا کم نشوی ز خویش یکبار
این بار کجا توانی افگند

ای دوست بیک قدح گرو شد
آن خرقه صد هزار پیوند

اکنون من و عاشقی و رندی
گر دیم صلاح و زهد کی چند

دارم دل کی که مست عشقست
بر جرعهٔ وصل آرزومند

بیچاره دلم بتوبه کوشید
عشق آمد و بیخ توبه بر کند

دیوانهٔ حلقه های زلفش
از بند کجا شود خردمند

چون دست نمیرسد بوصلش
گشتیم بکوی دوست خرسند

احمد ز نظر تو باز مانی
دادند بسی نصیحت و پند

گاه گفت او من علی ام من ولی | گاه نامش مریم عیسی نهاد
گاه موسی گشت اندر طور عشق | گاه پیدا ید او بیضا نهاد
گاه اندر جنگ عشق او ساز کرد | گاه نامش خواجه بطحی نهاد
داستان دلبری از سر گرفت | جان ما در بوته یغما نهاد
باز رمزی در جهان آغاز کرد | باز از سر بر دگرشان پا نهاد
رخ بما بنمود پیدا در همه | باز شکل دیگر او اینجا نهاد
سود سودای همه کرده بخود | باز از سر سود بر سودا نهاد
باز سرها سود در سودای عشق | کس چه داند تا چها خواهد نهاد

احمدی را چون جمال خود نمود
نام او سر دفتر شیدا نهاد

آنکه دمی هزار جان آیه ناز میدهد | کی چو من شکسته را قرب راز میدهد
هر که دمی هزار جان قسمت غمزه کرده است | هر نفسی هزار جان گم شده باز میدهد
گرچه هزار جان دل رایت او بلحظه | باز بعاشقان خود دل بچه باز میدهد
هر که ز حسن وی او مقصد خویش میکند | حاصل عمر خویش را کی بنماز میدهد
گرچه چو من هزار جان بادر این طلب چه بود | باز وصال خویشتن کی به نیاز میدهد
مرد درین طلب بسی راه نیافت هیچکس | مرد بکام عاشقان شیب و فراز میدهد
آنکه چو احمدی هزار در دو جهان هبر دهد | آنکه دمی هزار جان آیه ناز میدهد

آتش زند نهفت سرا پردهٔ فلک
هر شعله که عشقش ز دل برون زند

هر تخته که بر جهد از جان سوزناک
آتش بسقف نه فلک بیستون زند

جز دانیست جلوهٔ آن شاهبار عشق
گر بیخودی ز خویش دمی برجنون زند

در قاف قرب دوست سرا پرده بر کنند
کو پشت پای بر سر دنیای دون زند

دریای هر دو کون کم از قطره شود
چون موج انکشاف ز بحر نگون زند

بنگر ظهور ذات حسینی جمال من
هر قطره که چشمهٔ عشقت برون زند

راز دل در بیان نمی آید
سر جان بر زبان نمی آید

بعبارت سخن نمی گنجد
به بشارت بیان نمی آید

هر که عین الیقین بست دیدن
گفتنش در گمان نمی آید

بر درخشت تا بچشم اهل نظر
نور حق جز عیان نمی آید

رازها احمدی چو شرح دهد
راز دل در بیان نمی آید

عشق رمزی در میان بنهاد
شورشی در جان این و آن بنهاد

هر دمی رمز دگر اظهار کرد
هر زمان نقش دگر پیدا نهاد

گاه پیدا گشت پنهان از همه
گاه پنهان برقع از رخ وا نهاد

گاه او بر شکل دیگر رو نمود
گاه نامش آدم و حوا نهاد

جمالت منظر اهل نظر باد — ز خاک پای تو کحل البصر باد
هر انکس کو نیاویزد بزلفت — چو زلفت دایما زیر و زبر باد
ز باران دو چشمم هر زمانی — بگرد عارض تو سبزه تر باد
بزیر پای تو سرهای عشاق — نگارا هر زمانی بی سپر باد
زجام عشق تو مخمور و سرمست — دل عشاق هر دم عنبر باد

بیاد آرم حدیث لعل شیرینت
دهانم زان حلاوت پر شکر باد

دوستان یکنفسی جان مرا یاد آرند — لحظه اشک در افشان مرا یاد آرند
بر شما باد که چون خنده زند گل بچمن — گریه نرگس مستان مرا یاد آرند
بر شما باد که چون بزم طرب ساز کنند — شورش شمع شبستان مرا یاد آرند
در محلی که شما جمع نشینید بعیش — ساعتی حال پریشان مرا یاد آرند
چون خرامند بأطراف چمن بهر نشاط — جنبش سرو خرامان مرا یاد آرند
چون کند باد سحر سوسن سوری در رقص — یکزمان غنچه خندان مرا یاد آرند
چون نسیم سحری تازه کند جان شما — نفحه سنبل پیچان مرا یاد آرند

چون دران مجلس شادی نشینید همه
احمد بی سر و سامان مرا یاد آرند

هر قطره که چشمه عشقت برون زند — دریای غم روان شود و موج خون زند

یار ما در پرده بازی میکند
عالمی را کار سازی میکند

مینماید مهرهای مختلف
می ندانم تا چه بازی میکند

گرچه کنجشکی ست جان عاشقان
در هوای عشق بازی میکند

می نگنجد عشق او در هر دو کون
زان بهر سو سرفرازی میکند

ترک چشمش از برای جان ما
هر زمانی ترکتازی میکند

مردم چشمم ز خونم هر دمی
جان ز قربانم نمازی میکند

احمدی را چون غنای مطلق ست
زان بعالم بی نیازی میکند

دردا که درد عشق بدرمان نمیرسد
این قصه دراز بپایان نمیرسد

دردی فراق یار که درمان پذیرفت
کاین دل دلاده است بدرمان نمیرسد

درد فراق و رنج و غریبی بدیگسی
آنرا که هر چهار بدرمان نمیرسد

ما قصهٔ فراق بنویسیم سر بسر
لیکن چه سود چون بر جانان نمیرسد

احوال دردمند بدلبر که می برد
پای ملخ به پیش سلیمان نمیرسد

هر چند زار و خوار بکویش فتاده ایم
حالی به پیش حضرت سلطان نمیرسد

مرغ دلم اسیر که اندر قفس بماند
عمری گذشته باز به بستان نمیرسد

مردم درین هوس که وفائی کند نگار
عهد و وفای یار به پایان نمیرسد

احمد بدرد یار شده مبتلای غم
دردا که درد عشق بدرمان نمیرسد

چه سرهای حقیقی ز غیب پیدا شد — که از تسامع آن اهل عشق شیدا شد
چه نکته های نهان آشکار شد یکبار — که آنچه در تق غیب بود پیدا شد
چه نکته گشت ز پرکار خط عشق پدید — چه وجه بود که در جمله جا هویدا شد
میان قطره و بحر اتحاد ذاتی دان — ز بحر قطره بیامد و باز دریا شد
همو نست در همه عالم بذات و جویش عیان — که سر ذات الهی بنطق گویا شد
هر آن وجود که بینی وجود اوست تمام — کمال مظهر تابش وجود اشیا شد
هر آنچه بود نهان اندرین سرای کهن — سر از تق غیب باز پیدا شد
ظهور حسن خدائی نموده شد به بشر — جمال ذات الهی ظهور اسما شد

تو احمدی احدی دان دم مزن کاینجا
بسود عشق بیامد اسیر سودا شد

عاشقان در عشق جانباز آمدند — در هوای جان جان باز آمدند
همدم و معشوق گشتند از نوا — باز با معشوق دمساز آمدند
گاه غرقه گشته اندر بحر عشق — گاه با مطلوب در ساز آمدند
چون خلیل الله اندر نار عشق — چون سمندر باز پرواز آمدند
از صفای جان سبحان آگه شدند — در فضای عشق جانباز آمدند
جان و دل چون فدا کردند شان — در ره عشاق ممتاز آمدند
چون جمال احمدی شد آشکار — عاشقان در عشق جانباز آمدند

می توحید چون در جام کردند
بمستان الست اعلام کردند

درون جام چون ساقی بدیدند
بهشیاران ازان پیغام کردند

بهر کاریست فاعل بالحقیقت
بشررا درمیان بدنام کردند

همیخواست آنکه خودرا ظاهر آرد
عیان خود گشت انسان نام کردند

چو در کثرت نموده وحدت خود
تجلی هم بخاص و عام کردند

اگرچه مرغ دل پرواز میکرد
کنون بیدانه اش در دام کردند

بروی خوبرویان جمله عشاق
بنور ایزدی آرام کردند

ملک بر روی آدم دید معنی
بسجده مر ورا الزام کردند

چو کافر گشت از دنیای باطل
نصیب احمدی اسلام کردند

هر که او صورت شمارا دید
هیچ شک نیست کو خدارا دید

ظاهر اندر لباس انسانی
صورت ایزدی شمارا دید

جمله جان یافت جان مخمورم
هر که در راه تو صفارا دید

هر که آگه ز رمز معنی شد
صورت یار خود نمارا دید

عشق معشوق عاشقی ایدوست
جمله محبوب دلربارا دید

هر که دریافت سر این توحید
بیشکی ملک ما بقارا دید

احمدی را کسی که ظاهر یافت
بالیقین روی مصطفی را دید

منصور نه بد چو در میانه — بردار چرا ش آزمایند

در صورت خود خدا نه بینید — آنانکه بمعنیی گرایند

ای طالب آن ذات خداوند شمائید — خود را بشناسید شما جمله خدائید

در خویش بجوئید هم اوصاف خدائی — در راه طلب طالب مطلوب شمائید

والله که دگر نیست ببینید بخاطر — از راه یقین جانب توحید گرائید

کس نیست بجز ذات خداوند تعالی — کای زمرهٔ طلاب شما جمله کجائید

گر دست یقین براه تابند در اینجا — وز خویش ببینید شما جمله هما ئید

مقصود طلب جمله شمائید نه بینید — از کعبهٔ مطلوب شما جمله بیائید

وله

انوار حقیقی خدا است در اینجا
ذات احدی صورت احمد بنمائید

دلبر مستانه را چشم بروی که بود — باده ز دست که خورد مست بیوی که بود

راه همه عاشقان آه ندانم که زد — در صف عشاق باز نعرهٔ هوی که بود

غنچهٔ خندان او خنده بروی که کرد — نرگس مستانه او دیده بروی که بود

زلف پریشان او ره بدل جان که شد — سلسلهٔ عاشقان حلقهٔ موی که بود

جام ز دست که خورد جامه کجا در کشید — باده مستی فزا تازه سبوی که بود

طلعت تابان او آه بروی که تافت — حلقهٔ گیسوی او طوق گلوی که بود

احمد دیوانه را هیچ ندانم که کشت — کشتن دیوانگان شیوهٔ خوی که بود

زد آتشی که شعلهٔ او در جهان گرفت — یک سوخته سری که سراپا در او فتاد
عقل ضعیف رای در اندیشهٔ گل — بیهوش شد ز پای چو شید در او فتاد
بر هم درید پردهٔ افلاک سر بسر — اما چو دید راه همانجا در او فتاد
بر دین حق چو رهبر او گشت عقل پیر — در راه عشق او ببقا ضا در او فتاد
اسرار بی نهایت او گشت آشکار — راز دلش بذروهٔ اعلی در او فتاد
در هر سخن تجلی عین نظر رسید — اسما بعین ذات مسمی در او فتاد
چندان نمود روکه سرگشته باز ماند — واله نگه دران نظر تمنا در او فتاد
القصه چون جمال رخ یوسفی بدید — اندر طلب چو میل زلیخا در او فتاد
فی صبر و فی سکون نه آرام فی قرار — گه در حضیض گاه به بالا در او فتاد

یارب درین طلب که تمنای احمد است
مقصود دل بجانش چه زیبا در او فتاد

گر پرده ز روی ما کشایند — والله که جمال حق نمایند
والله بخدا سند ایشان — این طائفه گر ز خود برآیند
در عکس جمال حق به بینند — گر زنگ ز آینه زدایند
چون پرتو نور حق نجویانست — شک نیست بغمزه دل ربایند
بر روی تبانست جلوهٔ دوست — زان اهل نظر همی ستایند
مارا ست جمال دوست قبله — جهال اگرچه ژاژ خایند

درین ره عاشق جانباز باید — که گرد شمع چون پروانه گردد
براحت او ببازد جان و دل را — کسی کز خویشتن بیگانه گردد
براه عشق باید شیر مردی — که گرد عشق او مردانه گردد
کسی بازد درین ره عشقبازی — که او از خانمان ویرانه گردد

شراب عشق نوشیدست احمد
که از بویش جهان مستانه گردد

جانم ز سوز عشق بسوداد راه افتاد — سر گشته و شکسته بغوغا در افتاد
از بسکه درد درد کشیدم ز بخودی — پایم ز جا برفت و سراپا در افتاد
اندر کمند درد بلا شد اسیر غم — تاراج شد ز خویش و بیغما در افتاد
رخت دلم بلجهٔ دریای غم نهاد — کشتی غم بورطهٔ دریا در افتاد
شغل خرد ز قاعدهٔ کار خود گذشت — عقل ضعیف رای چو اعما در افتاد
خوشوقت آنکسی که بصنعای این حدیث — سر زد بکوه دشت بصحرا در افتاد
در تنگنای دهر بسی ترک ناز کرد — یک حملهٔ نمود و بهیجا در افتاد
بیزار شد ز عقلهٔ کونین محو شد — راه عدم گرفت بعمدا در افتاد
ترک خودی گرفت در آمد ببخودی — موری ضعیف در تگ دریا در افتاد
جولان نمود خشم داش در فضای عشق — همچون تهمتنی که در وادی افتاد
چون رستمی نمود با فراسیاب تف — مردانه در صف بدتنها در افتاد

قطره سان در بحر عمان غوطه خور
ورنه قطره بحر عمان کی شود

آشنا کردن به بحر لامکان
بی رموز عشق سبحان کی شود

هر که در توحید کفری در نیافت
هرگز او در خود مسلمان کی شود

تا نگردد غرق بحر لامکان
کاشف اسرار ایمان کی شود

در همه موجود ذات اوست بس
می ندانم کشف عرفان کی شود

گر نه احمد در شدی در بحر عشق
پر تو نور تو تابان کی شود

گر نسیم جانفزا بویا شود
هر کجا زاهد بود رسوا شود

گر دمی از بوی خلقش در رسد
چشم اعما در زمان بینا شود

گر نسیم زلف مشکینش وزد
بیدلان را با دل پیدا شود

گر برافشاند ز رخ آن مه نقاب
جمله اسرارها در وا شود

گر بداند عقل کل از بهر عشق
در زمان از بیخودی شیدا شود

از مدد غنه بعینی بایدم
هر که او در سر این سودا شود

هر که دور افتد چو احمد از حبیب
از فراقش اینچنین گویا شود

دلے کز عشق او دیوانه گردد
چو من در عاشقی افسانه گردد

کسے کز عشق جانان راه یابد
بدرد عشق او درمانه گردد

گر بره عشق گدائی بسوزد — روی دل خویش بسلطان کند
گرچه درین راه چو موری بود — عزت خود همچو سلیمان کند

هر که چو احمد ز دل و جان نخواست
در ره این درد چه درمان کند

مهری نماند کان بت رعنا بما نکرد — ما را گناه چیست اگر با شما نکرد
دردی بما نریخت که آنرا صفا نکرد — دردی بما نداد که آنرا دوا نکرد
بنمای روزنی که درونیست نور او — بنمای تیره که مرا و را صفا نکرد
بنمای قطره که نشد بحر بیکران — بنمای ذره که مرا و را خدا نکرد
آب حیات و جمله یکی دان بایقین — از اتحاد هیچ کسی شان جدا نکرد
گر دی ملامتم که جفا میکند نگار — از خوبرو کجاست که او خود وفا نکرد

احمد ز پرتو کرمش گشت همین او
آن خاک کیست کز کرم او کیمیا نکرد

هر فقیری مرد میدان کی شود — مورچه مسکین سلیمان کی شود
هر فقیری را که می بینی فقیر — در ته هر زنده سلطان کی شود
گر همیخواهی ببرهانی رسی — کشف عشق آخر ببرهان کی شود
تا نگردی از همه بیزار تو — در رهت این راه آسان کی شود
تا توانی در وجودت محو شو — ورنه این ره بر تو یکسان کی شود

این عجب کاری که ما را اوفتاد — پیشوای ما کنون غمدار شد
گرچه وعظ و پند داد اندرش بسی — وعظ و پند خلق نزدش خوار شد
رحم آمد خلق را از کار او — چون هجوم اهل دین بسیار شد
هر زمان اندر هجوم خلق او — گاه مست و گاه او هشیار شد
از رموز عشق رمزی یافت — وز نهال عشق برخوردار شد
از کمال خود همه کس آگهست — بگذرید از ما که وقت کار شد
گر کند بد مستی شاهد رواست — ببدل و بیجان چو از اظهار شد
اهل دین گفتند این بدبختیست — کشتن او بوریای نار شد
پیر ما از رمز عشقش بار یافت — در حقیقت کبر یعنی وار شد

جان مشتاقان نثار پای او
جان احمد این زمان ایثار شد

هر که نظر بر رخ خوبان کند — صورت شان آینهٔ جان کند
چون رخ خود را ز صفا بنگرد — ذات خود آینهٔ سبحان کند
چونکه به بیند رخ جانان خویش — آینهٔ دل رخ جانان کند
گر نظری بر رخ جانان برد — گنه او بنیست که پنهان کند
آینه کلی چو مصفا شود — از بن هر موی تو چشمان کند
هر که در عشق بروی زند — خانهٔ دل را همه ویران کند

ای بسا سر به پیش ابرو خود | بر زمین نیاز خواهی کرد

احمد از غیر دوست چید نظر
به شب و فراز خواهی کرد

چون بود تو بی وجود گردد | اندر خور وصل جود گردد
چون فانی کل شود وجودت | بود تو اگر نبود گردد
گر فانی محض گردد این بود | آن دم همه تار و پود گردد
گر دیده بعینت گراید | شیطان تو با سجود گردد
سرمایهٔ عشق چونکه بینی | سودای تو جمله سود گردد

احمد چو فنات حاصل آید
سرمایهٔ تو خلود گردد

پیر ما در کوی آن دلدار شد | از خدا و مصطفی بیزار شد
بود چندین در میان اهل دین | باز اکنون بر در خمار شد
باز شورش در نهادش اوفتاد | خرقه را انداخت در وی خوار شد
چون شراب و هو معکم را چشید | زد انا الحق دمبدم بردار شد
عقل را و زهد را گوش نهاد | مست عاشق وار در بازار شد
شورش اندر شرع و اسلام اوفتاد | مقتدای پاک از کفار شد
جملهٔ اهل دین بگفتند این چه بود | کی چنین پیری بی زنار شد

باز شعور زانا الحق یافت — باز سر دار چو مردانه شد
باز ز توحید علم بر کشید — مرتبهٔ عشق چو شاهانه شد

باز فتاد احمد در جام عشق
مرغ دلش در طلب دانه شد

رهِ دیوانگان عاقل چه داند — صفای صوفیان غافل چه داند
همه حقیم حق را حق شناسد — حقائق ناحق و باطل چه داند
من از دل سرِ دل میگویم اما — رموز سرِ دل بیدل چه داند
بیاد حلقهٔ دیوانگان باش — که عاقل نکتهٔ مشکل چه داند
تو از خود دور شو تا واصل آئی — که خود بین حالت واصل چه داند
تو ئی کامل ولی دریای خود را — که ناقص سیرت کامل چه داند
قتیل عشق شو اید دوست هر دم — که مست لذت قاتل چه داند
دلی باید ز دردِ عشق رنجور — که هر بیدل دوای دل چه داند

رموز عشق احمد کرد تشریح
نکات عشق را جاهل چه داند

وقت آن شد که ناز خواهی کرد — پرده از روی باز خواهی کرد
زلف را تاب میدهی هر دم — قصهٔ ما دراز خواهی کرد
میکشائی نقاب از عارض — کشف پوشیده باز خواهی کرد

باز آتش در نهاد ما گرفت
باز احمد در جهان ممتاز شد

باز عشق دلبران آغاز شد
باز آن مهر رخ اندر ناز شد

باز گلهای چمن از سر شگفت
باز عاشق را جنون آغاز شد

باز خُم عشق اندر جوش گشت
باز باده با قدح همراز شد

باز عاشق سر بر سودائی کشید
باز چشم دلبران غماز شد

باز آن زیبا پسر رخ را نمود
باز عاشق بر رخش جانباز شد

باز عاشق گشت بیهوش از سماع
باز سر و از جوی سر افراز شد

باز زهد زاهدان بر باد رفت
باز زر سیم بخوبی ممتاز شد

باز دلبر پرده از رخ بر گرفت
باز عاشق با جنون انباز شد

باز گردانید کسوت یارما
باز با شکل دگر ابراز شد

باز بر من وحدت آمد آشکار
باز در خلوت بت طناز شد

باز مرغ جان احمد شد دلیر
گرچه او در جانبی پرواز شد

باز دلم عاشق جانانه شد
باز دل آشفته و دیوانه شد

باز ندانم که چه باده چشید
باز چنین مست بمیخانه شد

باز ببتی دید که مدهوش شد
باز پی باده و پیمانه شد

باز سر عشق برون او فتاد
باز بمی عاشق مستانه شد

چون خیمه او دو فتراز سر الهی ست — هر دم گره عقل برین خلد امم زد
شاهی که علم بر سر چرخ برافراشت — دست کرمش طعنه بر ارباب همم زد
آنکس که نه زد دست بدامان کمالش — اصحاب تعصب همه آهنگ دم زد

احمد بطفیلش همه اغراز سخن یافت
صد طعنه بر اصحاب همه سیم و درم زد

باز هر جائی نوا آغاز شد — باز فی در پرده دمساز شد
باز عاشق باده وحدت چشید — باز سر مستی ز سر آغاز شد
باز دلبر شکل دیگر شد پدید — باز چنگ مطربان ساز شد
باز صوفی رخ صفائی رو نمود — باز آن محبوب اندر ناز شد
باز مرغ دل نشیمن باد کرد — باز جانم باز در پرواز شد
باز بلبل در هوای گل پرید — باز گل با بلبلان انباز شد
باز در گوشم صلائی عشق داد — باز طبعم با بتان همراز شد
باز عشقم راه در صحرا نهاد — باز مرغ عشق در پرواز شد
باز مژگانش سر استر شد — باز تیغ عشق سر اندار شد
باز معشوق از کرشمه دل ربود — باز عاشق در طلب جانباز شد
باز مارا احتجابی رو نمود — باز آن در های وحدت باز شد
باز دل در پای جانان سر نهاد — باز جان در غمزها غماز شد

آنکس که دلش محرم اسرار خدا شد — بر لوح دل از خامهٔ توحید رقم زد
هر ذرّه که تابان است چو خورشید مصفّا — بر طلعت او شعشعهٔ از نور قدم زد
سرّش به مبشر فهم نمیگشت ولیکن — بر طینت تخمیر صفی دست کرم زد
بر دار برآمد چو حسین هر که درین راه — در عالم وحدت زنا الحق همه دم زد
هر دل که فتاد سوختهٔ آتش عشقش — در خرمن او دست قضا آتش غم زد
در ملک فنا آنکه زد خسرو عالم — بر ذروهٔ افلاک ز توحید خیم زد
از نکتهٔ توحید خداوند خبر داد — هر ضرب که بر تارچهٔ زخمهٔ بم زد
اندر دل مشتاق یکی شعله برافروخت — در سینهٔ عشاق یکی درد و الم زد
شد مملکت فقر کسی را که مسلّم — در هر نفسی طعنه بر ارباب نعم زد
از مایهٔ تجرید کسی نقد بقا یافت — کز گنج دو عالم چو پشیز همه کم زد
هر بنده که شد بندهٔ آن شاه سخنور — اندر قدمش سر بسی خسرو خم زد
منشی سخن کان خرد خواجه نظامی — کو خیمهٔ گفتار به بستان ارم زد
هر دُر که ازان درج گهربار برون شد — صنّاع فلک ساخته در گوش نسم زد
سلطان سخندان و سخنگوی سخنور — کو سکهٔ خود را همه بر ملک عجم زد
افراشته رایات سخن بر سر عالم — اعلام خرد بر سر آن چرخ بخم زد
بر دار شد از کنگرهٔ عرش مقرب — آن بلبل عرشین که درین رَوضه نغم زد
جانش بحریم حرم کعبهٔ توحید — لبّیک زنان غلغله در بیت حرم زد

تاب انوارش نیارد تاب هر خسته دلی
هر طرف بینی جمالش خرمنی افگند

چون عنایت دستگیر چون هدایت ره برد
سایهٔ پیری بفرقش حق تعالی افگند

شیخ دین من شد پناه خلق احمد چرم پوش
آنکه جاهش بر سر گردون مصلا افگند

مقتدای خلق عالم رهنمای طالبان
آنکه گردون سر بر پایش در دا افگند

آنکه از انفاس پاکش زنده گردد مرده دل
در میان خلق عالم رسم احیا افگند

پاره از جبهٔ پاکش ردای عرشیان
خاک درگاهش بسر چرخ خضرا افگند

طالب از خاک درش کحل بصیرت زد همی
وصل از نور جمالش چشم بالا افگند

بگذرد فرق سرافرازان سراسر گرد می
شهپر مرغ جلالش سایه بر ما افگند

خاک پایش را بترک سرمه دیده کند
تا مگر نوری دهد در چشم اعما افگند

بر سر راهش همه بیچاره و سرگشته است
تا نظر بر بندهٔ خود خواجه آسا افگند

تا مگر دست کرم بگشای و احسانی کنی
تا بقاف قرب تو خود را چو عنقا افگند

برامیدت چشم دارد احمد دیوانه بین
شاید احسانش گناه جمله اعفا افگند

آنکس که سر ابرده بصحرای عدم زد
در ملک بقا از سر تجرید قدم زد

هر حرف که بر تختهٔ هستی رقمی داشت
برداشت بکلی بسر حرف قلم زد

اورنگ فنا گر ز کونین برآورد
از خون جگر آنکه دران ناحیه دم زد

سیمرغ دلش قرب بقای ازلی یافت
کو بر سر کونین ز تجرید قدم زد

ما از کجا و دولت فضل تو از کجا — زیرا نکه دست تشنه بجامی نمیرسد
خوان وصال در خور ایوان بخت تست — این دولت نعیم بجامی نمیرسد
شد بدتی که از گل گلزار وصل او — بوئی ز صبحدم بمشامی نمیرسد
هر صبحدم بخون دلم شسته خون شفق — آگاهی از نگار بشامی نمیرسد

احمد اسیر سلسلهٔ زلف اوست بس
کین دولت عظیم بعامی نمیرسد

وله

مرا حضور تو باید بمال و گنج چه کار — مرا کنار تو باید نظر چه سود کند
مرا جمال تو باید بماه خود نظر — مرا کلام تو باید خبر چه سود کند
مرا لقای تو باید ببوستان چه گذر — چو تیر غمزه زدی پس سپر چه سود کند
اگر بمصر عزیزم بغیر تو چه صواب — رفیقم ار تو نباشی سفر چه سود کند

چو احمد از رخ خوب تو بهره نه برد
بروی خوب تو دیدن بصر چه سود کند

گر نقاب چهرهٔ زیبای خود بر افگند — شورشی اندر نهاد پیر و برنا افگند
هر که از شوق کمالش رب ارنی باز گفت — همچو موسی بیخود اش بر طور سینا افگند
گر دمی حسنش بجان بیدلان تابی دهد — بر سر طور دلش صد تور تجلی افگند
زاهدان رسوا شوند از پرتو انوار تو — عاشقان را سر بسر در هوش شیدا افگند

هر که رخسار تو بیند بگلستان نرود
هر که در دِ تو کشد از پی درمان نرود

هر که در خانه دمی با تو بخلوت بنشست
بتماشای گل و لالهٔ وریحان نرود

خضر اگر لعل روان بخش ترا گر یابد
بار دیگر بسر چشمهٔ حیوان نرود

عشق تو روز ازل بر دل ما داغ نهاد
نقش او تا بابد از دل ویران نرود

مرد باید که ز شمشیر نگرداند روی
ورنه آن به که هم از خانه بمیدان نرود

هوسم بود که در کیش غمت کشته شوم
لیک این لاشهٔ ضعیف ست بمیدان نرود

احمد جام ز اوصاف تو گوید سخنی
عاشق آنست که او از پی جانان نرود

چشم عالم همچو تو دیگر ندید
هر دم از نوعی دگر آئی پدید

گاه بر شکل دگر پیدا شدی
گه شوی بر ساز دیگر ناپدید

گه شوی بر دار بر شکل حسین
گه شوی ظاهر بشکل بایزید

هست در هر ذرهٔ مهرت عیان
چشم خفاش ست ز بینی بدید

گر یکی بینی یکی بین جمله را
هر که یک بین شد بر او بینی رسید

چند سری خویش را ظاهر کنی
باز بان احمد این گفت و شنید

دیر ست از ان دلبر پیامی نمیرسد
وز نزد آن نگار سلامی نمیرسد

جانم بلب رسید و بکامی نمیرسم
دردا که دردمند بکامی نمیرسد

احمد از آن سر عرق پیش تو هر بار گفت
چشم خدا بین ندارد آنکه یکی را دو دید

اندر ازل نصیب من از غم نوشته اند
در سینه ام که تخم محبت بکشته اند

هر آیت فراق که منزل همی شود
گوئی که بر صحیفهٔ جانم نبشته اند

بر جان من که بار فراقت نهاده اند
بالای مور کوه بلا بار هشته اند

هر جامه که از پی من چرخ دوخت است
گوئی که تار هاش ز اندوه رشته اند

درد و فراق غربت اندوه رنج عشق
این جمله در طبیعت احمد سرشته اند

آن دلبری که هرگز از وی سلام نیاید
من منتظر برانم کز باد بوش آید

در آرزو بمردم حاصل نشد مرادم
آن یار بیوفا را مردم چه آزماید

بسیار وعده کرد و بر سم بکامت آخر
زین عشوه دروغی کارم نمیگشاید

در شهر خوبرویان هرگز وفا نباشد
اندر زمین شوره هرگز کی بر آید

بر هر که دل ببستم هرگز وفا ندیدم
دل در وفای خوبان بستن گهی نشاید

گفتم که رسم خوبان با شد گهی وفائی
از ذات خوبرویان هرگز وفا نیاید

زهد و ورع و رندی کفرست هر سه یکجا
این ز نگ کفر از تو عشقش نمیزداید

دل در هوای خوبان ظاهر ز زهد و تقوی
این نیز هم ریائی هرگز بکار ناید

رندی و عشقبازی ختم ست بر تو احمد
از ما در زمانه کس این چنین نزاید

یارب این قوم کیانند که بس بیخبرند
رهزن تیغ‌گذاران دشمن اهل نظرند

مرده انکار که زنده بقیامت نشوند
آنکه از سر دل نخ زنده دلان بیخبرند

بیکی جرعه سر دار برایند دلیر
بیکی آه هم از کون و مکان در گذرند

جز خرابات دگر راه ندانند که چیست
مست و آشفته دران راه همه پا و سرند

باده نوشان خم لم یزلی مست مدام
جان فروشان سر خاک در میکده اند

همه شیدان سر بیشه عشق اند مدام
نه چو بیشی زده چند که چون گاو خرند

نه چو این سنگدلان ده تبان خشک لبند
همچو دولاب سر چشمه نم دیده ترند

اهل فقر اند که از فقر همی فخر کنند
فی غم مال نه اندر طمع سیم و زرند

نیست جز چرم و پلاس همه پوشش شان
طائران چمن فقر بدین بال و پرند

کارشان نیست بجز رندی و شاهد بازی
آنکه شان کار دگر می نکند آن دگرند

احمد از خلق چه پوشی همه این شیوه نکوست
که ز کار تو یکایک همه آگاه ترند

چشم خرد بین نه اشت آنکه یکی را دو بیند
کر دو نهان راستی راه کژی را گزیند

راه حقیقی گذاشت رسم مجازی گرفت
غره این عقل دون معنی دل را ندید

هر که درین راه حق راه شناسی نکرد
گشت گرفتار نفس رنج فراوان کشید

آینه روشنست هر طرف ارنگری
وامی بران کس که او کور خدا آفرید

کور چه داند که چیست آینه رونما
نکته توحید ناب گر نتواند شنید

بر سر خاک درش سیر ملایک باشد — اهل افلاک ز ورتبه بالا بینند
عرشیان چون بکمالش نظری باز کنند — در روایات فلک نور مصلا بینند
ساکنان در فردوس ز خاک درو — سرمه روشنی دیده بینا بینند
جان و دل را بفدای در و لدار کنند — ذره خاک درش را گه سیما بینند
بیدلان از نظر پاک تو دل دریابند — مردگان از نفست معجز عیسی بینند
موسی عهد توئی از کف تو دست همه — عجبی نیست یکایک ید بیضا بینند
از کمالات و شرف آنچه ترا داد خدای — پایه قدر تو بر پایه میسنا بینند
یافت از فضل خدا سیر جهانگیر خطاب — بر درش جمله جهان مهر و ملجا بینند
سروران بر سر خاک تو پناه آوردند — خستگان خاک درت مرهم و سودا بینند
از کرم سایه خود بر سرشان باز فگند — تا ازان سایه قرار دل خود زا بینند
گرچه او تیره دل سخت چو آهن آمد — نظرش کن که پش صخره صما بینند
کرمی کن که ز فیض تو شود تازه نهال — هر طرف برگ تر و شاخ مطرا بینند
در گلستان تو چون بلبل مست نوا — میزند نغره بکل اهل سخن تا بینند
آنچه امروز مرا از مددش حاصل شد — اهل عرصات سراسر همه فردا بینند
سر خود را بسر خاک درت می سایم — تا سرم در قدم خواجه ابطحا بینند

احمد از طرح تو شد طوطی گویای سخن
لطف کن تا که سخنهاش شکرخا بینند

گر در اید بنظر باطن شان جمله جهان — عاشقانند که مقصود جهان را بینند
جان جان را چو در آئینهٔ دل در نگرند — جمله اشیا بنظر عین مسمی بینند
عارفان نقد دو عالم بجوی نگیرند — گر چه این جمله جهان و عده فردا بینند
گر بدانند که این جمله جهان مظهر اوست — سر فشانند بپایش همه تا پا بینند
گر دمی یکنفس فضل و عنایت بر سد — طالبان بهتر از انفاس مسیحا بینند
عاشقانش ز وطن گر همه در یا نوشند — اندرون از تش غمهاش شرر ها بینند
دُرد نوشان که همه درد و بلا می نوشند — هر زمان عیش و بلا را همه زانجا بینند
ساغر عشق ز لعل لب دلدار خورند — مستی و شیفتگی ها همی ز صهبا بینند
عارفان حرص و هوا را که زپا بست کنند — زیر پا ذروهٔ افلاک معلی بینند
گر دمی نعره زنند از سر اندوه فراق — همه عالم ز بستان و م گرما بینند
آه سرد از دل پر درد بر آرند دمی — در تموز از سر سردی دم سرما بینند
چشم حق بین چو کشایند دمی از سر شوق — تاب خورشید بهر ذره هویدا بینند
قدسیان چونکه مقامات همه در نگرند — زینت شیخ مرا از همه بالا بینند
از کرامات کمالش چو به بینند همه — در کرامات و کمال از همه بالا بینند
از کرامات بزرگی همه از شک آید — چو بدو مقصد خود را همه پیدا بینند
خاص حق احمد موسی ز صدق و صفات — بر درش اهل صفا مسکن و ماوا بینند
قطب حق غوث جهان مرجع ابدال زمان — از درش جملهٔ اوتاد تولا بینند

از علو مرتبت از جمله عالم بگذرند
خیمه بر بالای این نه گنبد مینا زنند

از سر مستی شراب صرف وحدت درکشند
پشت پای خود بفرق طارم خضرا زنند

رحمة للعالمین است آنکه او را قدسیان
بر در اقبال ما لبیک او واحی زنند

عرشیان بر آستانش خاک و بند از شرف
قدسیان بر خاک پایش بوسها در وا زنند

گر سبی نه آسمان از زیر پا آرند تا
بوسه بر خاک پناه خواجه بطحا زنند

انبیا در دامنش در از ندوست اعتصام
اولیا در بارگاهش سر بر پا زنند

هر که هست در حیز امکان بفرط شوق خود
بر در اکرام او از عل دم بالا زنند

بشمنانش از تعصب سر فرو برده بنار
دوستانش خیمه اندر جنت المأوا زنند

گر شرارش از دل خود عاشقانش برکشند
آتش اندر صفحه نه طارم اعلی زنند

از فضای لامکانی هر زمان مستی کنند
از رخم وحدت همیشه خمره بادا زنند

شور در ملکوت افتد گر شبی مستان او
همچو احمد نالهای از دل شیدا زنند

عاشقان گر نظری بر رخ زیبا بینند
روی مقصود در آن آینه پیدا بینند

اندر آن آینه مقصود جهانی نگرند
هر چه خواهند در آن جمله هویدا بینند

نیست جز مظهر ذاتش همه ملک و جهان
عارفان جمله جهان در رخ زیبا بینند

بالیقین جمله جهان آینه مرد خداست
بدکه آن نور حقیقت همه اشیا بینند

گر به بینند جمالش نبظر محو شوند
دل و جان ابدای دل شیدا بینند

چون شده سرگشته اندر تیه وحدت سالها | پس بزندان خوشش ناچار می باید نشست

احمدی چون برنیاید هیچگاه از زهد کفر
پس میان فرقهٔ کفار می باید نشست

سر توحید خدا بر لوح جان باید نبشت | رمز وحدت از سواد دیدگان باید نبشت
حرف سرش از سواد دیده باید پیش کرد | خط رمزش در بیاض جان جان باید نبشت
از کتاب کنت کنزا نکته ها باید گرفت | مشکل اسرار حق را ترجمان باید نبشت
کشف باید کرد سر هو معکم را دمام | مشکلات رمز را هر دم بیان باید نبشت
جمله در ذات بشر اسرار حق ست آشکار | آن همه یکیک در و جان و ان باید نبشت
از رموز سخن اقرب شاد می باید شست | وز سر ورد رموز این آن باید نبشت
چون ظهور حق نموده خلق آمد بشکی | جمله اسرار خدائی پس از ان باید نبشت
چونکه ظاهر گشت اندر حق ذرات جهان | قصهٔ ذرات اندر جان عیان باید نبشت
خط مشکین بر رخ خوبان که ظاهر گشته است | آن همه تعویذ جان عاشقان باید نبشت
صفحهٔ دل را محشی ساخت از رمز حق | راز پنهانی درون دل نهان باید نبشت
دفتر توحید را مرقوم باید ساختن | پس حساب بی محل دل هر زمان باید نبشت

احمدی از شرح او آری همه معنی عیان
آن همه معنی ز لوح کن فکان باید نبشت

عاشقان در بارگاهت ناله آواز نیند | بر در تو طبل سبحان الذی اسری زنند

احمد از خود رون این باده چنان شد مدهوش — که بیک نوحه انا الحق زدن از عالم رست

خمار بادهٔ میثاق در سرم باقیست — که پیش چشم دلم لحظه صورت ساقیست

به نیم جرعه فروشم تمام جان و جهان — صلای عام دهم کین شراب نی ساقیست

شراب شاهد و دیوانگی و قلاشی — همیشه دین منست و رسوم مشتاقیست

مرا نصیحت میکرد تو به عالم دین — دلم بگفت که بگذر نصیحت حاقیست

چو کار من نکشاد از صلاح زهد و ورع — مئی مغانه بنوشم که زهر تریاقیست

فروش صوف مرقع بنوش احمدی
که دُرد درد بصوفی صفای اطلاقیست

ایدل از مدرسه و صحبت دلدار می باید رست — هر دم از راه دلی در کار می باید شست

از سر دل بر در جان گوشه میباید خرید — از ره دل بر در دلدار می باید شست

با مغان جام لبالب دمم باید کشید — اندرون حلقهٔ زنار می باید شست

از سر سودا بسوی عشق باید سود سر — پس بر ای سود عاشق دار می باید شست

از سر مستی بقا در نیستی باید گزید — وز دم توحید حق بردار می باید شست

از شراب و هو معکم بادها باید چشید — پس درون خانهٔ خمار می باید شست

از رموز سخن و اقرب نکته ها باید نمود — پس میان بوریای یار می باید شست

در پئی وصلش غم هجران همی باید کشید — بر امید گل میان خار می باید شست

از سماع بلبلان آشفته میباید شدن — در پئی بویش سر گلزار می باید شست

جمال احمدی گر باز بینی — یقین در صورتت سر الهی ست

آن دلبر ما که جان جانست — والله که جمال او عیانست

مستی و قلندری و رندی — این خوی قدیم بهشتیانست

افلاس و نیاز و فقر و حاجات — سرمایهٔ گنج مفلسان ست

از چشمهٔ چشم ماست جاری — هر چشمه که بر زمین روانست

جان بر سر کوی دوست دادن — بهتر ز حیات جاودانست

پندار که کار عاشق مست — بیرون ز حساب این و آنست

دریاب یقین که جملهٔ اسما — از آینهٔ ذات او بیانست

هر قطره که بنگری تو پیدا — دریای محیط بیکرانست

از ذات احد جمال احمد
با جملهٔ صفات ترجمانست

در میخانه کشادند و برین مست الست — فتحیابی شده ناگاه برین عاشق مست

ساقی لم یزلی داد مرا جام طهور — بکف آورده از انجام دلی نشنیدست

گفت می نوش مدام از سر خمخانهٔ ما — که ترا در سر این باده تمنائی هست

باده بر دست نهادم ز کف ساقی است — بادها هر چه بسر بود در سر اشکست

بیخ هستی همه بر کندم و بیخویش شدم — شاخ خودبینی خود را همه کردم پست

جرعه زان می که بنوشیدم و از خویش شدم — رسم و عادت همه بگذشت شدم باده پرست

ای احمد اگر بخود نه بینی — این ذات تو ذات حق تعالی است

نقاب کبریائی بر تو زیباست — لوای بادشائی بر تو زیباست
جمال خویش را ظاهر کن امروز — که سر خود نمائی بر تو زیباست
علم بر عالم اعلی برآور — که ذرات گوائی بر تو زیباست
ترا بینم بهر صورت که بینم — که سر ی اینمائی بر تو زیباست
تو شهباز فضای کبریائی — ازان فر همائی بر تو زیباست
توئی مستغرق اندر بحر وحدت — که موج آشنائی بر تو زیباست

پلاس و چرم را احمد گزیدی
لباس بادشائی بر تو زیباست

یقین در صورتت سر الهی است — که بیرون از سفیدی و سیاهی است
بچشم دل اگر تو باز بینی — که یوسف حبس اندر قعر چاهی است
مترس از جان و دل در باز یکدم — که اندر عشق مردن بادشاهی است
اگر بینی بچشم دل تو او را — بدانی حسنش از مه تا بماهی است
بسر عشق او کس نیست آگاه — بسی در عشق او امر و نواهی است
همه ادیان یکی بین و یکی بین — خدائی در حقیقت لاتناهی است
جمال لایزالی بین تو اینجا — کمال حسن او بس بارگاهی است
کمال حسن او در بت پرستی است — بداتش در همه اشیا کماهی است

از وصف حسن نیست جدا گر تو بنگری
این جمله صفات بمعنی همه خداست

ذات خداست هر چه بظاهر نظر کنی
معنی چو ذات گشت سراسر خدا نماست

ذات بشر که پردهٔ اسرار ایزدیست
نیکو همی نگر که درین پرده تا چه هاست

آن شاهباز تا که نهانست در بشر
گر راست بنگری تو درین پرده روا راست

اسلام و کفر جمله یکی شد براه عشق
آنرا که او براه خداوند آشناست

هر ذره که بنگری آن آفتاب دان
هر قطره را که بینی چو دریا با صفاست

هر نکته که از ره دل احمدی بگفت
یکیک همه ز رمز خداوند ذوالبقاست

تا صورت نقش یار با ماست
هر لحظه مراد گر تماشاست

هر جا که مراد حال آید
یک خار بدل هزار خرماست

آری چو وصال یار باشد
بی وصلت یار خانه صحراست

با لیلی چو بود بخاک کویت
والله که مرا به از ثریاست

چون پرتو عکس ما تپاید
این خار خشک حریر و دیباست

کز عکس جمال خود نماید
این واسطه ز راه برخاست

با یاد شش اگر سخن سرایم
در جمله سخن همو همو یداست

از خاکت اگر بپایم گیرم
صد آدم و صد هزار حواست

چون عشق ز پرده رخ نماید
معلوم شود که بی محاباست

جمله موجودات ذات پاک حق ست بالیقین
لیک اندر جمله عالم جز خطابی نیست

در کتاب و نص و توحید انچه میگویم همه
اینهمه هر یک حرفی از کتابی نیست

در ظهور کائنات اصل معنی بنگری
اینهمه عالم که بینی جز سرابی نیست

چیست این عالم که بینی از نشان بی نشان
اینهمه از بحر هستی جز حبابی نیست

ایکه هستی را همی بینی ظهور ذوالجلال
اینهمه صورت نمودی جز نقابی نیست

احمدی آمد حجاب جان جانان احمدی
در گذر از جان که اینهم جز حجابی نیست

آنکه میگردد بهر صورت عیان پیداست کیست
آنکه در هر صورت جانش نهان پیداست کیست

آنکه او بهر تماشا میکند این جلوه ها
ظاهر او در جمله عالم شد عیان پیداست کیست

هر که در هر کسوتی آید برون بهر ظهور
وانکه آید در لباس جان جان پیداست کیست

آنکه در هر صورتی آمد عیان در کائنات
شد عیان پیدا و پنهان جهان پیداست کیست

وانکه اندر اسم رسم آمد برون اندر کنون
وانکه در هر مکر پی با شد روان پیداست کیست

چون محیط زیر و بالا آمد آن دلدار ما
در همه عالم نشان بی نشان پیداست کیست

احمدی در هر لباسی مینماید ذات خود
وانکه در هر کسوتی در هر زمان پیداست کیست

از دیدن جمال تو هر دم حیات تاست
این حسن در لفریب تو الحق چه داهیاست

در کائنات جمله محیط است او بذات
در هر چه بنگری تو همه ذات کبریاست

هر کس در بتخانه ره جست همی دید — در عالم توحید همو مردنشانست
والله که در بین دو هر بحر دیدن حسنست — گر ملک سلیمانست همه باد فسانست
این خواجه خانه هست که در خانه ندیدست — این ساحت بحرست که بی حد کرانست
در صورت انسان تجلی حقیقی ست — جز او دگری نیست که انسان بمیانست

احمد بهمه وصف احد گشت حقیقت
مستی سخنش بین که همه مست شبانست

سرمست رسید جام در دست — در حلقه ما نگار سرمست
دیوانه شدیم از جمالش — عقل از سر ما چو دید بر جست
بر خاست قیامتی در اندم — کو آمده در میانه بنشست
از تیغ کرشمه خون بار یخت — صبر از دل خسته رخت بربست
آرام سفر گزید از جان — از تیر مژه دل و جگر خست
گفتیم یکی کنار بوسه — گفتا دگر آرزوت هم هست

چون احمدی از شراب توحید
سرمست رسید جام در دست

در هزاران آینه یک آفتابی بیش نیست — هر همه جامی جهان بین جز شرابی بیش نیست
هر زمان گفته سخن با خویشتن از راز خویش — اینهمه پیدا و پنهان جز جوابی بیش نیست
از تعدد هست موج و بحر را اسمی جدا — اینهمه یکیک ظهور ذات بی بیش نیست

سرّ این راز کی شود مکشوف — زانکه این شرح لبسط الامکان است

احمدی سر دوست میگوید
زانکه از هر خیال دریئی آن ست

ایکه بر روی تو عالم مبتلاست — ذات تو در کسوت انسان چراست
روی تو در پرده با دائم نهان ست — حسن تو اندر ردای کبریاست
چون یکی باشد غبار و موجها — درمیان ما جدائی از کجاست
صورت آدم بمعنی باز بین — در لباس آدمی ذات احداست
ذات پاکش هست در هر ذرّه — زان بهر ذرّه همیشه این صفاست
هست پنهان ذات او در چشم ما — ذات او دائم بمعنی خودنماست

خودنمائی میکند احمد بخلق
چون به بیند خودنما آن ذات ماست

امروز که این خانه پر از بانگ و غناست — دریاب که این شور هم از صاحب خانه ست
آن صاحب لاهوت که در پرده نهان بود — امروز درین دیر نگر گرچه مهانست
گنجی ست بویرانه که در وصف نیاید — آن خانه و خمخانه ببین جمله نهانست
در خانه منه دل که در میخانه چو جانست — دانم که ازین بانگ همه خانه چنانست
خاک در این خانه همه مشک عبیرست — شور در این خانه همه جنگ ترانست
آنکه که ره فقر زد و راه بردی یافت — سلطان جهانست و خداوند زمانست

تو ذات احمدی بین ذات حق را — بمعنی ذات او در صورت اشیاست
ای صورت نشان خداوند اکبرست — ذات خدا بین که بصورت مصورست
حسن و جمال تو همه اوصاف ایزدست — ای صورت تو معنی الله اکبرست
در کائنات حسن رخش جلوه میدهد — ای حسن تو بصورت معنی برابرست
در هر طرف جمال خداوند ذوالجلال — اظهار کرده حسن بعالم منورست
والله که غیر نیست بعالم چه سنگری — در صورتت ببین که چه معنی مضمرست
در صورتت نگر همه معنی و ذات او — ای ذات تو بمعنی بصورت مصورست
ذات خدا ببین که بمعنی شد آشکار — انسان تمثلی ز خداوند اکبرست
نور خدای بر رخ آدم وآدمیست — نورش محیط ذره ذرات مظهرست
بر ذات احمدی همه اوصاف ایزدست — آری جمال حضرت حق را چه در خورست

این رمز این نکات ز اسرار مرتضی
احمد غلام بندهٔ اولاد حیدرست

احمدی را جمال دوست عیانست — گرچه از چشم دیگران پنهان ست
در تماشای اوست نرگس ما — زانکه رویش چو لالهٔ نعمان ست
هر که آگه نشد ز معنی دوست — نقش دیوار صورت بیجان ست
هر که در هر وجود واثر ی — معنی خاص صورت انسان ست
کشتی عقل کی تواند رفت — اندران ورطه که بی پایان ست

کمال عاشقی ترک نیازست — چه جای خواجگی و کبر و نازست
هران عاشق که در ره پاکبازست — همه کردار او همین نیازست
اگر عاشق بمسجد در نیاید — همیشه جان عاشق در نمازست
نماز عاشقان سر بست پنهان — همان داند که او دانای رازست
بشستند عاشقان دست از دو عالم — زبان خلق بر عاشق دراز ست
اگر در بند جانی رو جهان گیر — که عشقش بوتهٔ مردم گدازست
بکوی عاشقی همت بگذر کن — که کوی عاشقان مرو دراز ست

یقین احمد جامی چنین ست
که عاشق در دو عالم سرفرازست

جمال لایزالی بر رخ ماست — کمال حسن او در جملهٔ اشیاست
ببین در جملهٔ اشیا ذات اورا — که اندر جملهٔ اشیا او مسمی ست
ببین در صورت ما ذات حق را — بموج و بحر بین کان جمله دریاست
بچشم خویش بنگر ذات پاکش — حقیقت ذات حق اینجا هویداست
تو ظاهر بین که جملهٔ خود نما را — کمال حق تعالی جمله اینجاست
حدیث و هو معکم گوش جان کن — رموز نحن و اقرب بر تو اینجاست
بجز تو در جهان چیزی نگر نیست — محیط جملهٔ ذات حق تعالی ست
نکو دریاب گر دانای راهی — بچشم خویش او در جمله بینا ست

در دل مسکین هر بیچاره‌ئی — شاه را گنجی نهانی دیگرست
بر سر بازار صرافان عشق — زیر هر داری جوانی دیگرست
کشتگان خنجر تسلیم را — هر زمان از غیب جانی دیگرست
دل خورد زخمی ز دیده خون چکید — ای چنین زخم از کمانی دیگرست
عشق را در مدرسه تعلیم نیست — کاین چنان علم از بیانی دیگرست

احمدا تا کم نگردی هوش او
کاین جرس از کاروانی دیگرست

هر کرا روی در نکونامی ست — طمع عاشقی از و خامی ست
چند گوئی که عشق نام نکوست — نام نیکوی عشق بدنامی ست
کام بر کام نه تو در ره عشق — کام اول که هست ناکامی ست
رو تو بدنام باش در ره عشق — کین سعادت همه ز بدنامی ست
رو که تو مرغ دام و دانه نه — زانکه طبع تو تندی و خامی ست
مرغ او بو سعید بوالخیرست — باز او با یزید بسطامی ست
در خرابات عشق کی پرسند — که ز عافیست خواجه یا شامی ست
بر سر ان دو ره پدید آمد — که مجازیست خواجه یا شامی ست

احمدا مست باش در ره عشق
تا بدانند کاحمد جامی ست

کبر و حسد جمله حجاب تو اند
لیک درین راه چو بسیار نیست

گر تو بخواهی که بخود در رسی
رو تو بدین راه که بسیار نیست

پرده خود را تو ز خود برفگن
راه دولت جز در دولدار نیست

احمد از چشم بدر کن حجاب
در دو جهان بین که بجز یار نیست

گوهر عشقت ز کان دیگر ست
تیر شوقت از کمان دیگر ست

طائر قدسی که در قالب رسید
نیک بنگر ز آشیان دیگر ست

مرغ جان از آشیان پرواز کرد
زانکه این مرغ از مکان دیگر ست

هر که از شمشیر عشقت شد شهید
زندگی او جاودان دیگر ست

هر که چون منصور شد سرمست عشق
بر سر دارش فغان دیگر ست

تیر عشق او که بر جانم رسید
از کمان پهلوان دیگر ست

احمد از جام شرابش مست شد
این شرابی از دکان دیگر ست

منزل عشق از مکانی دیگر ست
مرد معنی را نشانی دیگر ست

عقل کی داند که این راز کجاست
کاین جماعت را نشانی دیگر ست

آن فقیرانی که این جامی زدند
هر یکی صاحبقرانی دیگر ست

دل چه می بندی درین فانی جهان
کاین جهان را هم جهانی دیگر ست

گمانم کے بایجا راه یابد | برون از فهم و وهم و از گمانست
تو نیکو بین توئی در کل عالم | چو این حاصل شدت مقصود جانست

اگر خواهی برون از خویش احمد
که حرفی و هو معکم زان بیانست

گر جمله یقین ست این گمان چیست | ور نیست گمان همه فغان چیست
بشنو تو یقین که نیست جز تو | تفصیل بیان این و آن چیست
چون نیست بجز تو کس دریجا | اندر غلطم که این مکان چیست
چون هست وجود ما وجودت | هر دم غم و درد بیکران چیست
ما را چو وجود نیست پیدا | هر لحظه وجود ما نشان چیست

احمد چو بجوش گشت عاشق
معشوقه و عشق در میان چیست

هر که درین عشق گرفتار نیست | طالب حق محرم اسرار نیست
هر که نشد در ره جان کامیاب | دیدهٔ او لائق دیدار نیست
هر که نعشقی و بدردی نشد | آمده جز صورت دیوار نیست
راز نهانی که درون دل ست | کاشف آن رمز بجز یار نیست
ای دل اگر دم زانا الحق زنی | لائق تو جز رسن و دار نیست
گه تو شوی مست خرابات عشق | در روشت راه سزاوار نیست

ای لامکان حریف مکان از که گومیت
در هر دو کون نیست نشان از که جومیت

در کل کائنات محیطی بذات خویش
سرگشته چو در دو جهان از که جومیت

گه در بقای مطلق و گه در فنای محض
در حیرتم که من نه میان از که جومیت

اندر گمان محض یقینم یقین شدست
چون از همه عیانست عیان از که جومیت

پیدا بذات خویش نهانم بذات خویش
پیدا چو ذات اوست نهان از که جومیت

احمد احد توئی به یقین گر تو بنگری
چون ذات تست شرح بیان از که جومیت

عاشقی و بینوائی کار ماست
بینوائی نیست گر از یار ماست

آه بر ما عشق آمد در رهت
جان و دل ایثار کردن کار ماست

جان ما جانهاست چون او جان ماست
هر چه جز عشق ست خود آن عار ماست

عاشقی در کوی جانان مشکل ست
جان دهی در راه او پندار ماست

کار ما عشق ست دیگر کار نیست
هر چه جز در دوست آن انکار ماست

دل ز مسجد شد کنون در کوی دوست
کعبه و بتخانه بین هنجار ماست

نیست چون احمد درین دوران کسی
او نه مست از عشق آن دلدار ماست

زهی راهی که او ره بی نشان ست
نهان می بین که او اندر نهان ست

چه میخواهی تو اندر پست و بالا
که بیرون از حساب این و آنست

گر آشنای بحر خدائی بخود مبین — در خویشتن ببین که تو فی ذرهٔ جهات
مستغرق خودی بخدائی تو کی رسی — تا فیض فضل او نشود در تو وارد

اسرار حق را تو بدان در همه جهان
احمد بس است جمله چه مرده و چه حیات

حکایتهای زلف او دراز است — که تا در زیر هر موئی چه راز است
بگفتم راز زلفش باز جویم — بگفتا قصهٔ زلفم دراز است
چو چنگم قامت از چنگ غمش شد — نمیدانم درین پرده چه ساز است
ترا از آتش من نیست سوزی — ولی جانم همیشه در گداز است
مرا خواه او کش خواه او نواز او — که آن دلدار و ما بی نیاز است
گدایم گر همه عالم بخشند — ولیکن همتم در حرص و آز است

ره عشق حقیقی احمد ست این
بنزد دیگران راه مجاز است

فضای هر دو عالم سایهٔ ماست — قبای کن فکان پیرایهٔ ماست
من آن خورشید تابانم که هر روز — جهان یکسر ز بر سایهٔ ماست
سر بر لامکان و ذروهٔ عرش — درین ملکت کمینه پایهٔ ماست
فنا و فقر هم افلاس و تجرید — براه نیستی سرمایهٔ ماست
براه فقر احمد باخت خود را — پلاس و چرم پوشش ژندهٔ ماست

از عنایت جمال تو منزل نشان تست — هر جا که در کلام حق از حسن آیت ست

احمد ز دوست چند شکایت کنی مدام
کز دلبری تو گرچه هزاران عنایت ست

دوستان دستی که کارم مشکلست — همدمان مهری که پایم در گلست
می ندانم تا چه باشد حال من — آنچه از عشق تو مارا در دلست
هر زمانی بر دلم صد محنت ست — هر چه در دل جز تو کلّی باطلست
هر غمی کز آسمان آید فرود — گوئی آن ناز تو بر جان دلست
هر چه جز یار ست اغیار ست آن — بر همه نوش ست زهر قاتلست
عشقبازی رندی و دیوانگی — مرد را باشد که مرد قابلست
هر کرا دیوانه میخوانند خلق — بالیقین دانی که مرد عاقلست
هر که جز عشق ست مارا محنت ست — درد محنت از تو مارا حاصلست

احمد از دیوانگی فرزانه شد
هر که دیوانه نشد نا قابل ست

ای خالقی که مظهر ذات تو کائنات — در جمله صفات نمودار تو بذات
مقصود جمله عالم دائم همین توئی — والله که غیر نیست درین کل کائنات
در هر چه بنگری تو درین عالم فنا — قائم بذات تست ولی با همه صفات
دریا و موج را تو یکی دان بهر صفت — احوال کی رسد بسر غور این نکات

بسا سرها که اندر راه توحید — بناز آواز مردم اوفگندست
ز درد و غم رهائی کے بجوید — هران دل کو ز دردت مستمندست

چو احمد هر دم و صد بار نالد
ولی کز درد عشقت دردمندست

جمال لایزالی طلعتت هست — ردای کبریائی صورتت هست
بهر جا چیست نقش و لرباش — جمال با کمالش طلعتت هست
بهر باغی تماشای عجیبست — که در هر باغ سرو قامتت هست
بهر ذره نمودار یست ظاهر — بهر شکل هویدا کسوتت هست
اگر چشم خدا بینی گشائی — به بینی عالمے در رویتت هست
چرا عاشق نگردد در روح قدسی — که اندر روی خوبان نیتت هست

ز راز احمدی کس را خبر نیست
که آن جان جهان در خلوتت هست

از قصهٔ جمال تو هر سو حکایتست — وز نکتهٔ دهان تو هر جا روایتست
وصف دهان تنگ تو گفتن نمیتوان — لیکن بهر زبان ز دهانت حکایتست
جز چشم نور عشق من ای دوست یقین — هر چیز را که هست همه جا دو غایتست
گفتم که جان من ز فراقت بجان رسید — گفتا بعیش دار دل جان جفا دو هایتست
بختم نه آن کند که شود بخت و زیم — ما را ز بخت خویش به پیشت شکایتست

در پر تو انوار جمالش نظر افتاد — احمد چو کلیم است که بر طور بیفتاد

چشم شوخت که ز مستی ره مستان زده است — شورشی در جگر بادیه پرستان زده است

شورشی در دل پروانه چو مبدا نه شمع — کاتشی در جگر شمع شبستان زده است

از دل سوخته نالهٔ عشاق نواست — هر نوائی که سحر بلبل بستان زده است

از فغانهای من گم شده دا بست خبر — مرغ خوش نغمه که با غنچه و بستان زده است

ساغری از لب میگون تو بیچاره دلم — بیخود از خویش شده صوف مستان زده است

بلبل از زخمهٔ هر خار چو اندیشه نکرد — زان سر ا پردهٔ خود گرد گلستان زده است

احمد از هستی خود نا له زند عیب مکن
چند رطلی ز کف پیر خمستان زده است

دلے کز درد عشقت دردمند ست — مرا و را درد دائم سودمند ست

چه داند قدر اہل درد بیدرد — ہمان داند کہ دائم دردمند ست

نمیدانی تو قدر عشقبازی — بروزا ہد چہ جای بند و پند ست

کسے کو درد عشقت برگزیند — درین ره درد عشقش دلپسند ست

چه می پرسی ز سر عشق و عاشق — ازین بگذر چه جای چون و چند ست

مقام وحدت او نیست معدود — تعد و برون از ہفتاد و ند ست

درخت عشق آنگه بار گیرد — که عقلت از میان بخشیش نکند ست

چو مے بینی تو اندر عشق پستی — مقام عشق و عاشق بس بلند ست

تعدد ست بصورت یکیست در معنی — دو دیده دیدهٔ احول که چشم معیوب ست
خطی که بر رخ خوبان کشیده اند بعشق — اشارتی ازلی و عبارتی خوب ست
ز صفحهٔ دل موجود نقش آن نرسد — ولیک عقل رکیک ست هوش مسکوب ست

بچشم احمد بنگر جمال دوست عیان
که خوض خاطر غواص نیک مرغوب ست

هر آنچه در نظر آید جمال یار در و ست — هر آنچه می نگرم من کمال یار در و ست
بهر کمال که بینم کمال حسن صفات — بهر جمال که بینم جمال یار در و ست
بهر نمونه که نقش جمال مهر و یاست — نگر بدین معنی خیال یار در و ست
معیت ازلی چون بذات موجود ست — بهر وجود که بینی وصال یار در و ست

بحال احمد دیوانه کی رسد عاقل
که یار او همه حالست حال یار در و ست

آن شاهد خوشخوی که در جلوه رخ جانست — در چشم خدابین رخ زیباش عیانست
در عارض خوبان و همی باش خدابین — هر جا که عیانست چه حاجت به بیانست
هر ذره که بینی همه خورشید مصفاست — هر قطره که یابی همه دریای روانست
چون گفت شجرانی انا الله تحقیق — پس در همه موجود نگر جمله جهانست
گر جان عزازیل بود آگاه ازین سر — دانست ازان سجده که شخصی به نهانست
در معنی وحدت نظر افتاد ملک را — در سجده نمود ارشد آن سر که نهانست

پرده از رخ برفکن خود را نما — زانکه خلقی زین یقین اندر گمان ست
از ره عین الیقین بکشای چشم — تا جمال حق به بینی کان عیان ست
نیست موجودی بجز ذات خدا — اینکه می بینی همه این ترجمان ست
آیت ذاتش که مطلق آمده ست — کاینات جمله تفسیر و بیان ست
ذات او پیداست در هر صورتی — معنی و صورت بهم جمله جهان ست

گر جمال احمدی را بنگری
باز گوئی این نشان بی نشان ست

دلا از جان جدائی مصلحت نیست — گدا را پادشائی مصلحت نیست
تو از بیگانگان در بند دیده — بغیر از آشنائی مصلحت نیست
بکوی عشقبازان می ندانند — که هرگز پارسائی مصلحت نیست
سر خود را تو در راه وفا باز — که در سر بیوفائی مصلحت نیست
بملک عشق دائم بادشاهم — که شاهان را گدائی مصلحت نیست
دلا مرغ اسیر عشق او شو — که از دامش رهائی مصلحت نیست

همیشه جان فگار و خسته دل باش
کز این غم مومیائی مصلحت نیست

هر آنچه بر ورق کاینات مکتوبست — مثال صورت مارست نقش محبوبست
بخامه ازلی نقش بند دست قدم — نگاشت مظهر خود را هر آنچه مطلوبست

تا ندانی که سر سری هستی — هستی تو بذات او بنیاست

گاه بر طرز لیلی و مجنون — گاه بر ساز وامق و عذرا

گاه بر صورت بشر پیداست — گاه بر صورت دگر سیماست

دوست هر جا نمه که گرداند — پیش اهل نظر همان زیباست

آشنایان لجهٔ توحید — دست و پائی زنند کین دریاست

می نه بینی حیات و مات یکی — اندرین سر خوب شک کراست

سر توحید میکنم اظهار
چشم بر دوست گوش بر اغیار است

شاهد معنی که در پرده نهان ست — هر طرف غوغا و شور و هر سوی فغان ست

هر که رویش بنگرد شیدا شود — زان مگر در پرده دائم او نهان ست

طائر قدسی که بی بال و پرست — بی زمان و بی مکان بی آشیان ست

پرتو نور خدا گر بنگری — از تجلی با لیقین در هر مکان ست

دیده کو تا تاب آرد تاب او — تاب او در هر مکان و هر زمان ست

هست در هر کسوت ظاهر بچشم — گرچه پنهان اندرون جان نهان ست

دیدهٔ اهل بصیرت بر ویست — در پئی او چشمهٔ هر سو روان ست

موجش اندر قطرهٔ جاری شده — زانکه او بحر محیط بیکران ست

صورتش در هر ضمیری ثابت است — قصهٔ اش در هر زمانی بر زبان ست

کبر و حسد جمله حجاب تو اند
لیک درین راه چو بسیار نیست

گر تو بخواهی که بخود در رسی
رو تو بدین راه که بسیار نیست

پرده خود را تو ز خود برفگن
راه دولت جز در دولدار نیست

احمد از چشم بدر کن حجاب
در دو جهان بین که بجز یار نیست

گوهر عشقت ز کان دیگر ست
تیر شوقت از کمان دیگر ست

طائر قدسی که در قالب رسید
نیک بنگر ز آشیان دیگر ست

مرغ جان از آشیان پرواز کرد
زانکه این مرغ از مکان دیگر ست

هر که از شمشیر عشقت شد شهید
زندگی او جهان دیگر ست

هر که چون منصور شد مست عشق
بر سر دارش فغان دیگر ست

تیر عشق او که بر جانم رسید
از کمان پهلوان دیگر ست

احمد از جام شرابش مست شد
این شرابی از دکان دیگر ست

منزل عشق از مکانی دیگر ست
مرد معنی را نشانی دیگر ست

عقل کی داند که این رمز از کجاست
کاین جماعت را نشانی دیگر ست

آن فقیرانی که این جامی زدند
هر یکی صاحبقرانی دیگر ست

دل چه می بندی درین فانی جهان
کاین جهان را هم جهانی دیگر ست

گمانم کے بینجا راه یابد | برون از فهم و وهم و از گمانست
تو نیکو بین توئی در کل عالم | چو این حاصل شدت مقصود جانست

اگر خواهی برون از خویش احمد
که حرفی و هوسکم زان بیانست

گر جمله یقین ست این گمان چیست | ور نیست گمان همه فغان چیست
بشنو تو یقین که نیست جز تو | تفصیل بیان این و آن چیست
چون نیست بجز تو کس درینجا | اندر غلطم که این مکان چیست
چون هست وجود ما وجودت | هر دم غم و درد بیکران چیست
ما را چو وجود نیست پیدا | هر لحظه وجود ما نشان چیست

احمد چو بخویش گشت عاشق
معشوقه و عشق درمیان چیست

هر که درین عشق گرفتار نیست | طالب حق محرم اسرار نیست
هر که نشد در دو جهان کامیاب | دیدهٔ او لائق دیدار نیست
هر که بعشقی و بدردی نشد | آمده جز صورت دیوار نیست
راز نهانی که درون دل ست | کاشف آن رمز بجز یار نیست
ای دل اگر دم زنا الحق زنی | لائق تو جز رسن و دار نیست
گه تو شوی مست خرابات عشق | در روشت راه سزاوار نیست

ای لامکان حرف مکان از که گویمت
در هر دو کون نیست نشان از که جویمت

در کل کائنات محیطی بذات خویش
سرگشته چو در دو جهان از که جویمت

گه در بقای مطلق و گه در فنای محض
در حیرتم که من ز میان از که جویمت

اندر گمان محض یقینیم یقین شدست
چون از همه عیانست عیان از که جویمت

پیدا بذات خویش نهانم بذات خویش
پیدا چو ذات اوست نهان از که جویمت

احمد احد توئی به یقین گر تو بنگری
چون ذات تست شرح بیان از که جویمت

عاشقی و بینوائی کار ماست
بینوائی نیست گر از یار ماست

آه بر ما عشق آمد در رهت
جان و دل ایثار کردن کار ماست

جان ما جانهاست چون از جان ماست
هر چه جز عشق ست جمله آن عار ماست

عاشقی در کوی جانان مشکل ست
جان دهی در راه او پندار ماست

کار ما عشق ست دیگر کار نیست
هر چه جز دوست آن انکار ماست

دل ز مسجد شد کنون در کوی دوست
کعبه و بتخانه بین هنجار ماست

نیست چون احمد درین دوران کسی
او نه مست از عشق آن دلدار ماست

زهی راهی که او ره بی نشان ست
نهان می بین که او اندر نهان ست

چه میخواهی تو اندر پست و بالا
که بیرون از حساب این و آنست

گر آشنای بحر خدائی بخود مبین — در خویشتن ببین که توئی ذرهٔ جهات
مستغرق خودی بخدائی تو کی رسی — تا فیض فضل او نشود در تو واردات

اسرار حق را تو بدان در همه جهان
احمد نموده است جمله چه مرده و چه حیات

حکایتهای زلف او در از است — که تا در زیر هر موئی چه رازست
بگفتم راز زلفش باز جویم — بگفتا قصهٔ زلفم دراز است
چو چنگم قامت از چنگ غمش شد — نمیدانم درین پرده چه سازست
ترا از آتش من نیست سوزی — ولی جانم همیشه در گدازست
مرا خواه او کش خواه او نواز او — که آن دلدار دانم بی نیازست
گدایم گر همه عالم ببخشند — ولیکن همتم در حرص و آزست

ره عشق حقیقی احمدست این
بنزد دیگران راه مجازست

فضای هر دو عالم سایهٔ ماست — قبای کن فکان پیرایهٔ ماست
من آن خورشید تابانم که هر روز — جهان یکسر ز بر سایهٔ ماست
سریر لامکان و ذروهٔ عرش — درین ملکت کمینه پایهٔ ماست
فنا و فقر هم افلاس و تجرید — براه نیستی سرمایهٔ ماست
براه فقر احمد باخت خود را — پلاس و چرم پوشش ژندهٔ ماست

از عنایت جمال تو منزل نشان تست — هر جا که در کلام حق از حسن آیت است

احمد ز دوست چند شکایت کنی مدام
کز دلبری تو گرچه هزاران عنایت است

دوستان دستی که کارم مشکلست — همدمان مهری که پایم در گلست
می ندانم تا چه باشد حال من — آنچه از عشق تو مارا در دلست
هر زمانی بر دلم صد محنتست — هر چه در دل جز تو کلی باطلست
هر غمی کز آسمان آید فرود — گوئی آن ناز تو بر جان دلست
هر چه جز یارست اغیارست آن — بر همه نوشست زهر قاتلست
عشقبازی رندی و دیوانگی — مرد را باشد که مرد قابلست
هر کرا دیوانه میخوانند خلق — بالیقین دانی که مرد عاقلست
هر که جز عشق ست مارا محنتست — درد محنت از تو مارا حاصلست

احمد از دیوانگی فرزانه شد
هر که دیوانه نشد نا قابلست

ای خالقی که مظهر ذات تو کائناتست — در جمله صفات نمودار تو بذاتست
مقصود جمله عالم دائم همین توئی — والله که غیر نیست درین کل کائناتست
در هر چه بنگری تو درین عالم فنا — قائم بذات تست ولی با همه صفاتست
دریا و موج را تو یکی دان بهر صفت — احوال کی رسد بسر غور این نکاتست

بسا سرها که اندر راه توحید — بناز آواز مردم اوفگندست
ز درد و غم رهائی کے بجوید — هران دل کو ز دردت مستمندست

چو احمد هر دم و صد بار نالد
ولی کز درد عشقت دردمندست

جمال لایزالی طلعتت هست — ردای کبریائی صورتت هست
بهر جا چیست نقش دلربائیش — جمال با کمالش طلعتت هست
بهر باغی تماشای عجیبست — که در هر باغ سرو قامتت هست
بهر ذره نمودار یست ظاهر — بهر شکل هویدا کسوتت هست
اگر چشم خدا بینی گشائی — به بینی عالمے در رویتت هست
چرا عاشق نگردد در روح قدسی — که اندر روی خوبان نیتت هست

ز راز احمدی کس را خبر نیست
که آن جان جهان در خلوتت هست

از قصهٔ جمال تو هر سو حکایتست — وز نکتهٔ دهان تو هر جا روایتست
وصف دهان تنگ تو گفتن نمیتوان — لیکن بهر زبان ز دهانت حکایتست
جز چشم نور عشق من ای دوست یقین — هر چیز را که هست همه جا دو غایتست
گفتم که جان من ز فراقت بجان رسید — گفتا بعیش دادن جان جمع دو غایتست
بختم نه آن کند که شود بخت و زیم — ما را ز بخت خویش به پشت شکایتست

در پر تو انوار جمالش نظر افتاد — احمد چو کلیم است که بر طور بیفتاد

چشم شوخت که ز مستی ره مستان زده است — شورشی در جگر بادیه پرستان زده است

شورشی در دل پروانه چو مید اند شمع — کاتشی در جگر شمع شبستان زده است

از دل سوخته نالهٔ عشاق نواست — هر نوائی که سحر بلبل بستان زده است

از فغانهای من گم شده دابست نفیر — مرغ خوش نغمه که با غنچه و بستان زده است

ساغری از لب میگون تو بیچاره دلم — بیخود از خویش شده صوف مستان زده است

بلبل از زخمهٔ هر خار چو اندیشه نکرد — زان سر ایردهٔ خود گرد گلستان زده است

احمد از هستی خود نالهٔ زند عیب مکن
چند رطلی ز کف پیر خمستان زده است

دلے کز درد عشقت دردمند ست — مرا و را درد دائم سودمند ست

چه داند قدر اهل درد بیدرد — همان داند که دائم دردمند ست

نمیدانی تو قدر عشقبازی — بروز اهد چه جای بند و پند ست

کسے کو درد عشقت برگزیند — درین ره درد عشقش دلپسند ست

چه می پرسی ز سر عشق و عاشق — ازین بگذر چه جای چون و چند ست

مقام وحدت او نیست معدود — معد و برون از هفتاد و اند ست

درخت عشق آنگه بار گیرد — که عقلت از میان بخشش نکند ست

چو مے بینی تو اندر عشق پستی — مقام عشق و عاشق بس بلند ست

تعدد ست بصوت یکیست در معنی | دو دید دیدهٔ احول که چشم معیوب ست
خطی که بر رخ خوبان کشیده اند بعشق | اشارتی ازلی و عبارتی خوب ست
ز صفحهٔ دل موجود نقش آن نرسد | ولیک عقل یکیک ست هوش مسکوب ست

بچشم احمد بنگر جمال دوست عیان
که خوض خاطر غواص نیک مرغوب ست

هر آنچه در نظر آید جمال یار در و ست | هر آنچه می نگرم من کمال یار در و ست
بهر کمال که بینم کمال حسن صفات | بهر جمال که بینم جمال یار در و ست
بهر نمونه که نقش جمال مهر و یان ست | نگر بدین معنی خیال یار در و ست
معیت ازلی چون بذات موجود ست | بهر وجود که بینی وصال یار در و ست

بحال احمد دیوانه کی رسد عاقل
که یار او همه حالست حال یار در و ست

آن شاهد خوشخوی که در جلوه نهانست | در چشم خدابین رخ زیباش عیانست
در عارض خوبان و همی باش خدابین | هر جا که عیانست چه حاجت به بیانست
هر ذره که بینی همه خورشید مصفاست | هر قطره که یابی همه دریای روانست
چون گفت شجرانی انا الله بتحقیق | پس در همه موجود نگر جمله جهانست
گر جان عزازیل بودا گاه ازین سر | دانست ازان سجده که شخصی به نهانست
در معنی وحدت نظر افتاد ملک را | در سجده نمود ارشد آن سر که نهانست

پرده از رخ برفکن خود را نما — زانکه خلقی زین یقین اندر گمان ست
از رهِ عین الیقین بگشای چشم — تا جمال حق به بینی کان عیان ست
نیست موجودی بجز ذات خدا — اینکه می بینی همه این ترجمان ست
آیتِ ذاتش که مطلق آمده ست — کاینا تش جمله تفسیر و بیان ست
ذات او پیداست در هر صورتی — معنی و صورت بهم جمله جهان ست

گر جمال احمدی را بنگری
باز گوئی این نشان بی نشان ست

دلا از جان جدائی مصلحت نیست — گدارا پادشائی مصلحت نیست
تو از بیگانگان در بند دیده — بغیر از آشنائی مصلحت نیست
بکوی عشقبازان می ندانی — که هرگز پارسائی مصلحت نیست
سرِ خود را تو در راهِ وفا باز — که در سر بیوفائی مصلحت نیست
بملکِ عشق دائم بادشاهم — که شاهان را گدائی مصلحت نیست
دلا مرغ اسیر عشق او شو — که از دامش رهائی مصلحت نیست

همیشه جان فگار و خسته دل باش
کز این غم مومیائی مصلحت نیست

هر آنچه بر ورق کاینات مکتوبست — مثال صورت یار است نقش محبوبست
بخامهٔ ازلی نقشبند دست قدم — نگاشت منظر خود را هر آنچه مطلوبست

تا ندانی که سر سری هستی — هستی تو بذات او بنیاست

گاه بر طرز لیلی و مجنون — گاه بر ساز وامق و عذرا

گاه بر صورت بشر پیداست — گاه بر صورت دگر سیماست

دوست هر جامه که گرداند — پیش اهل نظر همان زیباست

آشنایان لجهٔ توحید — دست و پائی زنند کین دریاست

می نه بینی حیات و مات یکی — اندرین سر خوب شک کراست

سر توحید میکنم اظهار
چشم بر دوست گوش بر اعداست

شاه معنی که در پرده نهان ست — هر طرف نو شور و هر سوی فغان ست

هر که رویش بنگرد شیدا شود — زان مگر در پرده دائم او نهان ست

طائر قدسی که بی بال و پرست — بی زمان و بی مکان بی آشیان ست

پرتو نور خدا گر بنگرے — از تجلی بالیقین در هر مکان ست

دیده کو تا تاب آرد تاب او — تاب او در هر مکان و هر زمان ست

هست در هر کسوت ظاهر بچشم — گرچه پنهان اندرون جان نهان ست

دیدهٔ اهل بصیرت بر ویست — در پئے او چشمهٔ هر سو روان ست

موجش اندر قطره جاری شده — زانکه او بحر محیط بیکران ست

صورتش در هر ضمیری ثابت است — قصهٔ اش در هر زمانی بر زبان ست

آتش نفت بوریا خواهند — هر کجا مرد حق اهل صفاست
حرف توحید حاصلت گردد — مرد معنی شوی تو بی کم و کاست
هر چه بینی جمال او بینی — خود جمال تو او چنین آراست
نیست در ذات او شک و شبهت — که تو ئی ذات حق چو بینی راست
مرد معنی که اهل معنی شد — صورت ایزدی بخود دز خواست
در حقیقت ترا هست هستی حق — که از ینجا ی جمله نشو و نماست
خاک راه تو توتیای بصر — گرد خاک در تو کحل اعمی است
گرد میدان تست آب حیات — فیض جودت همیشه روح فزاست
صحن میدان تست فرش زمین — خاک ایوانت جمله اعلی است
نکته از زبان سر زد بشت — کاشف سر در من و اولی است
سر مر موزلی مع اللّٰه — راز مکتوم از تو در ابناست
گنج پوشیده بوده است آن دوست — از وجود تو راز در صحراست
می نماید جمال در پرده — لیک صورت تو خود آراست
شور خود در جهانیان افکنده — هر طرف بنگری همین غوغاست
خویش پنهان و شور او پیداست — یارب این باریب این چه خوش و است
عاشقان هر طرف بر سوائی — داده جان کاندرین نقاب چه هاست
گاه بر صورت ملک اظهار — گاه بر شکل آدم و حواست

مثل هر چیز را تفاوت نیست — حجت عکس جبة البلقاست

هر کرا نیست وحدت ایمان — اهل ایمانست آنکه ناگویاست

گوهر شبچراغ را قیمت — چه شناسد کسیکه او اعمی ست

چشم کژ دیده درست کی بیند — زانکه احول ندیده هرگز راست

یار ما را چو نیست انبازی — صورت بیمثال بی همتاست

سر پنهان چو آشکار کنم — لیک موج سخن بشورش ماست

لیک آهسته گویمت در گوش — هر چه بینی در و تو جمله خداست

چند گویم ترا حقیقت شرح — رنج ضائع و کشف نکته هباست

لب به بند از بیان کشف رموز — که بسی صعب ز احمقان ایجاست

پیش نااهل کشف کردن سر — عاقلان را کفایت ادراست

محتسب گر بما کند دعوی — گوید از کشف این بیان پیداست

گر دنش بشکنم بیک لاحول — گویم ای بوالفضول اینچه هواست

سالها در نقاب نقد جسد — ذات تو در خداع و مکر و غماست

هر کرا آرزوی جانبازیست — گو بیا جان و دل برای خداست

اندرین راه او بقا یابد — که سرش سوده سمند فناست

چون فنا را بجویش راه دهی — در فنائی رسی که عین بقاست

جلوه یار هر زمان بعینی — چون انا الحق زبان تو گویاست

ما را همه بلا پناهست | جز حضرت پاک مصطفی نیست

احمد تو بدان که در دو عالم
جز فضل خدای آتقا نیست

بازم نظر فتاد بجانیکه مشکل ست | جانم ز دست رفت و ندانم چه حاصلست
فی صبر فی قرار نه آرام فی سکون | فی دل بدست خویش نه آرام در دلست
گفتن نمیتوان و نهفتن نمیتوان | واللہ که آرزوی دلم سخت مشکلست
گفتم جدا کنم من ازین صحبت تبان | دل گفت چند لاف زنی پای در گلست
ای ساربان مهار بکش آشتر مرا | یاری عزیز و جان و دل من محملست
نوش توای طبیب مرا نیست آرزوی | بی دوست هر چه هست مرا از هر قاتلست
عمرے عزیز آنکه برآریم با تو دم | عمری که بی تو در رود آن عمر باطلست

از غایت ظهور عیانست ذات او
احمد جمال دوست بچشمت مقابلست

آنکه در کسوت بشر پیداست | صورت بمثال ذره هباست
این همه آینه که می بینی | خود نمودار طلعت زیباست
چون مسمی یکیست یک بین باش | گرچه ظاهر تعدد اسماست
تاب خورشید کے تواند دید | هر که او را دو چشم نابیناست
موج دریا یکیست دریا موج | زود می یاب کین سخن دریاست

چون اهل مروت از جهان رفت / در هر که نگه کنی وفا نیست
ما خود ز حیات سیر گشتیم / در دیر فنا بجز بقا نیست
این قصه درد هر که گویم / کس محرم راز ها نیست
مردیم درین فراق اندوه / در رنج و بلا چو انتها نیست
چون دید حکیم طالع من / فرمود ز بخت تو وفا نیست
بیهوده مدان تو آه عاشق / آه دل عاشقان هبا نیست
باری شب من سحر ندارد / کین صبح مراد دم ضیا نیست
این بیخ حیات ما بر افتاد / در شاخ وجود ما ثمانیست
هر چند ز غم سپر گرفتم / این تیر بلا دمی خطا نیست
تن ده بقصاص باش خرسند / دانی که ستیزه با قضا نیست
گر لطف و کرم امید داری / این جز بعطای پادشا نیست
شاهی که دو کون بنده اوست / در جمله خدا جز او خدا نیست
از غیر خدای کن تبرا / چون شرک بذات او روا نیست
خواهم که ز خلق گوشه گیرم / در صحبت خلق جز عنا نیست
با شهم سر کوه دشت و صحرا / چون مرد خدای در بلا نیست
ایام بکام دشمنان ست / کس را سر دوستی بما نیست
سیلاب شدست اشک خونین / لیکن بر دوست غیر ما نیست

ایدل دوای درد هم از درد کش طلب
درمان چو در دگشت عذاب بلا گذشت

تیغ بلا بفرق من آمد زدست هجر
کارم بجان رسید امید بقا گذشت

احمد وفا مخواه زیاران بیوفا
مهر و وفا چو از همه اهل وفا گذشت

آن تیر جگر دوز که در سینه رسیدست
خونابه دلم از طرف دیده چکیدست

حال دل بیچاره خود بر که گشایم
کز محنت اندوه چهار نج کشیدست

دل سوخته گشته ست ازین شغل که هر دم
همچون من دلسوخته درد که دیدست

درد هجر نیست زهر نصیب دل ما نیست
کام دل ماتم زده این زهر چشیدست

احمد نتوان گفت غم خویش با غیار
بیگانه نه درخورد چنین گفت و شنیدست

با درد بمیر چون دوا نیست
با درد بساز چون شفا نیست

مرغ دل ما اسیر درد ست
یک لحظه زدام غم رها نیست

غرقاب شدم در اشک خونی
افسوس که هیچ آشنا نیست

بیچاره طبیب گشت عاجز
زین درد که قابل دوا نیست

گفتند دواست بس بعالم
گفتم چه کنم نصیب ما نیست

هر روز و شبم رود به تیمار
شام و سحرم ز غم جدا نیست

کس چون من دردمند مسکین
دیدست کسی که مبتلا نیست

گفتم ای دوستان مرحمتے — گفت این رسم و ره یارم نیست
گفتم آخر ببوے ما نظرے — گفت ای خام لطف کارم نیست
مفلسانیم بے زر و بے زور — مایه جز ناله های زارم نیست
مے خورم بادهٔ فراق مدام — که ازو خط جز نگارم نیست
جهد کردیم هیچ سود نداشت — اندرین کار بخت یارم نیست
غم بجانم فرو گرفت تمام — ای دریغا که غمگسارم نیست
شفقتے کن گدای کوی توام — چون مرا جز تو شهریارم نیست
بنده ام خواه لطف کن یا قهر — بخدا هیچ اختیارم نیست
هیچ وقتے دلت بمن نکشد — بر درت هیچ وقت بارم نیست

غرق دریای غم شده احمد
چکنم یار در کنارم نیست

ایدل وفای عهد ز اهل وفا گذشت — نام وفا و صحبت اهل صفا گذشت
سیلاب غم ز موج بلا بر سرم رسید — طوفان محبت ست که بر آشنا گذشت
از درد و غم بمیرو ز کس مرهمی مخواه — زیرا که درد و محنت ما از دوا گذشت
دریای درد ماست که پایاب کس نیافت — طوفان غم رسید سر از سر بما گذشت
این درد را دوا بصبوری توان گزید — چون صبر نیست طاقت ما از دوا گذشت
از سوز سینه سوخته شد خرمن سپهر — آه دلم ز پردهٔ این نه سما گذشت

ماه بی مهر مهربانم نیست — چکنم بخت همعنانم نیست

خواستم درد خود بشرح دهم — شرح غم قابل بیانم نیست

درد دل بر که گویم ای یاران — دردمندی چو در جهانم نیست

خلق گویند صبر کن دو سه روز — چون تو انکرد چو توانم نیست

صبر از روی خوب نتوان کرد — طاقت صبر در روانم نیست

کشتی صبر غرق گشته هنوز — قلزم شوق را کرانم نیست

دوستان کار من ز حد بگذشت — از شما شفقتی بجانم نیست

در جهان هیچگه نبود وفا — با که بودست در زمانم نیست

جان من از فراق شد بیرون — هیچ رحمی ز دوستانم نیست

خلق گویند یار یار فلانست — هرگز از بخت این گمانم نیست

چون من آشفته در سراسیمه — در زمین و در آسمانم نیست

عیش و راحت نصیب ما نبود — چونکه از چنگ غم امانم نیست

احمد از درد خویش نالی چند
مردنش چون اثر فغانم نیست

ای دریغا که یار یارم نیست — هیچ رحمی بروزگارم نیست

دست و پائی همی زنم ز فراق — دوستان دوستدارم نیست

سوخت از آتش فراق دلم — یک نظر بر دل فگارم نیست

احمد دیوانه را سودا تست
ای شب گیسوی تو روز نجات

هر دو عالم اندرون خرقهٔ چرمین ماست
نور قدسی تافته در جبهٔ پشمین ماست

در ازل اندر گلم تخمیر عشقش کرده اند
زان نفخنا فیه من روحی همه از طین ماست

از پلاس و چرم ما را معنی دیگر نمود
معنی و صورت نگر در خرقهٔ پشمین ماست

عشقبازی جانگداز زندگی آشفتگی
اینهمه آئین اسلام و شعار دین ماست

معنی و صورت همی بینم بلوح کائنات
معنی آری اینهمه در دیدهٔ حق بین ماست

تا چه بازیها همی آرد برون از آستین
او نکو داند چها در دیدهٔ فرزین ماست

احمد از اسرار الانسان سری سالها
می بگوید چون نگویم کاینهمه آئین ماست

ای ز تو مقصود کل کائنات
ذات تو موجود در جمله صفات

نیست ذات جز صفات در جهان
نیست هرگز بی صفات هیچ ذات

آمده در صورت آدم پدید
اهل معنی راست ظاهر این نکات

گر بدانی خویش را در اصل کار
بر تو گردد آشکار این واردات

در همه اشیا حقیقت را بدان
زانکه مشهود است در هر شاهدات

اندرین کثرت همه وحدت نگر
تا شود آسان بتو هر مشکلات

در حقیقت حق احمد مطلق ست
ای همه مقصود کل کائنات

داور زیبائی بروی دلبران | | گر به بینی خوب و زیبا جمله اوست

احمد از سودای او شد سودمند
زانکه اندر سود و سودا جمله اوست

ای شب گیسوی تو روز نجات | | خاک پایت چشمهٔ آب حیات
گر در راهت تو تیای چشم دل | | عقدهٔ زلف تو حل مشکلات
لفظ شیرین تو راح روح روح | | ذات تو مقصود جمله کائنات
ذات پاکت مطلع نور خدای | | پرتو نورت محیط جمله ذات
در سرای کن وجودت خواجه باش | | طینت ذاتت ینابیع صفات
شربت تشنه دلان اقوال تو | | راحت دلخستگان رمز نکات
وهو معکم سری از اسرارها | | لی مع الله نکتهٔ از واردات
باد از قهر تو دائم بی قرار | | کوه از حلم تو دائم باثبات
شکر لطف تست پی در پی زبان | | چاشنی فیض تو در هر نبات
عقل از درک کمالت مختصر | | زانکه وصفت نیست اندر مدرکات
از ذهاب چشمهٔ اخلاق تو | | آبروئی یافته نیل و فرات
طاق کسری یمن تو بشکافته | | اوفتاده سرنگون غراولات
ملجا بیچارگان خاک درت | | هر زمانی در حیات و در ممات
یا شفیع المذنبین ارحم لنا | | یا رسول الله اشفع معصیات

اشک خونی میچکد از دیده ام | زان همیشه زار زارم روز و شب
حالتی دارم عجب زان آشنا | غرقه او اندر کنارم روز و شب

آتش عشقم چنان افروخته
گاه نورم گاه نارم روز و شب

آن خداوندی که پیدا جمله اوست | بر لباس ما هویدا جمله اوست
صورت دیوانه را مجنون ببین | واله و مجنون و شیدا جمله اوست
آشکارا شد بهر نقش بدیع | خود نهان و آشکارا جمله اوست
صورت آدم جمال خویش کرد | آدم و حوا همانا جمله اوست
با همه اشیای آزادی عزیز | در جمعیت با هم اشیا جمله اوست
ذرّهٔ ذرّات جمله کائنات | موجها دریا و دریا جمله اوست
کس چه گوید سرّ توحید خدای | در زبان جمله گویا جمله اوست
سخن واقرب گفت افلاتبصرون | خود نکو بنگر که با ما جمله اوست
وحدت اندر کثرت آمد چون پدید | پس نکو بنگر که یکتا جمله اوست
کسوت کون و مکان هر چه هست | اندرین کسوت هویدا جمله اوست
بر رخ خوبان جمال خود عیان | کرده پیدا بهر سیما جمله اوست
کرد موسی را کلیم خویشتن | لیک موسی ید بیضا جمله اوست
هر یکی در صورت دیگر پدید | کرد پیدا لیک پیدا جمله اوست

گر شوی تو محرم اسرار غیب — حاصل آید مر ترا این فتحباب
سایه بی خورشید تابان کی شود — سایه را بنگر که شد خورشید تاب
نور خورشیدی تو در هر ذرّه — ذرّه را می بین و از وی رخ بتاب
گر برون آید خور از تاریک میغ — ذرّه ها بینی ز هر سو در شتاب

احمدی را بنگری مست و خراب
گر کشاید یار را از رخ نقاب

مست جام شوق یارم روز و شب — زان خمار اندر خمارم روز و شب
چون نصیب من می صافی نشد — دُرد نوش و دُرد خوارم روز و شب
گر بیارد تیغ خونی بر سرم — جان ببازم سر نخارم روز و شب
گر خورم از جام عشقش جرعه — خویش را بر دار دارم روز و شب
هر چه می بینم جمال روی دوست — زان بهر سو در نظارم روز و شب
سر ز جیب عشق او چون بر کشم — دامنش را چون گذارم روز و شب
روز و شب هستند جوئی بیقرار — من ز عشقش بیقرارم روز و شب
تا شبی دیدم جمال روی او — در هوایش انتظارم روز و شب
تا مگر روزی بگوید کامی فلان — دست بسته بنده وارم روز و شب
در هوای عشق او چون تیر و میغ — قطرهای خون ببارم روز و شب
تا گدائی میکنم بر درگهش — بر جهانی شهریارم روز و شب

هم لقبش جرم پوش هم صفتش جرم پوش — در سخنش عقل ما یافته بس فتحیاب
قبلهٔ اقبال او ملجا اهل صفا — کعبهٔ اکرام او مامن اهل عذاب
در نظرش هر دو کون ذرّه بود نی المثل — در کف دریای او قطره بود نه حباب
تختهٔ اسرار غیب خوانده بدرس ازل — پیر جهانگیر بین آمده از حق خطاب
ای نظرت آفتاب زهره کوید بتاب — وی نفست بحر عشق مدح چه گوید حباب
وصف رخت والضحی من چه سرایم صفت — مدح تو گفته خدا من چه کنم اضطراب

در کنف لطف تو برده چو احمد پناه
از کرمش در پذیر ردّی ازو بر متاب

چند توان بود نهان زیر نقاب — پرده برانداز بر آ از حجاب
پرده کونین بر افگن پیش — خویش مبین صورت خود بی نقاب
پرتو انوار تجلّی نگر — ای رخ نادیده زمانی متاب
شاهد گلرنگ در آئینه بین — ای رخ تو شاهد آئینه تاب
کحل یقین چشم چو روشن کند — پیش تو هر ذرّه بود آفتاب
وحدت او در تق کثرت است — در همه عین خطا و ثواب

احمد ازین خرقه برون آی زانکه
چند توان بود بزیر نقاب

گر ترا حاصل شود یک ذرّه تاب — تو درون سایه بینی آفتاب

گر پرده وا کشایم هر سو فتاده بینی
بر طور طور وحدت مانند خر موسی

از تابش جمالم هر سنگ سرمه گردد
گر ذره‌ئی نمایم از پرتو تجلی

در عالم حقیقت گر دیده وا کشائی
هر ذره آفتابست هر قطره آبست دریا

ای طالب معانی احمد احد بدانی
حرفیست در میانه این سر آشکارا

شاهد لاهوت ما مانده بزیر حجاب
گر بگشاید نقاب ذره بود آفتاب

عقل بحیرت در و کانچه خدائی بود
دیده ببصرت بدید نیست عجائب نقاب

آب شده عقل کل از نظر هستیش
دید چو این حال آ گفت بسی عجز باب

هاتف غیبی عشق گشت مرا راهبر
ورنه کجا فکر را در ره او آقتراب

عارض تابان او مطلع خورشید عشق
گوشهٔ چشمان او منظر خورشید تاب

لفظ دُر بار او غیرت ابر بهار
نطق گهر زای او کاشف ام الکتاب

مطلع انوار غیب مخزن اسرار عشق
منبع آثار حق مفخر اهل ثواب

حافظ احکام لوح ناظر اسرار غیب
کاشف مشکل گشا ساتر نور حجاب

ماه جمالش کمال نورده اختران
مهر کمالش منیر تاب ده ماهتاب

از دم عیسی نفس مرده بسی زنده کرد
هر سخنی کو بگفت گشت ز حق مستجاب

رهبر مردان دین مرشد راه یقین
قطب زمان و زمین ملجا اهل عقاب

شیخ مشایخ زمان احمد قطب زمان
بنده او انس و جان سرور عالیجناب

درد دل را دوا از و خواهم — کے همه درد را تو گشته دوا

راه ده مر مرا براه یقین — کان ره رهرو است اهل صفا

گر نبودی تو مرشد احمد را
کی رسیدی درین مقام رضا

نکتهٔ حق گوش کن از مصطفی — کو بگفته بر علی مرتضی

از رموز هو معکم بالیقین — حق بدان حق بین ارض و سما

سخن اقرب دری ست از بحر حق — ذات ما خود را نموده ذات ما

آشنای بحر وحدت گر شوی — گر بود بی ذات یعنی رهنما

ذات ما آمد ظهور ذات حق — ذات ما خود را نموده ذات ما

تو رموز فقر فخری گوش کن — گشتم الفقر رموز مصطفی

مرتضی آمد مرا در رهبری — مرتضی شد سر رمز انما

بالیقین یکذات آمد هر دو کون — در تعدد آمد این اسما جدا

هر کسے گر التجائے میکند — من بسوی حیدر آرم التجا

آمدی احمد نشان ذات حق
ذات حق را بین تو اینجای روا

بنگر که قطره آمد بحر محیط جویا — بشنو که موج دریاست دریا و موج دریا

مائیم نور مطلق از پرتو حقیقت — بکشای دیده بنگر انوار حق تعالی

او بحق اولست و هم آخر — او بذات اولست بل حشرا
ذات او هست مهبط همه کس — هستیش هست بد و اصل نما
از بعینی گرفته بد آدم — پاک آمد بد و وصال بقا
سجده ها و هیبت بر ملکوت — از انکه بر نور اوست نور خدا
مظهر نور اوست آدم هم — گو بدانست بر همه اسما
هم از و شد رموز عالم ملک — هم از و شد ظهور این اشیا
شیر یزدان امام صفدر کفر — دین از و شد ز کفر و شرک جدا
گر نبودی طفیل او عالم — آدم و آدمی شدی ز کجا
هم از و یافت نوح کشتی را — کرد طوفان برای او عمدا
گر نبودی دعای او بر نوح — نوح کی رستی از بلای بلا
گر نبودی خلیل را هادی — کی شدی او ز تف نار رها
از علی شد رموز این همه رمز — از علی شد ظهور حق خدا
رهبر ملک دین علی ولی — باب علم ست شوهر زهرا
خرقه شد ز و پدید در عالم — فخر فقر ست فقرا او احرا
ز و بشد تم فقر انسان را — شاه مردانست سرور فقرا
میکنم التماس مرحمتی — که کنی بر من فقیر و گدا
در و من بی لقای منظر تست — روی منما که روی تست مرا

مقصود لولاک آمدی بس حبیب و چالاک آمدی — از عالم پاک آمدی جانها فدایت مرحبا
نور دل آدم توئی هر خسته را مرهم توئی — کام همه عالم توئی ای درد مند از اندوا
روی تو ماه انور است رای تو شمع خاور است — خلق تو عین کوثر است قدر تو دریای عطا
از شوق رویت در چمن گل پاره کرده پیرهن — با گیسویت مشک ختن گر دم زند یابد خطا
از حضرت حق جرم ما درخواه از لطف و عطا — چون بنده ام ای پیشوا در شدت خوف و رجا
اقبال و جاه ما توئی پشت و پناه ما توئی — هم عذر خواه ما توئی دریاب آخر کار ما

چون احمدی جانی نهان دارد گناه بیکران
از حق بخواه ای کل مران جرم و گناه این گدا

آن امام الهدا ولی خدا — او هدایت دهد باهل رهی
او امام الیقین ست مرشد دین — هادی و مهدی ست راه نما
الحق ست او بذات حق قائم — در مکان و زمان بهر دو سرا
او بذات ست واجب التعظیم — ذاتش آمد بری ز شرک و ریا
او منزه ز کفر و شرک بود — او منزه ز مرگ و قهر و وبا
او ست کامل ظهور هست بدو — او ست بر حق بحق شده پیدا
او ست گنج حقیقت اظهار — او ست لالی ولی زمن و اسما
او بحق ظاهر ست از و ظاهر — ظاهر و باطنش شده یکتا
او بحق قائم ست بذات صفات — او بحق جاودانست بی همتا

دیگران گویند از احوال خود باری بگو
راست گویم تراشخائی خوش نمی آید مرا

چند گوئی با کمال عشق دارم صاحبا
رستم و راهی خودستائی خوش نمی آید مرا

دوستان گویند اندر عشق کوش ای احمدی
این چنین زهد ریائی خوش نمی آید مرا

ای صدر دیوان رسل وی شمع جمع انبیا
خورشید تخت سلطنت جمشید تخت کبریا

طه و یسین نام تو انا فتحنا کام تو
اجرام یکسر ام تو از آفرینش بی بها

جنت سرای یار تو رضوان ایمانت دار تو
ای از گل رخسار تو فردوس اعلی را ضیا

ترک فلک بندی تو نور ملک از روی تو
واللیل وصف موی تو نعت جمالت والضحا

تو گوهر عالم صدف تو رهبر هر نا خلف
بر انبیا داری شرف چندانکه بر مس کیمیا

تخت فلک تاجت قمر مهرت علم جوزا کمر
فتحت قرین یارت ظفر دستت قدر تقدیر قضا

ای تاج بخش سروران ای خاتم پیغمبران
هستی توئی صاحبقران دین و دنیا را شها

احکام تو حبل المتین جاه تو اروح الامین
وی رحمت للعالمین هستی امام انبیا

انجم ترا فیل سپه بر خرسک تو که و مه
طاق سپهرت بارگه عرش مجیدت متکا

بر ترز چرخ و اختری بهتر ز ماه و مشتری
بر دعوی پیغمبری آمد ترا آهو گوا

هر دم هزاران آفرین بر جان تو از جان آفرین
بیحد و پایان آفرین بر رای پاکت از خدا

ای از حضر برج کرم از روضه بیرون نه قدم
تا از رخت چون صبحدم گیرد همه عالم ضیا

دلخستگان را شاد کن ما را ز غم آزاد کن
از عاشقانت یاد کن بنجرام در کوی فنا

هر آنچه در نظر آید جمال حق دانم | که خاطرم نگذارد طریق مشحون را

ز چشم احمد دیوانه چشمها جاریست
که چشمهای روانست آب جیحون را

دلبر اندر دلربائی خوش همی آید مرا | عیش تلخ و بینوائی خوش همی آید مرا
گرچه اندر ملک معنی بادشاه مطلقم | بر درت لیکن گدائی خوش همی آید مرا
بادشاهم آمده در کسوت انسان پدید | این لباس بادشائی خوش همی آید مرا
هر زمان بر شکل دیگر آشکارا میشوم | هر زمانی خودنمائی خوش همی آید مرا
ذات بی مدمن محیط جزو و کل اندر عیان | لاجرم هر دم خدائی خوش همی آید مرا
صورتم یک قطره از بحر معنی خدا است | با چنین بحر آشنائی خوش همی آید مرا
مالک ملک وجودم خود من اندر جزو و کل | دائما این خودستائی خوش همی آید مرا
هست بر صورت هویدا معنی جانی لطیف | زان مرا این جانفزائی خوش همی آید مرا

احمدی را از نظربازی کشاده کارها
زان همیشه یارسائی خوش همی آید مرا

پیش رویت یارسائی خوش نمی آید مرا | وز سر زلفت رهائی خوش نمی آید مرا
چون مرا با تو وصال معنوی آمد پدید | صورتا از تو جدائی خوش نمی آید مرا
خانه سوزانیم ما از آتش عشق اندرون | اندرین ره کدخدائی خوش نمی آید مرا
آرزو دارم که باشم بر درت همچون گدا | زین گدائی بادشائی خوش نمی آید مرا

چه حاجت فاش کردن سر هر موی — که در هر گوشه اخبار ست از ما
مکن سر انا الحق فاش هر دم — که در هر کوچه دار ست از ما
اگر مردانه در آ درین کار — فروزان هر طرف نار ست از ما

اگر احمد کند اسرار را فاش
بگیرای خورده گو یار ست از ما

منم در کل موجودات پیدا — منم در کسوت آدم هویدا
بظاهر ذات من در جمله اشیاست — منم چیز من نباشد هیچ پیدا
منم خود را بچشم خویش دیدم — بگوش خود شنیدم خود نخفتا
بهر صورت نمودم ذات خود را — گهی بر شکل آدم گاه حوا
گهی از عشق خود مجنون سرشتم — گهی از حسن خود هستم چو لیلی

تو ذات احمدی را ذات خود دان
ز ذاتش آمده این جمله اشیا

کجاست چشم که بیند جمال بیچون را — که نیست دیده تحقیق احول دون را
خدا تو از دل بیچارگان خسته بجوی — که از خرابه بیابند گنج مدفون را
ز چشم احول کثر بین محجوبی معنی راست — که در سما دو بیابند دو مکنون را
چه عیب اهل صفا را ز طعنه جاهل — لعاب سگ چه مضر ست بحر میمون را
جمال دوست بهر جا که هست جلوه نماست — که نقش صورت لیلی ست چشم مجنون را

ببین صورت خوبان کمال حسن معنی را
تصور نیست بیصورت ظهور حق تعالی را

یکی در عارض نیکان نگر بین آن مه معنی
تماشا کن بر صورت جمال پاک مولی را

برابر طور عشق او اگر داری سر موئی
تو موسی وار در صورت تماشا کن تجلی را

همه اسرار ربانی تو دائم بین در صورت
که ممکن نیست بیصورت تجلی رب اعلی را

جمال حضرت ایزد تجلی کرد بر خوبان
که بیصورت که بر یابد دل اصحاب دعوی را

ظهور ذات معنی را تجلی نیست بیصورت
بنور معرفت بنگر تجلی طور موسی را

تو ذات احمدی بنگر محیط بحر این معنی
ظهور آورده آ معنی وی احیا عیسی را

ببین بر عارض خوبان جمال پاک مولی را
که در صورت توان دیدن کمال حسن معنی را

جمال معنی در آتش تجلی کرد بر صورت
که نتوان دید بیصورت جمال حسن معنی را

ملائک سجده آوردند به پیش آدم معنی
که اندر صورت آدم بدیدند آن تجلی را

اگر در عارض خوبان نبودی خلعت معنی
چسان حاصل شدی آنگاه تا ری اهل دعوی را

تو نقش احمدی یکیک همه از لوح معنی دان
در بیصورت توان دیدن جمال رب اعلی را

همه هستی نمود اریست از ما
حروف کون اسرار یست از ما

چران عرضیکه اندر لوح هستی ست
همه یکیک نمود اریست از ما

بهر ذره که چون خورشید تابان ست
دری نوری ز انوار یست از ما

ای رخ بیچون تو صورت معنی نما — وی لب میگون تو بادهٔ مستی فزا
در دو جهان نیست کس جز که جهان بر پس — نیک ببین در جهان صورت آن خود نما
گرچه معیت بذات هست بهر ذرهٔ — خاص تجلی حق هست بروی شما
اهل بصیرت نظر هر چه بمعنی فگند — نیست براه طلب صورت معنی خدا
روی حقیقت نما واسطه را دور کن — از رخ خود بر فگن تا بتو بینی ترا
حسن تو عشاق را آینهٔ توحید صرف — روی تو مشتاق را پرتو نور خدا
اینهمه انوار اوست در همه انسان ظهور — صورت و معنی نمانیست بجز ذات ما
نیک ببین ذات ما صورت و معنی بهم — معنی صورت ببین در صفت این و آن

هست تجلی او بر صفت احمدی
صورت احمد نگر در تتق کبریا

ای تو دُرّی گوهر ز بحر کبریا — موج سان هر بار می آید چرا
آشنایت غرق در دریای درد — عاشقانت مبتلا در هر بلا
ای همه پیدا و پنهان کس همه — از همه پیدا و پنهان جمله جا
هر که آگه از رموز عشق شد — او بود در بحر وحدت آشنا
مبتلای تو حریفی نار عشق — هر زمان پیچیده اندر بوریا
رنج و محنت از بلای دوستانست — گر سری این کارها داری بپا
احمد از توحید میگوید سخن — نیک پنهان در لباس کبر

عاشقانت هر طرف در انتظار | پرده برافگن جمال خود نما
در تگ دریای وحدت غوطه زن | وین حدیث خود بگو با آشنا
ما ز دریائیم و دریا هم ز ماست | این سخن داند کسی کو آشنا

دیگر

منم در جمله موجودات پیدا | منم در کسوت آدم هویدا
منم خبر من و گر کس نیست موجود | که ظاهر گشته ام در جمله اشیا
مرا عارف محقق تر شناسد | که گوهر آشنا شد مرد بینا
هر آن ذره که در کون و مکانست | ز تاب من شده خورشید سیما
منم دریا و هر موجیکه بینی | نمود ار یست آن از عین دریا
من آن خورشید تابانم که هر صبح | کنم هر ذره را خورشید آسا
نزد من چه کفرست و چه ایمان | چه دین مومن و چه راه ترسا
گهی بر صورت آدم پدیدم | گهی بر صورت دیو و دد و ددرا
گهی بر صورت مجنون و لیلی | گهی ظاهر شدم بر شکل حوا
گهی دریا شدم آبی نمودم | گهی چون کوه گشتم گاه صحرا
نمودارم بهر شکلی که بینی | چه در اسما و چه در جمله اشیا
ز کج بینی دو بیند مرد احول | به بیند راست یکتا مرد بینا

چو احمد در همه موجود یکدید
یکے بین شد بفضل حق تعالے

جمله صفات ایزدی هست بذات یا عیان
باز نگر تو آن صفت در صفت شهود ما

روح مقدسی چه سان عاشق دلربا شود
گر نکند جمال تو هر نفسی ربود ما

چون بلقای ایزدی هست لقای احمدی
چند دم فنا زنی نیک نگر خلود ما

ما خدائیم و خندا را رهنما
در حقیقت من خدا ایم من خدا

آمده در کسوت انسان پدید
من شمارا رهنما و پیشوا

بایدت از خود کنون بیرون شدن
تا یقین گردد ترا این ماجرا

تا خدای نیک بین در خویشتن
نیست غیری درمیان جز اسم ما

گاه چون موسی شوم بر کوه طور
گاه چون عیسی شوم من مقتدا

گاه بر شکل دگر پیدا شوم
گه شوم ظاهر بشکل مصطفی

گاه تیغ کین نهم چون ذوالفقار
گاه آیم بر لباس مرتضی

من بدم هستیم باشم بیکسی
نیک بنگر در ردائی کبریا

احمدی در چشم ظاهر دیده است
بر جمال دلبران نور خدا

ای جمالت صورت پاک خدا
نیست این معنی ز صور تها جدا

هر که می بیند جمال پاک تو
راست می بینم که می بیند خدا

پرده صورت برافکن تو ز پیش
چند باشی در ردائی کبریا

شجر در نطق آمد از زبانم — بگفت انی انا الله آشکارا
بموسی چون نمودم تاب خود را — ازان پرتو بگفت آنست نارا
نظر کن بر رخ خوبان سراسر — که تا دریابی اسرار خدارا
ز دریائیم ما دریاست از ما — مشو غافل دمی دریاب مارا
بهر ذره نمودار خدائیست — عیان بنگر جمال خود نمارا

نگر احمد بلوح عارض دوست
بچشم حق ببین سر خدارا

اسرار غیب دوش نمودار شد مرا — هر رمز عشق جمله پدیدار شد مرا
گنجی که بود در تتق غیب آشکار — آئینه جمال رخ یار شد مرا
در نهان که در تگ و پای عشق بود — اکنون ز فیض او در اظهار شد مرا
هر صورتی که در نظرم گشت آشکار — در هر طلسم گنج نمودار شد مرا
حسن خدای آنکه نهان بود در تتق — ناگه پدید از رخ دلدار شد مرا
انوار حسن دوست بهر ذره ظاهرست — لیکن عیان بجلقهٔ زنار شد مرا

میخواست احمدی که کند سر عشق فاش
اما دلیل شرع نگهدار شد مرا

تعبیه ایست بوالعجب پنجرهٔ وجودها — طائر قدس میکشد زحمت تار پودها
مظهر جان عاشقان هست چو کعبه صفا — زانست بر درت خوب تو هر جهتی وجودها

عکس نمای الصنم آینهٔ جمال ما
نقش و نگار روی او صورت بی‌مثال ما

هست کمال ذات او پاک ز لوث نقصها
عقل کیک کی رسد در صفت کمال ما

گرد صدوث کی رسد گرد سراچهٔ قدم
پاک ز لوث عنصری حضرت ذوالجلال ما

ما ز فراق ایزدی آب حیات خورده‌ایم
هست ز چشمهٔ ابد عین بقا زلال ما

غنچه ز باغ وحدتیم پرده دریم زانکه
زاب قدم چو هست پرورش زلال ما

گاه برج کبریا گاه به کنگرهٔ صفا
طائر ما همی پرد باز به پر و بال ما

گاه شدیم خرقه پوش گاه شدیم چرم پوش
گاه بقهر در خروش بوالعجب ست حال ما

یارب چه جمالست رخ سیمبران را
کز نای در آرند بیک لحظه سران را

شایستهٔ هر دیده نباشد رخ دلبر
کز نور کجا بهره بود بی بصران را

ای زاهد مغرور به تسبیح و بطامات
تا چند کنی طعنه تو صاحب نظران را

مائیم در عشق خرابی و خرابات
جز این هنری نیست دگر بی نظران را

از درد من شیفته آگاه کسی نیست
کز سر محبت چه خبر بیخبران را

این بیخبران از من آشفته چه خواهند
خود در نشناسند ملامت دگران را

احمد ز نظر باز نیاید بسلامت
کز طعنه کجا ننگ بود بی سپران را

اگر خود را نمایم آشکارا
یقین بینی جمال کبریا را

واصلانش هر دمی اندر مرض
صادقانش هر دمی اندر بلا

جانها در تاب خورشید رخش
او بقائی یافته اندر بقا

دست و پائی میزنی در آبگیر
در محیط معرفت یک دم درآ

هر که او کحلی ز وحدت یافت
خاک پایش توتیای چشم ما

گر دو پای اهل وحدت در دو چشم
می کند اهل بصیرت توتیا

پاره ارژنده اهل نظر
ساکنان عرش را باشد عبا

احمدی را بر لباس خود مبین
آمده بر صورت انسان خدا

چه افتاد آن رفیق بیوفا را
که نفرستد سلامم خشک ما را

نمی آید نسیمش در سحرگاه
مگر ره گم شدست باد صبا را

کسی باشد کزین سنگین سپهر
پیامی آورد بهر خدا را

نه دست آویزنی پایی گریزست
تحمل میکند جور و جفا را

نباشد در دلی گه گاهی از مهر
نوازد از کرم این بینوا را

من اندر هجر او هر لحظه گریم
مگر یاد آورد این آشنا را

چه کم گردد بدرگاه بزرگش
که وقتی یاد آرد این گدا را

پیامی هم نمی آید ازان یار
زهی حالی که آید پیش ما را

ز احمد یاد دارد هیچگاهی
چه افتاد آن رفیق بیوفا را

هست توحیدش بهر ذره عیان | در بحار و موج در ارض و سما
ذات خود دارد عیب نیک بین | با همه موجود پاک از هر سزا
هر که اندر بحر معنی غرق شد | او ز صور تها بداند ماجرا
پرده را بردار باری رخ نما | چند باشی در ردای کبریا
کی بود کین واسطه از من روا | کی بود تا برفتد از من ردا
نیست جز وجیم اندر ذات او | ذات او پاک ست و وصف ناسزا
هر چه می بینی جمال دوست بین | زانکه خورشیدش نباشد بی ضیا
در جمال خوبرویان هر دمے | آشکارا دیده ام ذات خدا
ایکه در اسرار غیب مطلقے | نکتهٔ توحید میگوئی بما
همچو بلبل هر زمان جغد شده | میزنی در روضهٔ وحدت نوا
از صفات قدست عالم آشکار | روی تو آئینهٔ گیتی نما
نیست در آئینهٔ غیب ای هوشیار | می نماید لیک مقدار صفا
اینک اینک بحر غم برشد ز دود | اینک اینک آتش محنت بلا
گر بصرت ناید از بین محنت برو | در سری غمهای ما داری بیا
رنج این محنت ندارد هر دمے | در وداین عشق ست دائم لاوولا
صد هزاران عاشقان چیده تن | همچو همدان در نهفت بوریا
طالبان بردار آویزان ز شوق | عاشقان در نار سوزان اولا

چشم خدا بین ندید غیر جمال خدا | نیست جمال خدا از نظر ما جدا
نیست بجز ذات او در همه عالم پدید | کور حسیان نگیرد ذرهٔ خورشید را
در نظر اهل حق هست یکی آب و موج | غرقهٔ دریای جهل گرچه بشد آشنا
صورت زیبای او در نظر چشم ماست | در نظر اهل حق هست یکی بحر و ما

ناظر حق بین ما دیدهٔ احول نداشت
دیدهٔ احمد بیافت ذره ازان توتیا

تو مرا جان روانی چکنم جان روان را | تو مرا مایهٔ جانی چکنم سود و زیان را
چون من از خلق بریدم همه خلق مریدم | نه عیانم نه نهانم چکنم کون و مکان را
ز خودی چونکه برستم ز می عشق تو مستم | چون همه خویش شد ستم چکنم جمله جهان را
بگهی سیخ کبابم بگهی چنگ و ربابم | بگهی خم شرابم چکنم در و زبان را
از ازل مست الستم ز همه قید بستم | بخدا صید شدستم چکنم تیر و کمان را
چو من از خویش بگشتم همگی خویش بگشتم | چو دل از جمله نوشتم چکنم شرح و بیان را

احمد از خویش برامد بسر عشق درامد
چون درین کار گرامد چکنم امن و امان را

ای تو فنی در بحر وحدت آشنا | آشنائی چون نمائی آشنا
در تعدد این همه اوصاف بین | نیست کثرت ذات پاک حق یکتا
چون محیط جمله عالم ذات اوست | ذات پاک اوست اندر کل جا

اگر نهانست جمالش ز دیدهٔ کوران
جمال هیکرا او هست چشم ما پیدا

شمول وحدت او هست در همه ذرات
بهر صفت که نمودار میکند حقا

گهی بصورت مجنون و گاه چون لیلی
گهی بصورت وامق و گاه چون عذرا

شعار را احمد دیوانه هست جرم لباس
لباس بادشهان نیست جز کلاه و قبا

بلبل از گل تو مجو عهد و فاداری را
زانکه خود نیست وفا شاهد بازاری را

دل بهر جا که دهی یار وفادار بجوی
آنکه او نیز بسر دیاری و دلداری را

هرگز از شاهد کز دیده نیابند وفا
شاهد شوخ سزاوار نشد یاری را

شمع هر مجلس خود را مکن ای شاهد شنگ
از دل خویش بشو صورت بازاری را

احمد از شاهد بی مهر و وفا می مطلب
بلبل از گل تو مجو عهد و فاداری را

شاهد اپیشه مکن عادت خودرائی را
زانکه درمان نبود علت سودائی را

ایدل از شاهد هر دیده مجو عهد وفا
که وفائی نبود شاهد هرجائی را

غرهٔ حسن مشو مهر و وفا پیدا کن
که ثباتی نبود حسن دل آرائی را

شهرهٔ شهر مشو مجلس هر کس مشتاب
با یکی باش و گزین گوشهٔ تنهائی را

احمد از دلبر بی مهر وفائی مطلب
که کس از کور نمیخواهد بینائی را

بسم الله الرحمن الرحیم

ساقی سرمست یار آمده در جام ما
خویش شده آشکار کرده بشر نام ما

بلبل لاهوتیم از چمن کبریا
قید طبیعت شده پنجرهٔ دام ما

مانده درین آشیان مسکن جود کرده ام
در حرم کبریاست روضهٔ اکرام ما

مازخودی مانده ام در تتق احتجاب
کاش همی ترفت پردهٔ اتمام ما

هست جمال احمدی ببرخ احمد عیان
بر تو همه ظاهرست سنت احکام ما

جمال لم یزلی نقشبند کلک قضا
بعشق کرده مصور بلوح عارض ما

هرانچه در نظر آید جمال ماست درو
ولیک بهره ندارد دو دیدهٔ اعما

کجاست چشم خدابین که روی ما بیند
عیانست صورت ما در وجود این اشیا

بعون صناع مکین و مکان فضل خلاق زمین و زمان

جام جهان بین معارف ربانی آئینهٔ روشنگر صور حقائق عرفانی یعنی

کلام مالامال توحید بے مثل و بے عدیل شهید به

دیوان حضرت احمد خیام نیشاپوری

که مقتدای اهل طریقت و پیشوای ارباب حقیقت بودند

و کنیت شریف شیخ ابو نصر بن ابو الحسن است

در مطبع منشی نولکشور بخطاری مطبوع طبا شد

اطلاع

اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے یہ فہرست مطول ہر ایک شائقین کو مجانا بخاطر سے مل سکتی ہے جسکے معاینہ و ملاحظہ سے شائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹیبل پیج کے تین صفحہ سادہ ہیں کلیات و دواوین و قصائد فارسی و مذکرہ شعرا اور مجموعہ کتابیں قصص نظم درسی وغیرہ درج کرتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہے اوس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدردانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کلیات و دواوین و قصائد فارسی

کلیات حزین یہ مجموعہ نوادر روزگار سے ہے جسمیں چند رسائل ہیں۔
۱۔ سوانح عمری حضرت مصنف ۲۔ تواریخ سلاطین ۳۔ قصائد لغتیہ ائمہ اطہار علیہم السلام ۴۔ دیوان مصنف ۵۔ مثنویات کلمیز دل و جمع المجمن ۶۔ مثنویات خرابات ۷۔ فرہنگ نامہ ۸۔ تذکرۃ العاشقین مصنفہ شاعر عدیم النظیر وحید العصر شیخ محمد علی حزین۔

کلیات خاقانی جسمیں قصائد عربی فارسی و غزلیات و رباعیات کا پورا ذخیرہ ہی ایسا کلیات اس جامعیت کے ساتھ کہیں نہ ہے جو اس مطبع میں چھپی ہو کر مرتبہ معانی اشعار عربی کے دو جلد میں چھپا ہے۔

کلیات مرزا بیدل اس کلیات میں چار کتابیں ہیں
۱۔ دیوان بیدل غزلیں سب دیوانوں کی
۲۔ عناصر بیدل
۳۔ رقعات بیدل۔
۴۔ نکات بیدل نتیجہ مطالعہ شاعر نازک خیال مرزا عبدالقادر بیدل تخلص دیوان بیدل فقط نقل از نسخہ علمی محررہ ولایت ایضاً۔

کلیات سعدی شیرازی جسمیں رسائل ذیل ہیں
۱۔ دیباچہ کلیات ۲۔ گریا محسنی ۳۔ گلستان ایضاً ۴۔ بوستان ایضاً ۵۔ قصائد عربیہ و فارسیہ عراقی و ترجیعات ۶۔ طیبات و بدائع و خواتیم و غزلیات قدیم و مقطعات و صاحبیہ و مثنویات و قطعات و رباعیات و مفردات و ہزلیات از نتائج طبع حضرت مصلح الدین سعدی شیرازی

کلیات نظم غالب میرزا اسداللہ خان غالب دہلوی۔

کلیات جامی۔ تصنیف ملا عبدالرحمن جامی۔

INDIAN INSTITUTE

بعون صناع مکین و مکان فضل خلاق زمین و زمان

تمام جهان بین متعارف روانی آئینهٔ روشنگر صور حقائق عرفانی یعنی

کلام مالامال توحید بے مثل و بے عدیل شهیر به

دیوان احمد جام نامقی

که مقتدای اهل طریقت و پیشوای ارباب حقیقت بودند

و کنیت شریف شیخ ابو نصر بن ابو الحسن است

در مطبع منشی نولکشور خطاراز مطبوعه طباعت یافت

Dīvān-i- Aḥmad Jām.

49.8.B6.

Indian Institute, Oxford.

The Lucknow Sparks Library.
Presented
by
Munshi Newul Kishore.

49 B 76